

Leto XVIII. Stev. 280
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska BORBA PRAVICA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Sporazum o stalnem tajništvu držav balkanskega pakta podpisan

Beograd, 7. nov.

Danes okrog 13. ure so predstavniki držav balkanskega pakta v prostorih državnega tajništva za zunanje zadeve v Beogradu podpisali sporazum o stalnem tajništvu balkanskih držav. Za Jugoslavijo je podpisal sporazum državni tajnik za zunanje zadeve tov. Koča Popović, za Turčijo veleposlanik turške republike g. Agah Aksel in za Grčijo veleposlanik kraljevine Grčije g. Spiros Kapetanides. Državni tajnik za zunanje zadeve tov. Koča Popović je sprejel turškega in grškega veleposlanika z osebami v svečani dvorani protokola. Takoj po sprejemu so pooblaščen državniki podpisali sporazum v francoskem jeziku v dveh izvodih.

Svečanemu aktu so prisostvovali tov. Vladimir Simić, predsednik Zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ, dr. Jože Vilfan, generalni tajnik predsednika republike, dr. Aleš Bebler in Bogdan Crnobrija, državna podtajnika za zunanje zadeve, generalni podpolkovnik Otmar Kreačić, državni podtajnik za narodno obrambo.

Jutri bodo izmenjali ratifikacijske listine trgovskega sporazuma z Indijo

Beograd, 7. nov. (Tanjug). Jutri bodo izmenjali ratifikacijske listine trgovskega sporazuma med Indijo in Jugoslavijo. Ta izmenjava je bila napovedana za danes. Odložili so jo zato, ker uslužbenec indijskega veleposlanstva, ki ima s seboj te ratifikacijske listine, ni mogel pravočasno prispeti v Beograd zaradi stavke in neredov na tržških železnicah.

Britansko zunanje ministrstvo proučuje nove jugoslovanske predloge

London, 7. nov. (Tanjug). — Britansko zunanje ministrstvo je danes sprejelo sporočilo svojega poslanika v Beogradu sir Ivo Malleta o njegovem včerajšnjem sestanku z državnim tajnikom za zunanje zadeve tov. Kočo Popovićem. Britansko zunanje ministrstvo zdaj podrobno proučuje nove jugoslovanske predloge, ki so bili dati na včerajšnjem sestanku.

Bartoli prosi

Trst, 7. nov. (Tanjug). Demokratski predsednik tržaške občine Bartoli je poslal brzojavki britanskemu ministrskemu predsedniku Churchill in predsedniku Eisenhowerju, v katerih zahteva, »naj osebo posreduje«. V brzojavki trdi, da pristojne vojaške oblasti v coni A niso bile sposobne obvladati položaja in »umiriti mesta«, marveč da so nasprotno razdražile prebivalstvo in povzročile »nevarne posledice na mednarodnem torišču«.

bo, generalni podpolkovnik Ljubomir Vučković, namestnik načelnika generalnega štaba JLA, Josip Djerdja, državni svetnik tajništva za zunanje zadeve, veleposlanik dr. Ljuba Radovanović, Marko Ristić, predsednik komisije za kulturne zveze s tujino in opolnomočeni minister Salko Fejić in dr. Slaven Smolaka. Podpisu sporazuma sta prisostvovala tudi vojna atašėja Turčije

»ODNOSI MED NAŠIMI TREMI DRŽAVAMI SO NEOGIBNI ČINITELJI MIRU V TEM DELU SVETA«

je dejal Koča Popović na slavnostnem kosilu ob podpisu sporazuma o stalnem tajništvu

Po podpisu sporazuma o stalnem tajništvu držav balkanskega pakta je državni tajnik za zunanje zadeve tov. Koča Popović pridelil svečano kosilo.

Kosilo so se udeležili podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. Moša Pijade, veleposlanika Turčije in Grčije in gostje, ki so prisostvovali podpisu sporazuma. Med zdravico je državni tajnik za zunanje zadeve tov. Koča Popović dejal:

»S podpisom dodatnega sporazuma k ankerskemu paktu so naše vlade krenile dalje po poti sodelovanja med našimi tremi državami.

Utrdili smo to, kar je bilo že v začetku naš skupni cilj: neodvisnost in varnost naših držav ter vsega področja v tem delu Evrope.

Očitno je, da smo lahko ta napredek dosegli le zato, ker je ustrezal osnovnim koristim in globokim željam naših narodov. Naši narodi so nam pokazali, po kateri poti moramo hoditi. Stalno tajništvo bo postalo učinkovito sredstvo za uresničenje ciljev, ki jih določa ankerski pakt.

Sporazum, ki smo ga pravkar podpisali, je postal sestavni del pakta, ki se je že uveljavil. Postal je zgled mirujočnega sodelovanja med sosednimi državami ne glede na razlike v politični ureditvi. Pakt je hkrati primer, ki govorno kaže, kakšne uspehe je možno doseči v odnosih med narodi, če temelje na enakopravnosti in vzajemnem spoštovanju.

To pa so prav ideje, na katerih je zgrajena trdnost pakta in zaradi katerih je pakt važen činitelj stabilnosti, ki sega preko mej držav podpisnic. Ravno te ideje ga varujejo pred nevarnostmi, ki jih prinašajo spremenljivost in naključja v razvoju mednarodnega položaja in zaradi tega je pakt skupna mednarodna pridobitev. Zaradi tega je tudi toliko večja odgovornost tistih, ki bi od zunaj z namernimi ali nepremišljenimi dejanji hoteli pakto škodovati. Tako so ankerski pakt in upostavljeni odnosi med našimi tremi državami in vladami postali osnovni činitelj, rekel bi celo, neogibni činitelj miru in varnosti v tem delu sveta.

Nazdravljam našemu prijateljstvu in želji po čedalje globljem in učinkovitejšem sodelovanju narodov naših držav, nazdravljam sreči Njegovega veličanstva grškega kralja in Njegove ekscelence predsednika turške republike.

in Grčije gg. Hemal Ogu in Epaminondos Vretos, ter domači in tuji novinarji.

Ko je bilo podpisovanje zaključeno, je najprej državni tajnik za zunanje zadeve tovariš Koča Popović čestitali veleposlanikoma Turčije in Grčije k dosežanju uspešnega dela, nato pa so vsi prisotni čestitali tovarišu Koči Popoviću in obema veleposlanikoma.

P. S.

ga kralja in Njegove ekscelence predsednika turške republike.

Veleposlanika Grčije in Turčije gg. Spiros Kapetanides in Agah Aksel sta se s svojima zdravici-ama predsedniku republike maršalu Titu in uspešnemu razvoju jugoslovanskih narodov pridružila besedam državnega podtajnika.

(Tanjug)

Pariz obsoja iredentistične neredde, ki so napravili mučen vtis

»Aurore«: Velikanska večina tržaškega prebivalstva postavlja demonstracije na laž

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Pariz, 7. nov.

Iredentistični neredi v Trstu, ki jih niso po naključju spremljale podobne akcije po vsej Italiji, so napravile v Parizu zelo mučen vtis. Vsi časniki na prvih straneh objavljajo zelo obširna poročila in fotografije o neredih podivjane iredentistične drhali na tržških ulicah. Razen tega pariški časniki poudarjajo značilno »solidarnost« Pellove vlade s temi neredi, kar je zlasti videti tudi v vzporednih protestnih akcijah rimske vlade v Londonu in Washingtonu.

V Parizu, ki ne skriva obsodbe iredentističnih demonstracij, je bila danes videti očitna bojazen, da bodo ti neredi še bolj poslabšali tržaško krizo in kompromitirali dosedanje napore, da bi našli iz te krize zadovoljiv izhod. V svojem komentarju sedanjih dogodkov v Trstu in po vsej Italiji današnji »France Soir« meni, da so ti dogodki »posledica anglo-ameriškega sklepa z dne 8. oktobra«. »Sedanjí incidenti«, nadaljuje »France Soir«, »so posledica italijanske nestrpnosti, da anglo-ameriške čete v skladu s sklepom z dne 8. oktobra še niso izpraznile cone A.«

Enako tezo zagovarja tudi današnji uvodnik v »Franc Tireur«. »To so res lepi sadovi deklaracije z dne 8. oktobra,« piše »Franc Tireur« ironično, »deklaracije, ki je napovedala umik angloameriških čet, kajti vse izvira od onod, od tega sklepa, od te napake.«

»Franc Tireur« nadalje poudarja značilno vzporednost in podobnost med sedanjimi ireden-

Brzojavka Dželala Bajara predsedniku Titu

Beograd, 7. nov. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz-Tito je sprejel od predsednika turške republike Dželala Bajara naslednjo brzojavko:

»Zelo sem bil ganjen pri čitanih želja, ki jih je Vaša ekscelenca izrazila ob turškem narodnem prazniku. Zlasti pa sem srečen zaradi tako prijateljskega sodelovanja med našima dvema državama v duhu ankerskega sporazuma in Vam sporočam najpriskrajše želje, ki jih gojim za napredek in blaginjo jugoslovanskih narodov, kakor tudi za Vašo osebno srečo.«

Radoš Jovanović obiskal Papagosa

Atene, 7. nov. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Turčiji Radoš Jovanović je danes opoldne obiskal predsednika vlade maršala Papagosa, ki nadomešča odsotnega zunanjega ministra, ter imel z njim daljši razgovor. Sodi, da sta se razgovarjala o novih momentih v tržaškem vprašanju. Veleposlanik Jovanović je včeraj obiskal ministra za nacionalno obrambo Kanelopulosa ter se razgovarjal z njim o mednarodnem položaju, zlasti pa o vprašanjih, ki zadevajo obe državi.

Trst, 7. nov. (Tanjug). — Davišnji »Primorski dnevnik« komentira zadnje dogodke v Trstu in zahteva, naj monopol civilne oblasti v coni A STO odzamejo iz rok iredentistov, ki so glavni del »Odbora za obrambo italijanstva Trsta in Istre«, ki je organiziral krvava izzivanja. »Zahtevati moramo«, piše časnik, »naj vladi v Washingtonu in Londonu predvsem odstraniti 21 funkcionarjev rimske vlade z Vitelijem in de Castrom na čelu in nemudoma uvesti zakonito stanje. Le tako bi lahko odstranili organizatorje provokacij in krivce za krvave posledice teh provokacij. Predvsem zahtevamo preklic oktobrskega diktata, saj je objava le-tega prav tako vzrok krvavih neredov.«

Casnik ugotavlja, da se po izročitvi civilne oblasti iredentističnim strankam, še bolj pa po lanskem londonskem sporazumu, vrste druga za drugo deskriminacije proti slovenskemu prebivalstvu, kar se je zlasti pokazalo včeraj, ko je nahujskana fašistična drhal že drugič napadla slovensko tiskarno. Casnik pravi, da

odgovarja pisec uvodnika v »Aurore« takole:

»Križi so iredentistični agitatorji, ki so poohiteli, da bi sfanatizirali mladino, enako pa so krivci tudi vsi premoški tenkovestni politiki, ki po nepozabnih tradicijah na tem polotoku sistematično uporabljajo ulična nasilja.«

»Zares,« nadaljuje »Aurore«, »velikanska večina tržaškega prebivalstva je postavila na laž te demonstracije, ki so njegovo mesto poskropile s krvjo.«

Ko nadaljuje, da bi te demonstracije utegnile zažgati smodnik, »Aurore« piše:

»Beograjski voditelji so zaman pokazali pomembno hladnokrvnost. Toda 200.000 jugoslovanskih vojakov pod poveljstvom generalnega polkovnika Nagyja je še zmeraj zbranih na mejah in z njihovim večnim potrpljenjem ne bi smeli špekulirati. V teh razmerah znova vztrajamo na našem apelu z dne 12. oktobra.«

Na koncu svojega uvodnika »Aurore« piše: »Naj se Anglija in ZDA dobro čuvata umakniti svoje čete, kajti to je v interesu samih karabinerjev in bersaljerjev, ki, če bi si drznili tvegati pustolovščino in zasesti Trst, lahko pričakujejo, da bodo morali kaj hitro odnesti pete od onod.«

M. Vitorović

»PRIMORSKI DNEVNIK«:

Zahtevamo, da takoj odvzamejo oblast rimskim funkcionarjem

ta dogodek malone v celoti spominja na tiste dni, ko je bil za časa fašizma zažgan v Trstu Narodni dom.

Neodvisni »Corriere di Trieste« ugotavlja danes v uvodnem članku, da je tisti, ki je iskal mrtve, zadovoljen, in da razdejanje sedeža Neodvisne fronte ni nič drugega kot brutalno dejanje.

Nedeljski časopis »Il Progresso« piše v današnji številki spričo zadnjih dogodkov, da so bili le-ti potrebni tistim, ki niso mogli pripeljati na ulice Tržačanov in jih prisiliti, da ploskajo Italiji. Casnik pravi, da je bilo proslavljanje italijanskega nacionalističnega praznika 4. nov. prva stopnja tega velikega izzivanja, ki je terjalo žrtve od tržaškega prebivalstva.

Fašistične demonstracije v Gorici

Trst, 7. nov. (Tanjug). — Včeraj so italijanski šovinisti organizirali v Gorici fašistične demonstracije v znak »solidarnosti« s povzročitelji neredov v Trstu. Demonstracije so imele protibritanski in protijugoslovanski značaj. Vzklíkali so žaljiva gesla na račun Jugoslavije, dalje na račun poveljnika cone A STO generala Wintertona, čisto pa je bilo slišati običajne fašistične vzklíke: »Smrt Slovanom!« Po demonstracijah, na katere so privedli dilaže, je okrog sto mladeničev odšlo na mejo proti Jugoslaviji pri severni železniški postaji in tam so nekaj časa vzklíkali in grozili proti jugoslovanski strani.

Davi v Trstu ni bilo izgrediv

Trst, 7. nov. (Tanjug). Davi niso v Trstu zaznamovali nobenega izgrediva. Od davi dobiva mesto po malem svoje normalno obličje. Trgovine so odprte, mestni promet pa je reden. Edinole šole in univerze nadaljujejo stavko in lahko pričakujemo, da bodo danes vnovič izbruhnili neredi, saj se jih udeležujejo predvsem srednješolci in študenti. Sodi, da bodo jutri morda izbruhnile nove demonstracije ob pogrebu žrtve včerajšnjih in predvčerajšnjih spopadov.

Preiskava na sedežu tržaških fašistov

Trst, 7. nov. (Tanjug). — Tržaška policija je sinoči napravila preiskavo na sedežu tržaške organizacije fašističnega italijanskega socialnega gibanja. V prostorih te organizacije so policijski organi našli težko strojno orodje »Breda«, ki so jo odnesli na sodišče. Iredentistični tisk v poročilu o tej preiskavi sploh ne omenja, da so našli orožje.

Znatna pocenitev tekstilnega blaga

Z 9. novembrom bodo začele vse manufakturne trgovine prodajati tekstilno blago za 23% ceneje kot je to blago veljalo 1. avgusta. To pocenitev tekstilnega blaga omogoča znižanje stopnje akumulacije za tekstilno industrijo

Zvezni izvršni svet je včeraj izdal uredb o pocenitvi tekstilnega blaga. Trgovinska podjetja bodo že v ponedeljek začela prodajati tekstilno blago za 23% ceneje v primeri s cenami 1. avgusta t. l. To znižanje bo omogočeno z znižanjem stopenj akumulacije skladov ter davka na promet v tekstilni industriji.

Trgovinska podjetja bodo znižala prodajne cene tekstilnega blaga kot so bile 1. avgusta t. l. in sicer: bombažnih tkanin za 26%, volnenih vlečenih tkanin 18%, volnenih in česanih tkanin za 15%, tkanin iz umetne svile za 35%, tkanin iz naravne svile za 20%, bombažne konfekcije za 20%, volnene konfekcije za 15%, nogavic za 35%, bombažne trikotaže in pozmanterije 18%, volnene trikotaže 13%, svilene trikotaže 15%, bombažnega sukanca 20% in volne za pletenje 15%.

Tekstilna industrija je zaradi zagotovljenih surovin in ustvarjene proizvodnje zadovoljila letos potrebe notranjega tržišča. Prejšnja raven cen tekstilnega blaga je bila razmeroma visoka in je precej omejevala potrošnjo. Zato je bila izdana odločba o pocenitvi tekstilnega blaga, da bi se vskladili odnosi med proizvodnjo in potrošnjo.

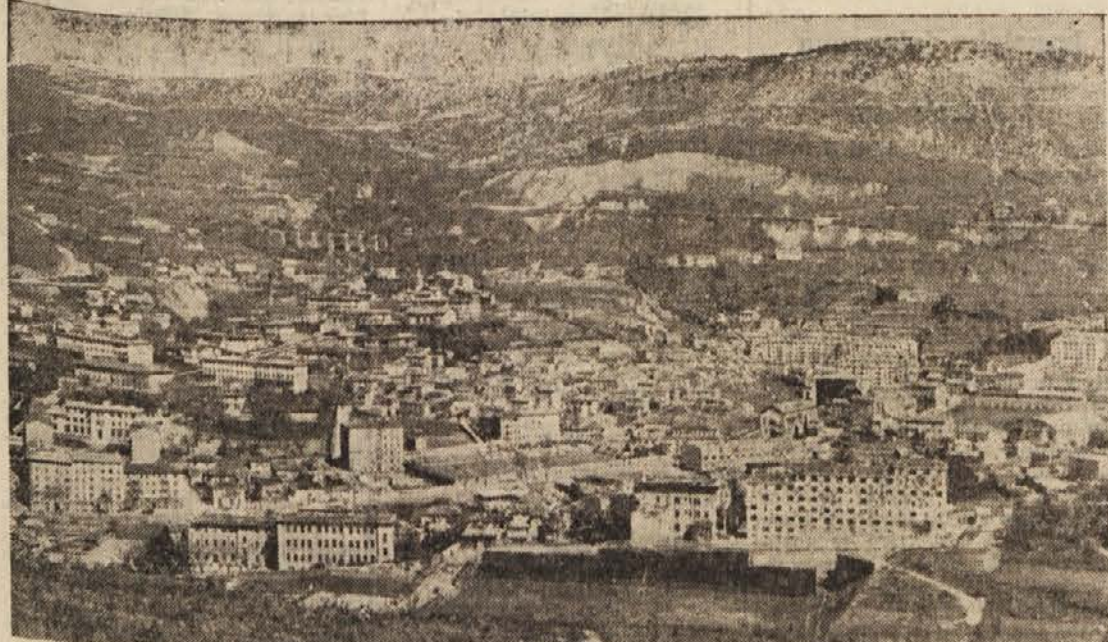
Da bi se pocenilo tekstilno blago, je bila izdana odločba, da se znižajo stopnje akumulacije in skladov v tekstilni industriji in da se spremeni stopnja davka na promet pri nekaterih predmetih. Individualne stopnje akumulacije in skladov podjetij tekstilne industrije za 1. 1953 se znižajo za osnovne dejavnosti naslednjih obratov: bombažnih predilnic za

47%, bombažnih tkalnic za 47%, predilnic volne za 47%, tkalnic volne 47%, tkalnic umetne svile 57%, tkalnic naravne svile 60% in tovarn šivalnega sukanca 47%. To znižanje zajema izvedeno znižanje stopenj akumulacije in skladov v letošnjem avgustu.

Trgovinska podjetja bodo pocenila blago, ki je na zalozah, na temelju nadomestila, ki ga priznava država tudi z izkoriščanjem svojih skladov (rezervni sklad, sklad za samostojno razpolaganje in neizplačani presežek plačnega sklada) ter termiškega kredita.

Odbor za gospodarstvo pri Zveznem izvršnem svetu je na temelju uredbe o pocenitvi tekstilnega blaga izdal odločbo o izvajanju te uredbe.

Včeraj opoldne je bila v Državnem sekretariatu za gospodarstvo FLRJ pod vodstvom tovariša Hasana Brkića posebna konferenca, na kateri so med drugim obravnavali vsa vprašanja v zvezi z izvajanjem te uredbe ter določili ukrepe, da bi se znižanje cen v trgovini pravilno izvedlo.

Tržaško slovensko predmestje Sv. Ivan. Taka so približno vsa ostala tržaška predmestja: ogromni novi stanovanjski bloki, zgrajeni z denarjem Marshallove pomoči; v njih stanujejo samo novonaseljene italijanske družine

Pomembna obletnica

Leto dni je minilo, odkar je bil v Zagrebu VI. kongres Komunistične partije Jugoslavije. Novembrski dnevi 1952! Kakšno slavo in kakšno čast je doživelo glavno mesto Hrvatske v tistih dneh! Komunistične Jugoslavije so stopili pred obličje svojega ljudstva, pred obličje miroljubnega in svobodoljubnega sveta, da pokažejo svoja dejanja in da izpovedajo svojo resnico. Resnični borci in revolucionarji so lahko v tistih dneh glasno in jasno povedali: socializem, ki so ga zagovarjali in za katerega so se borili največji duhovni človeštva, socializem, za katerega se še vedno bore milijoni delovnih ljudi po svetu, ni utopija, ni blodnja, je naša jugoslovska stvarnost.

To je bil obračun hudih in krvavih borb, obračun slavnih in svetlih zmag. S kongresne tribune so se razlegale preproste, smeje, ustvarjalne besede in misli: delavsko upravljanje gospodarskih podjetij, ki je privedlo do socialističnih odnosov na področju proizvodnje in samoupravljanja delovnega ljudstva, ima prelomen, odločilni pomen za nadaljnji razvoj in uveljavitev socialistične demokracije in socializma.

Vzlic škodi in težavam, ki jih je povzročila gospodarska blokada, je delovno ljudstvo Jugoslavije postavilo temelje nadaljnjega industrijskega in socialističnega razvoja naše države...

Očuvanje neodvisnosti in mirnega razvoja socialistične Jugoslavije, kar je ozko povezano z mirom na svetu, zlasti pa v Evropi, je ostalo še nadalje najvažnejši smoter jugoslovskega naroda...

Glede tržaškega vprašanja jugoslovskega naroda in njihova volja ne morejo in ne bodo privolili v nobeno trgovino na račun jugoslovskega naroda in njihovih narodnih ozemelj...

Naše ljudstvo, vsak naš človek je spremljal te besede in čutil, da so izgovorjene iz njegovega srca. Tudi pošten, delovni, svobodoljubni ljudje po svetu so pazljivo spremljali te besede in govorili, da izražajo njihove misli in želje in sanje.

Odlej je minilo leto. Proti korak tiste prihodnosti, ki jo je v zagrebški kongresne tribune ospelil tov. Tito, in proti odzivu ljudstva na revolucionarni klic komunistov: o nove borbe za socializem, za nove odnose, za nove oblike in vsebine — in nove žrtve.

Ljudska skupščina je medtem izdala zakone, ki usmerjajo nadaljnji in hitrejši razvoj socialističnih odnosov o naših državah. Naj omenimo samo novi ustavni in novi volilni zakon, ki nimata primere v sodobnem svetu. In koliko je bilo storjenega v tem letu za naše gospodarstvo, zlasti za kmetijstvo! Koliko ustvarjalnih razprav, koliko različnih mnenj, koliko neprespanih noči v iskanju novih poti k hitrejšemu napredku.

In uspehi so tu. Pa tudi slabosti. Pravi komunisti se niso nikdar bali lastnih slabosti. Drugi plenarni sestanek Centralnega komiteja se je spoprijel z njej prav v pokongresnem razdobju: obsojil je težnje, da se hočejo po Kongresu komunisti iznebiti odgovornosti za nadaljnji razvoj socializma, težnje, da ne bi glede načina dela po Kongresu ničesar spremenili. In vse druge negativne težnje in nazore...

Zares, 8. oktobra ni moč prezreti. Pred letom dni je bilo s kongresne tribune samo potrjeno revolucionarno geslo. V letošnjih oktobrskih dneh pa je taisto geslo odmevalo v glasovih 12 milijonov ljudi: »Ne moremo in ne bomo privolili v trgovino z našo zemljo in z našo krojo.« Od kod to? Mar ni to plod procesa, ki skorajda neopazno, toda tako hitro poteka v našem ljudstvu, ki iz zadnjega našega človeka ustvarja dejavnega politika in borca? Mar ni to tudi plod Kongresa?

Leto dni je minilo od zgodovinskega VI. kongresa. In k tej pomembni obletnici lahko pogumno pristavimo besede tovariša Tita, ki jih je izrekel prav v tistih dneh: »Uspehi, ki smo jih dosegli, nam kažejo, da se v prihodnosti ne smemo ničesar bati, in da bo vse tisto, kar smo si zastavili kot nalogo, v prihodnosti izpolnjeno.«

Posvetovanje predstavnikov »Svobode« na Jesenicah

Jesenice, 7. nov. Na pobudo sindikalnih organizacij je bilo včeraj na Jesenicah posvetovanje predstavnikov delavskih kulturnih društev »Svoboda« iz okolice Jesenic. Na posvetovanju, kateremu so prisostvovali tudi drugi kulturni delavci, so se pogovorili o možnostih nadaljnjega razvoja »Svobode«, zlasti pa o izobraževalnem delu v zimskem času.

Predvolilna dejavnost je sprožila veliko politično aktivnost ljudstva

Na predvolilnem zborovanju v Prokuplju je govoril predsednik Izvršnega sveta LR Srbije Petar Stambolić

Prokuplje, 7. novembra. Na predvolilnem zborovanju v Prokuplju se je zbralo nad 15 tisoč kmetov iz topliskega in dobriskega okraja ter prebivalcev iz Prokuplja. Razen Petra Stambolića sta na tem zborovanju govorila tudi poslanska kandidata teh okrajev Nikola Djuverović in kandidat dobriskega okraja za republikanski svet Vojin Bajović-Vuk.

O pomenu volitev je Petar Stambolić dejal, da so nadaljevanje ljudske revolucije in da imajo posebno vlogo v razvoju socialistične demokracije, ki pomeni razdobje naše revolucije in začetek graditve socialističnih odnosov.

»Mi obravnavamo v tej predvolilni kampanji, kako bi rešili posamezna vprašanja,« je dejal Stambolić, »kritiziramo naše slabosti, dajemo pripombe, predloge, govorimo o naših težavah. Toda nikdar in nikjer ni moč razpravljati o naši splošni poti — o poti v socializem, ker bi vse drugo, kar ne bi vodilo v socializem, pomenilo nesrečo za delovne ljudi naše države. Socializem in oblast delovnega ljudstva pomenita predvsem neodvisnost naše države.«

Zatem je tov. Stambolić poudaril, da je ta predvolilna kampanja sprožila veliko aktivnost množice in da so v njej politična vprašanja in politični odnosi prišli jasneje do izraza.

»Jasnejše je postalo tudi stališče reakcije. Danes lahko o tem stališču določene in natančneje govorimo, vendar nam ni treba spremeniti tistega, kar smo rekli na začetku predvolilne kampanje. Politični ljudje morajo poiskati in in poznati vzroke pojavov, če se nečje motiti. Mi si nismo nikdar delali utvar, da bomo čez noč odpravili kapitalistične ostanke na torišču političnega življenja. Nismo imeli utvar, ker nismo odpravili kapitalističnih ostankov v naši stvarnosti. Nismo jih imeli, ker so ostali in žive poleg nas ljudje tega razreda, njegovi nosilci, bivši lastniki.

Toda uspehi naše države, krepitev socializma in socialističnih sil gase in so že ugasili vsak pla-

menček upanja po obnovi starega.« Zatem je tov. Stambolić govoril o položaju našega kmeta in se dalj časa pomudil pri uveljavljanju Zakona o agrarnem maksimumu.

O zunanje političnih vprašanjih je Stambolić dejal, da je Srbija vedno bila kamen spotike raznih imperialistov, ker so gledali nanjo kot odvisno deželo. Celo leta 1943., ko sta delila našo državo, sta Stalin in Churchill izhajala iz domneve, da nismo neodvisna država. Toda ti načrti so propadli, ker je srbski narod skupaj z

drugimi jugoslovskega narodi strmoglavil staro oblast in ustanovil novo enakopravno socialistično skupnost.

»Enotnost, ki jo je pokazalo naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Danes predvolilna zborovanja v mnogih krajih

Danes bo po vsej državi vrsta velikih volilnih zborovanj, na katerih bodo govorili kandidati za zvezno in republiko skupščino.

V Sloveniji bosta največji zborovanja v Črnomlju, kjer bo govoril član glavnega odbora Socialistične zveze Jugoslavije Vladimir Dedijer, in v Murski Soboti, kjer bo govoril član glavnega odbora Socialistične zveze Jugoslavije Jovan Veselinov.

Na Hrvaškem bodo večja volilna zborovanja v Pulju, Delnicah, Slavonskem Brodu, Virgin mostu in Ogulinu. Kot smo zvedeli, bo veliko predvolilno zborovanje med drugim tudi v Kragujevcu, kjer bo govoril podpredsednik Zvezne izvršnega sveta Moša Pijade. V Bosni bo večje zborovanje v Sarajevu, kjer bo govoril predsednik Izvršnega sveta LR Bosne in Hercegovine Đuro Pucar. Razen tega bodo v Bosni in Hercegovini to nedeljo še druga predvolilna zborovanja, na katerih bodo govorili med drugimi Ljubo Babić, Boško Siljegović ter Sefket Džurđević.

Za obveščevalno službo na dan volitev bodo poskrbele politične organizacije

Včeraj je bil v Zvezni volilni komisiji sestanek, ki so se ga udeležili tajniki republikanskih volilnih komisij. Na sestanku so razpravljali o pošiljanju sporočil o volilnih rezultatih na dan volitev ter o urejevanju in zbiranju volilnega gradiva.

Zvezna volilna komisija se je postavila na stališče, da ni potrebno, kot pri prejšnjih volitvah, da volilne komisije zbirajo podatke o odstotku udeležbe državljanov na dan volitev, temveč je poglavna naloga volilnih organov, da skrbijo za pravilni potek volitev. Podatke o udeležbi državljanov v določenih urah, pa tudi organizacijo zbiranja teh podatkov, je treba prepustiti političnim organizacijam. Volilni odbori bodo dolžni takoj po končanem glasovanju obvestiti okrajno volilno komisijo o številu vpisanih volivcev, številu glasov, koliko je sleherni poslanec kandidat dobil glasov ter o številu neveljavnih volilnih listkov. Okrajne komisije bodo sporočile te podatke prav tako telefonično republikanski volilni komisijam, te pa Zvezni volilni komisiji, ki bo po volitvah objavila prve volilne izide.

Glede na to, da bo v državi 40.000 volišč, so razpravljali o tem, kako se bo zbiralo volilno gradivo ter o prenosu tega gradiva do okrajnih in od tod do republikanskih volilnih komisij. Zaradi lažjega prenašanja volilnega gradiva je bilo predvideno, da

Dr. Jože Potrč je govoril v Ormožu

Ormož, 7. novembra. V četrtke zvečer je govoril v Ormožu, v Domu ljudske prosvete, tovariš dr. Jože Potrč, zvezni kandidat v ptujskem okraju. Govoril je o gospodarstvu in o notranji in zunanji politiki. V razgovoru so se prisotni zlasti zanimali za davke. Tovariš Potrč je nato pojasnil davčno politiko v bodoče, ko bo davek odmerjen po katrastru.

Tone Fajfar v Metliki

Metlika, 7. nov. Včeraj zvečer je bilo v metliški kinodvorani veliko predvolilno zborovanje, na katerem je govoril zvezni kandidat tov. Tone Fajfar. Zbrani Metličani so ga nestrno pričakovali. Zbralo se je nad 250 ljudi iz Metlike in okolice, kar je za ta kraj veliko. Govor tovariša Fajfarja so poslušalci z zanimanjem spremljali.

Nova cesta Vrhnika—Logatec odprta za promet

Po novi cesti Vrhnika—Logatec se vozijo prva motorna vozila. Ta nova cesta je krajša od dosedanje za približno 2 in pol kilometra. Okrepila bo cestni promet med Ljubljano, Notranjsko, oziroma Slovenskim Primorjem. Nova cesta je večidel pokrita s kockami, v manjšem obsegu pa je asfaltirana.

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Naše ljudstvo v obrambi naše neodvisnosti in naših pravic v Trstu, ni prav nič slučajna,« je dejal Stambolić. »Za zdaj je odločnost ljudstva in vlade privedla do tega, da so odložili uveljavljanje sklepa z dne 8. oktobra. Ko odklanjamo sklep kot napadalno dejanje in krivico zoper naše narode, pripominjamo, da bomo storili vse, da bi pomagali poiskati pravično rešitev.«

Odlok odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta o pocenitvi tekstila

V sklepu Zveznega odbora za gospodarstvo je rečeno, da znižanje stopnje akumulacije in fondov ter sprememba stopnje davka na promet v proizvodnih podjetjih omogoča trgovinskih podjetij in zadrug, da svoje prodajne cene znižajo povprečno za 23% v primeri cene z dne 1. avgusta t. l.

Ker imajo trgovinska podjetja na zalogi blago, ki so ga nabavila po višjih cenah, kot so doslej veljale, jim bo Narodna banka odobrila povračilo razlike. Tako bodo ta podjetja dobila povračilo z uprabo naslednjih odstotkov: za bombažne tkanine 20%, za volnene tkanine 14%, za tkanine iz česne volne 12%, za tkanine iz umetne svile 25%, za tkanine iz naravnih svile 15%, za bombažno konfekcijo 15%, za volneno konfekcijo 12%, za nogavice 25%, za bombažno trikotažo in pozamanterijo 14%, za volneno trikotažo 10%, za svileno trikotažo 10%, za bombažni sukanec 15%, za prečko 10%.

Povračilo za znižanje cen tekstila v trgovini bo odobrilo Narodna banka, pri katerem ima podjetje svoj tekoči račun. Popis tekstilnega blaga v trgovinskih podjetjih in zadrugah bo 7. in 8. novembra. Na temelju tega popisa bodo določili tudi cene v prodaji na drobno. Ljudski odbor okraj (mesta, mestne občine s posebnimi pravicami) lahko podaljša popis blaga v posameznih podjetjih in zadrugah tako, da le-ta ne morejo prodajati blaga, ki so ga imela na zalogi, dokler ne bo popis opravljen in nove znižane cene določene.

Tekstilni po znižanih cenah bodo prodajali od 9. novembra t. l. dalje, v podjetjih pa, kjer je popis podaljšal, ko bo le-ta opravljen.

Tržna in finančna inspekcija sta dolžni zaradi pravilnega uveljavljanja tega odloka nadzorovati znižanje stopnje akumulacije in fondov in formiranje novih cen v proizvodnih podjetjih, spremembo stopenj davka na promet, znižanje cen v trgovini, vsakej evanje cen

trgovinskih podjetij in zadrug s cenami proizvodnih podjetij, kakor tudi izobnavanje dosežanih in znižanih cen. Tržna inspekcija bo vlagala prijave za začetek administrativnega oziroma kazenskega postopka kakor tudi prijave za uveljavljanje gospodarsko-upravnih ukrepov, ki jih predvideva uredba o pocenitvi tekstila.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE UREDBE O TARIFI DAVKA NA PROMET

Na temelju člena 11 zakona o izvajanju Ustavnega zakona in v zvezi s členom 36 osnovnega zakona o družbenem prispevku in davku, izdaja Zvezni izvršni svet

Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o tarifi davka na promet.

Člen 1.

V delu A tarife davka na promet, ki je sestavljen iz Uredbe o tarifi davka na promet (Uradni list FLRJ št. 153, 1953, 31/53 in 43/53), se vnesejo naslednje spremembe in dopolnitve:

1. Tar. št. 12 se spremeni in glasi: »12. Bombažni sukanec za šivanje in vezenje — 12%.«

2. Tar. št. 13 se spremeni in se glasi: »13. Volnene tkanine iz česane preje — 12%.«

3. Tar. št. 16 se spremeni in se glasi: »16. Bombažna trikotaža in pozamanterija — 12%.«

4. Tar. št. 17 se spremeni in se glasi: »17. Trikotaža, nogavice in pozamanterija iz umetne svile — 9%.«

Člen 2.

Ta Uredba postane veljavna z dnem objave v Uradnem listu Federativne republike Jugoslavije, izvajali pa jo bodo od 9. novembra 1953 dalje. Beograd, 7. novembra 1953. Zvezni izvršni svet

KANDIDATI ZA ZVEZNI ZBOR PROIZVAJALCEV IZ LR SLOVENIJE

Zvezna volilna komisija je potrdila naslednje kandidature iz LR Slovenije za Zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine:

45. volilni okraj — Ljutomer: kandidat Stane Benčič iz Ptuja, 46. volilni okraj — Maribor I: Rudi Rogelj iz Maribora, 47. volilni okraj — Maribor II: Marica Zorko iz Maribora, Terezija Provorčič iz Maribora, 48. volilni okraj — Maribor: Viktor Stopar iz Ruš, 49. volilni okraj — Slovenj Gradec: Iv. Pintarič iz Mežic, 50. volilni okraj — Celje mesto: Albin Lesjak iz Celja, Anton Grm iz Celja, 51. volilni okraj — Celje-okolica: Albin Pehar iz Petrovč, Ivan Grešak iz Laškega, 52. volilni okraj — Krško: Karel Sterban iz Semovega, 53. volilni

okraj — Novo mesto: Avgust Jazbinšek iz Novega mesta, 54. vol. okraj — Trbovlje: Vili Skrinjar iz Trbovlje, 55. vol. okraj — Ljubljana I-mesto: Franjo Novak iz Ljubljane, 56. volilni okraj — Ljubljana II - mesto: Sonja Lapajne-Oblak iz Ljubljane, 57. volilni okraj — Ljubljana-okolica I: Rudolf Janko iz Ljubljane, 58. volilni okraj — Ljubljana-okolica II: Viktor Klobučar iz Vrhnike, 59. volilni okraj — Postojna: Andrej Janežič iz Postojne, 60. volilni okraj — Radovljica: Franc Arh iz Jesenice, 61. volilni okraj — Nova Gorica: Anton Sturm iz Ljubljane, 62. volilni okraj — Kranj: Silvo Hraš iz Kranja in Danilo Gril iz Kranja.

UREDBA O POCENTVI TEKSTILNEGA BLAGA

Na podlagi čl. 31, točke a), zakona o planskem upravljanju narodnega gospodarstva in čl. 79, točke 1), ustavnega zakona izdaja Zvezni izvršni svet

uredbo o znižanju cen tekstilnega blaga

Čl. 1. Individualne stopnje akumulacije in skladov, določene proizvodni podjetjem, panoga 124 — tekstilna industrija — za leto 1953, se znižajo za osnovne dejavnosti naslednjih obratov, in sicer:

bombažne predilnice . . . 47%
bombažne tkanice . . . 47%
predilnice volne . . . 47%
tkalnice volne . . . 47%
tkalnice umetne svile . . . 57%
tkalnice naravnih svile . . . 60%
tovarne šivalnega sukanca . . . 47%

Znižanje stopenj akumulacije in skladov iz prejšnjega odstavka vsebuje tudi znižanje stopenj akumulacije in fondov po odloku o znižanju stopenj, objavljenem v »Službenem listu FLRJ« št. 32 z dne 19. avgusta 1953.

Čl. 2. Na podlagi znižanja stopenj akumulacije in skladov po gornjem členu in izvršenih spremembah stopenj davka na promet po uredbi o spremembah in dopolnitvah Uredbe o tarifi davka na promet (Uradni list FLRJ št. 45/53) bodo proizvajalna tekstilna podjetja v ustreznem razmerju znižala svoje prodajne cene in jih obdržala na takšni ravni.

Proizvajalna podjetja so dolžna določiti nadrobno ceno blaga, ki ga prodajajo preko svojih prodajalcev ali drugih trgovinskih podjetij (komisij) v skladu s predvidenim znižanjem stopenj

bombažnih tkanin . . . 26%
volnenih vlečnih tkanin . . . 18%
volnenih česanih tkanin . . . 15%
tkanin iz umetne svile . . . 35%
tkanin iz naravnih svile . . .

Italijanska politika in trgovina

Ker italijanska vlada naših narodov ni mogla zastrašiti z rožljanjem orožja, skuša zadnje dni hkrati z zaostrovanjem političnih odnosov z Jugoslavijo zaradi tržaškega vprašanja doseči nekaj s pritiskom na gospodarskem področju.

Dobro bi bilo, da bi se italijanska vlada spomnila carinske vojne »majhne« Srbije in »velike« Avstro-Ogrske, ki jo je Srbija uspešno vzdržala. Mar mislita italijanska vlada in signore Pella, da je nova Jugoslavija manj odporna? Ali pa morda pozabljata na svoj gospodarski položaj in na stanje svoje trgovinske bilance. Mar Italija iz velikega upnika še pred dvema letoma prav letos ne postaja čedalje večji dolжник? Mar je potemtakem trenutek, da začne nekakšno gospodarsko blokado proti Jugoslaviji? Sodbo o tem in smotnost tega prepuščamo italijanskim gospodarskim krogom in italijanskemu ljudstvu, ki sta najbolj poklicana soditi o tem. Mar ni značilno, da predstavniki italijanskega gospodarstva dan za dnem hodijo na naše poslanstvo in prosijo, naj protestiramo proti takim ukrepom? Mar so italijanski gospodarstveniki manjši patrioti od g. Pella?

Vsekakor je značilno, da Minicomar kot »tehnično ministrstvo« odklanja odgovornost in se teh ukrepov »sramuje«, predstavniki našega poslanstva pa pošilja v palačo Chigi, kjer naj bi protestirali, ker takšnih ukrepov z nobenimi gospodarskimi razlogi ni moč opravičiti. V začetku so pojasnjevali, da gre »samo za uvedbo izvoznih dovoljenj« za izvoz v Jugoslavijo in da se tiče to samo »strateških potrebščin«, dalje, da je stanje kliringa nezadovoljivo, nazadnje pa so rekli, da se je zgodilo to iz političnih razlogov — »zaradi položaja, ki ga je Jugoslavija povzročila na mejah, ko je poslala tja svoje čete« in podobno. Znano pa je, kdo je ta položaj zakrivil in kdo je poslal čete na mejo!

Očitno pa je, da hočejo tako pritisniti na nas iz čisto političnih razlogov, kakor so pritisnile leta 1948 dežele sovjetskega bloka. Gre za pokus, ki so ga pripravljali od dneva, ko je signor Pella sestavljal vlado in ko je s pretvezo, da se Jugoslavija pripravlja anektirati cono B (tam pa so se pripravljali, da bi anektirali cono A), poslal svoje »atlantske« divizije na našo mejo. Ze takrat, v septembru, se je začela kriza s politično in bojno akcijo tudi gospodarske. Italijanske gospodarske kroge so opozarjali, naj bodo pri sklepanju kupelj z Jugoslavijo previdni.

Gospodarski krogi so si še nadalje prizadevali, da bi bilo poslovanje normalno. Toda naša Narodna banka je opazila, da ji začenjajo italijanske banke v plačilnem prometu delati težave. Sredi oktobra so zadržali v Banjo ladjso s 1200 tonami bencina, konec oktobra v Neaplju drugo s 7.200 tonami, čeprav niti ladjji, niti bencin niso bili italijanski. Nazadnje je prišla prepoved glede izdajanja izvoznih dovoljenj, in čeprav je bilo blago že poslano v Jugoslavijo z uradnimi dokumenti, so ga na carinarnicah zadržali. Tako so zadržali 500 ton masti, nekatere stroje za »litostroje«, valjane izdelke, narejene iz naših ingotov, in podobno.

Korist oziroma škodo teh ukrepov naj sami ocenijo. Mi hočemo te ukrepe samo pojasniti tako naši, kakor tudi mednarodni javnosti, kajti kolikor vemo, jih zahodnoevropski tisk ni obsodil, vsaj doslej še ne, razen londonskega »Timesa«. Pač pa

* Ministrstvo za zunanjo trgovino.

je reakcionarni tisk na Zahodu sprejel te ukrepe italijanske vlade in nje pojasnilo kot nekaj normalnega, češ da gre za »strateške« potrebščine in podobno, vtem ko je na drugi strani zamočal pošiljanje res strateških potrebščin v tiste dežele, kamor jih po mnenju teh krogov ne bi smeli pošiljati.

Kolikor nam je znano, uradni krogi na Zahodu tudi še niso reagirali in grede molče preko te nove oblike hladne vojne, ki so jo doslej uporabljale samo dežele vzhodnega bloka, zdaj pa se na Zahodu zateka k njej samo italijanska vlada.

Ko je signor Pella v svojem govoru pred parlamentom pojasnjeval potrebo trgovine s kominformovskimi deželami, je rekel: »V trgovinskih odnosih ideoloških predsodkov ni mesta. Edini pogoj je, da bo njeno (italijansko) izvozno blago dobro plačano z blagom, ki bo zadovoljilo italijanski trg po kakovosti in ostalih pogojih in za katero so cene gospodarsko sprejemljive«. Na podlagi tega si italijanska vlada prizadeva razširiti »zakonito« izmenjavo z deželami vzhodnega bloka, ker tu »ni ideoloških predsodkov« (nezakonita izmenjava je še večja, kakor je pisala »Medjunarodna politika« v številki z dne 1. XI. t. l.). Mi tega ne navajamo zato, da bi se vmešavali v vprašanje, komu bo Italija pošiljala blago, tudi če gre za izrazito strateške potrebščine, marveč zato, ker ves italijanski tisk, zlasti zadnje čase »dokazuje«, da se Jugoslavija vrača v vzhodni blok, čeprav so naši voditelji nazorno pojasnili naše stališče v tem vprašanju.

To poudarjamo tudi zato, ker je »Globe«, znana italijanska politično-gospodarska revija v pojasnjevanju prepovedi pisala, da je eden izmed razlogov, da je bilo prepovedano izdajanje in poraba manipulativnega kredita v znesku 4,5 milijarde lir od 8 možnih in zaskrbljenosti Italij, vendar kako bo Jugoslavija ta dolg zmanjšala. Kako neutemeljena je ta »zaskrbljenost« in napisana samo, da bi preslepila mednarodno javnost, nam pokažejo številke, ki jih bomo navedli.

Po podatkih, ki jih je navedel signor Pella v svojem letnem poročilu str. 111 in 116, priloga II, tabela št. 6 in št. 10, je videti, da je bila plačilna bilanca Italije nasproti Jugoslaviji leta 1951 pasivna za 4,4 milijona dolarjev, leta 1952 pa za 1,4 milijona dolarjev. Izvoz iz Jugoslavije v Italijo je od leta do leta naraščal. Vtem ko je znašal izvoz iz Jugoslavije v Italijo leta 1951 17,2 milijona dolarjev, se je leta 1952 malone podvojil in je znašal 33,1 milijona dolarjev. Leta 1952 (stran 124, priloga II, tabela 19 Pellovega poročila). Naraščanje vidimo tudi v prvi polovici letošnjega leta: saj je znašal izvoz iz Jugoslavije v Italijo v prvem četrtletju 1953. leta 8 milijard ali 12,8 milijona dolarjev*, torej spet 15% več, čeprav je italijanska vlada konec leta 1952 spet samo iz Jugoslavije prepovedala uvoz žive živine. Če bi bili izvažali živino tudi letos, bi bil izvoz še večji. Vendar ne bomo v Italiji trdili, da so izvoz prepovedali takrat zaradi »zaskrbljenosti« italijanske vlade sprico stanja kliringa? Ali pa je bilo morda nasprotno, t. j. da italijanski vladi ni ustrezala večja izmenjava z Jugoslavijo, ker je vedela, da se je moral izvoz živine lani povečati zaradi pomanjkanja živinske krme.

* V prvem polletju 1953 je znašal 9,3 milijarde lir ali 14,7 milijonov dolarjev.

V istem obdobju in po istih virih je tudi izvoz iz Italije v Jugoslavijo naraščal, čeprav počasneje. Vtem ko je znašal leta 1951 izvoz iz Italije v Jugoslavijo 30,7 milijona dolarjev (16 milijonov na račun reparacij), je znašal lani 30,1 milijona dolarjev, v prvi polovici letošnjega leta pa 12,9 milijard lir ali kakih 20 milijonov dolarjev proti 9,4 milijardam lir ali kakih 15 milijonov dolarjev v istem obdobju lanskega leta ali za 37% več.

Tako vidimo po izvozu in uvozu iz Italije glede na Jugoslavijo nenehno težnjo, da bi se izmenjava razširila in povečala. Mar naj bo italijanska vlada na podlagi teh podatkov, ki jih navaja sama v svojem letnem poročilu, zaskrbljena sprico stanja izmenjave med našima dvema deželama? Odgovor je jasen. Ta dejstva sama zase jasno govorijo tako o značaju teh protijugoslavij naprejenih ukrepov, kakor tudi o načelnosti signora Pella in njegove vlade ter o metodah, ki jih ti nosilci civilizacije uporabljajo v gospodarskih odnosih z našo državo. Mi bi italijansko vlado opozorili na to, da so podobne argumentacije in metode uporabljali v začetku gospodarske blokade dežele sovjetskega bloka proti Jugoslaviji leta 1949. Ali se slučajno zgodovinsko ne ujemata, da slede agresivnim skokom tudi iste metode v gospodarskih odnosih? Toda zgodovinski nauk bi moral italijansko vlado naučiti tudi tega drugega.

B. J.

Stališče Jugoslovnanov svetu ugaja

piše bilten nemške socialdemokratske stranke

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 7. nov. — Nemški tisk je davi priobčil vest o neofašističnih demonstracijah v Trstu in Italiji, pri čemer ugotavlja, da se tako celotna tržaška kriza še bolj zaostrojuje. »Frankfurter Allgemeine Zeitung« dolži za te dogodke londonsko in washingtonsko diplomacijo, ker je sklepala o Trstu, ne da bi se posvetovala s prizadetimi državami.

Glasilo nemške socialno-demokratske stranke je predvčerajšnjim objavilo reportažo o Jugoslaviji, v kateri med drugim piše: »Odločno in mirno stališče Jugoslov-

Nagib: »Eden je prilil olje na ogenj«

Kairo, 7. nov. (Reuter). Predsednik egiptovske republike Mohamed Nagib je obtožil britanskega zunanjega ministra Edena, da je »prilil olje na ogenj«, ko je v četrtki v Spodnjem domu govoril o Egiptu in Sudanu. Nagib je dejal, da so »imperialisti

General Nagib

vznemirjeni sprico napredovanja Sudana k uresničenju njegovih pravic in svobode.

Eden je kritiziral volitve v Sudanu, češ da je bil njihov edini smoter pridobiti glasove volivcev za tisto stranko, ki se zavzema za egiptovsko politiko. Nagib pa je na to pripomnil, da se »sile laže in imperializma trudijo, da bi oslabilo egiptovsko odločnost, da osvoji Egipt in Sudan ostankov okupacije.«

B. J.

VAŽNOST OBLIK

Na svetu ni ničesar, kar bi bilo nič. Ko bi namreč bilo tako, bi bilo nič nekaj, bi ni bilo na svetu. Tega pa ni. Biti in nič se izključujeta v stvarnosti in o pojmu. Ni namreč prostora, v katerem ne bi ničesar bilo. Nekaj edino tudi traja. Ni namreč trajanja brez nečesa. V prostoru in trajanju je samo snovni svet. Ni prostora in časa brez snovi, ni snovi zunaj časa in prostora (ker bi zunaj časa in prostora lahko bilo samo nič, ki ga pa ni, marveč je samo nekaj, tisto nekaj pa je zmeraj stvarno, snovno).

Ze antični misleci (Demokrit, Aristotel), so vse to bolj ali manj doumeli. Poznali so tudi že gibanje, ki je bistvena lastnost snovi. Sodobna znanost vse to ne le potrjuje, marveč tudi dokazuje, da snov, v katerem nahajamo snov, prostor in čas, ni brez gibanja, izpreminjanja, in da sveta ni brez mnogih, morda pa tudi neštetih oblik energije. Gibanje, energija itd., to so oblike obstoja snovi. Snovi brez oblik ni, kakor jih ni brez prostora, časa, gibanja in podobno. Ničesar ni in nič se ne giblje, razen v kaki obliki. Oblike so načini življenja, načini obstoja snovi (v snovno, snov, svet in podobno — v najširšem pomenu besede — pa sodi tudi človeška družba, ker so stvarni ljudje, prejšnji in sedanjí, pa tudi mnenje, misel, čustva »proizvod« snovi, ker jih brez nje ni). Četleč ni brez določene barve in vonja. Tudi pesmi brez oblik ni. Vse veliko je nastalo v popolni — in zmeraj drugačni — obliki. Ni vsebine brez oblike in nesmiselno je dajati enemu prednost pred drugim, ker dejansko eno nima prednosti pred drugim, marveč gre oboje skupaj, neločljivo, čeprav nasprotno in prav zato, ker drugo drugemu nasprotuje. Vsaka stvar — tudi življenje — je lepa, če si oblike in vsebina kar najbolj nasprotujeta, če se proo v drugem najpopolneje izraža, oziroma če je kar najbolj skladno.

V človeški praksi vsako zastopanje oblik ne izvira — kakor bi človek mislil — iz nekakšne pretirane neme in ljubezni do vsebine, marveč praviloma iz skritnega, morda nevidnega in podzavestnega, toda stvarnega namena, da se sama vsebina izgraja, prevzame, podredi in ukloni sili. Podcenjevanje oblike ali vsebine pravi praznoprav pogubno vpliva ne samo na eno. Ne moremo podcenjevati, niti precejevati samo proe ali druge, ker sta dejansko neločljivi, ker živita druga z drugo in druga o drugi.

Ljudje že od nekdaj — odkar so v družbi — žive in morajo živeti. Ljudje pa žive samo na določen način — v določenih družbenih oblikah (formah). Zunaj družbe, brez družbenih načinov, oblik, ljudje sploh ne bi bili ljudje (družbene živali). Te oblike življenja se nenehoma spreminjajo, s tem, da se spreminjajo, pa spreminjajo tudi način življenja ljudi. Tisto, kar se spreminja, oziroma — spreminja se tudi tisto, toda počasi in neodpisno od zavesti ljudi, so biološki zakoni življenja ljudi (kot določenih živih bitij). Svoje življenje v družbi, kakor tudi življenje družbe, grade ljudje sami, razume se, odvisno od materialnih in duhovnih možnosti svoje dobe.

Zivljenje družbe ima zmeraj — kakor vse drugo — vsebino in obliko, in sicer neločljivo drugo od druge.

Jugoslovanski komunisti so se morali dolgo, zelo dolgo boriti v raznih in zmeraj novih oblikah za novo vsebino (novo lastnino, novo oblast, novo ideologijo). Dolgo so se oklepali naziranja, da je vsebina glavno, oblika pa postransko. Čeprav je ta teza enostranska in zato v marsičem netočna, je bilo morda ne le neogibno, marveč celo tudi koristno, da so se je tako čvrsto oklepali, da so lahko razbili stare vsebine in stare oblike.

Zdaj pa ni več tako.*

Zdaj, ko novo — socialistično vsebino, razen na vasi, v glavnem že imamo, kaže, da ni drugega načina, da jo ohranimo, razen da posvečamo vsaj enako, če ne še večjo pozornost in ljubezen tudi zaničevani in zapostavljeni obliki.

Kaj je namreč oblika? To so predvsem zakoni, ker v marsikaterem oziru urejajo način življenja ljudi. To so nadalje moralne in družbene norme, udomačene navade o odnosih med ljudmi, načini in razprave, sprejemanje sklepov itd. Skratka, gre za to, kako bomo živeli, kako poravnali spore in nesporazume med seboj. Zdaj, ko že imamo socialistično vsebino, pomeni negovanje in razvijanje oblik: spravit o sklad način življenja (pravzaprav družbenih odnosov) z družbenim temeljem (lastnino). Spravljati o sklad oblike in vsebino je stalen proces, ker je tudi razbijanje te skladnosti stalen proces. Spravljati jih o sklad pa zdaj pomeni negovati in razvijati demokracijo. Pa še nekaj več, še nekaj trajnejšega in daljnosežnejšega od demokracije — negovati in razvijati človeške, normalne odnose med narodnimi, preprostimi ljudmi. To pomeni stopati v novo, socialistično kulturo, kulturo novih odnosov med ljudmi. To pomeni omogočiti razpravo in kritiko, in sicer na zdaj edino možen, demokratičen civiliziran način. To pomeni dajati vsemu človeški značaj, nenehoma razvijati vsebino socializma in demokracije, tisto vsebino, ki je za preproste ljudi in njihovo življenje pravzaprav edina važna, pravico, da medsebojne odnose, družbene odnose dejansko urejajo čedalje svobodnejše in samostojnejše.

Nekoč je bilo važno in neogibno boriti se z vsemi sredstvi in oblikami z vsebino. Naši zavesti se je zdelo, da je to samo boj za vsebino. Bil pa je tudi boj za obliko — za novo obliko oblasti, za novo obliko lastnine, za nove oblike vsega. Zdaj... Čeprav vemo, da oblike ni moč ločiti od vsebine, da sta enotnost, protislovje, da se medsebojno borita, uničujeta in znova ustvarjata, da druga brez druge nista možni... Zdaj se nam zdi, da je boj za obliko, za negovanje in razvijanje demokratičnih oblik življenja, ali še bolje, preprosti, človeški oblik življenja, trenutno nekaj najvažnejšega, najnujnejšega in najnaprednejšega. To je boj za vsebino, za demokracijo, socialistično, človeške odnose med ljudmi. Čemu namreč zdaj nacionalizirana industrija in trgovina — to imajo tudi Sovjetska zveza in drugi državni kapitalizmi — če družbeni odnosi niso »nacionalizirani«, če preprosti ljudje ne urejajo medsebojnih odnosov ter odnosov v oblasti in gospodarstvu na »sodoben način«, če bi jim s silo in prevaro vsilili obliko družbenih odnosov?

Tako tudi mora biti. Vsaka družba, brž ko je dobila svoje normalne in stvarne oblike, oblike, ki se jih je zavedala, se je zavestno oprijela oblike. Zakaj bi bila socialistična družba izjema? Morda samo toliko, da bi morala v njej oblika priti do izraza še močneje, to se pravi svobodneje, kajti samo tako se lahko osnoone vsebine socialistične družbe razvijajo.

Milovan Djilas

* Na primer: Jezik in slog, ki sta zrasla iz borbe komunistov proti buržoaziji in raznim protisocialističnim strujam v samem delavskem gibanju, zdaj niso primerne za spore v okviru socialističnih sil, marveč tudi ne proti buržoaziji. Nekoč stvarna in pravna v ognju boja na življenje in smrt zvenita zdaj ta jezik in ta slog kot nekulturna žalitev, ki izpodkopava celo stvarne argumente tistega, ki ju uporablja.

Nemški tisk o obisku Koče Popovića na Dunaju

Bonn, 7. nov. Politični krogi v Bonnu so z zanimanjem in pozornostjo sprejeli vest o obisku državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića na Dunaju. »General Anzeiger«, glasilo liberalno-demokratske stranke, ki ji pripadajo tudi zelo vplivni nemški gospodarski krogi, je priobčil na prvi strani poročilo o jugoslovansko-avstrijskih razgovorih in tudi v grafični obliki prikazal delež posameznih držav v prometu tržaške luke.

Casnik piše, da je Avstrija glavni činitelj v prometu tržaške luke in tudi najvažnejše železniške zveze med Avstrijo in Trstom drže preko Jugoslavije. Dostop Avstrije v Trst bo predmet dvodnevni jugoslovansko-avstrijskih razgovorov na Dunaju.

Današnji »Kölnische Rundschau«, časnik, ki je blizu kancelerja Adenauerja, priobčuje vest, ki jo je Koča Popović dal Tanjugu in v kateri poudarja avstrijske interese v Trstu. Casnik piše, da je ta obisk vzbudil pri Italijanih veliko nezaupanje, medtem ko ga na Dunaju spremljajo s posebnim zanimanjem.

Münchenski časnik »Süddeutsche Zeitung« piše o razpoloženju dunajskih političnih krogov pred prihodom Koče Popovića in poudarja, da živi Trst večidel od Avstrije. »Na Dunaju obžalujejo«, nadaljuje časnik, »da ob pripravi na konferenco petih, kjer naj bi razpravljali o Trstu, niso mislili na sodelovanje Avstrije, akoravno je Trst od nje zelo odvisen.«

Z VSEH STRANI SVETA

TURCIJA

Turški letalski zvezi so izročili darilo naše Zveze

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Ankara, 7. nov. Včeraj so na ankarškem vojaškem letališču slovesno izročili turški letalski zvezi jadrarno letalo, ki ga je podarila naša Letalska zveza. Slovesnosti so se udeležili generalni direktor Letalske zveze, prva turška pilotka, posvojenka Kemala Atatürka — Gekke in mnogi funkcionarji Jugoslovanske piloti so ob tej priliki izročili tudi veliko jugoslovanske izdelave. Ogledali so si tudi letalsko solo.

INDOKINA

Francoske enote vrzene na izhodišne položaje

Hanoi, 7. nov. (UP). Po dvodnevnih hudih bojih kakih 100 km južno od Hanoja, okrog mesta Fu No Quana so Ho Si Minhove sile vrgle francosko pehotno in motorizirano kolono, ki je že prodrla v mesto, na njene izhodišne položaje v Laikau, od koder je pred kakimi dvasetimi dnevi začela pohod na Fu No Quan.

ZSSR

Govor Vorosilova

Moskva, 7. nov. Sinoči je na proslavi 38. obletnice oktobrske revolucije govoril predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR maršal Kliment Vorosilov o sovjetski notranji in zunanji politiki. Vorosilov je obtožil zahodne velestate, da niso pokazale zanimanja za miroljubno rešitev spornih mednarodnih vprašanj tako glede Koreje, Nemčije, kakor tudi drugih problemov. Potem je govoril o pomenu Kitajske kot »pomembnega činitelja za ureditev miru na Daljnem vzhodu« in se zavzemal za prajenje Kitajske v OZN na koncu je poudaril željo sovjetske vlade, da bi okrepila gospodarske vezi s tujino, kar bi po njegovem mnenju prispevalo k popuščanju mednarodne negotosti.

Zatem je povečeval uspehe na notranje-političnem področju, trdč, da bo proizvodnja v 1953. letu za 72% večja kot 1940. leta.

Slovesni seji so prisostvovali člani sovjetske vlade in člani diplomatskega zbora. Po 1940. letu je bilo to prvikrat, da je na takšni proslavi govoril predsednik prezidija.

ZAHOĐNA NEMCIJA

Pogajanja o enostranski ukinitvi medicinskih vizumov

Bonn, 7. nov. (Tanjug). Zahodnonemški vladni krogi so izrazili včeraj svojo zaskrbljenost sprico namere zahodnookupacijskih sil, da bi enostransko ukinile medicinske vizume. O tem vprašanju so že razpravljali, toda rešitve niso našli, ker soviski komisar Semjonov meni, da sodi to v pristojnost vlad Zahodne in Vzhodne Nemčije.

Dve ladji sta trečili, ena se je potopila

Hamburg, 7. nov. (AFP). Švedska tovorna ladja »Boerko« je trečila v ameriško ladjo »Seawind« in se potem potopila. Rešili so 24 članov posadke, 2 člana sta utonila, 7 pa jih pogrešajo.

OZN

Skrbniški komite o upravi nad Jugozahodno Afriko

New York, 7. nov. (UP). Včeraj je skrbniški komite ponovno razpravljal o upravi nad Jugozahodno Afriko, ki je zdaj pod nadzorstvom Južnoafriške unije. Ta problem obravnava OZN že sedem let. Južnoafriška unija se skuša izogniti nadzorstvu OZN nad tem ozemljem in zato v nasprotju z Indijo in Burmo predlaga, naj bi Francija, Velika Britanija in ZDA imele oblast »druge stopnje« glede uprave tega ozemlja.

KOREJA

Na preliminarini konferenci gre še zmeraj za vprašanje dnevnega reda

Pan Mun Jom, 7. nov. (AFP). Po prvi tajni seji svetovalnih častnikov zavezniške in kitajsko-severnokorejske delegacije je namestnik Arthura Deana izjavil, da se svetovalci ukvarjajo izključno z vprašanjem dnevnega reda in da je sestanku prisostvoval tudi južnokorejski predstavnik.

Švicarski predstavnik bo zapustil nevtraln komisijo, če bodo »pojasnjevanja« takšna kakor doslej

Pan Mun Jom, 7. nov. (UP). Švicarski predstavnik v notranji komisiji za reparacijo Dencker je izjavil, da bo Švica zapustila »komisijo, če ne bodo spremenili načina »pojasnjevanja«. Kitajsko-severnokorejske predstavnike je obtožil, da s svojimi prepričevanji ujetnike mučijo in da je le-to v nasprotju z duhom ženevskih konvencij.

ZDA

Demokratski senator zahteva nadzorstvo nad cenzuro na Koreji

Washington, 7. nov. (UP). Demokratski senator George Smathers je pismeno zahteval od ameriškega obrambnega ministra Wilsona, naj nadzoruje uradno cenzuro tiska na Koreji, da bi lahko »ameriški narod dobil popolnejše informacije iz te države, kar se v te zadeve zdaj vmešava drugi.

FILIPINI

Neznana letelca trdnjava napadla britansko tovorno ladjo

Manila, 7. nov. (AFP). Davi je jugovzhodno od Hongkonga neznana letelca trdnjava trikrat napadla britansko tovorno ladjo »Hidralco«. Po napadu je ladjiski radiotelegrafist sporočil, da ladja ni resno poškodovana.

ZDA dale španiji 11 milijonov kredita

Washington, 7. nov. (AFP). Ameriška uprava za stike s tujino je od-

pravilno vzbuja zelo ugoden vtis v primerjavi s histeričnimi in borbennimi gesli na drugi strani tržaške meje. To odločno mirno stališče se v vsej državi kaže na različne načine. »Reportaža nadalje govori o »oživelih kolonialnih zahtevah Italijanov po Balkanu in o nagnjenju k balkanskim pustolovčinam.« »Napoti jugoslovanskih narodov.« poudarja reporter, »so usmerjeni k izgradnji socialistične demokracije in k čimvečjemu prispevku za ohranitev miru na svetu.«

R. Vujović

Redko zelena slovenska kraška vas v coni A, in sicer v 30-kilometrskem slovenskem pasu zahodno od Trsta, ki ga loči od Italije

Indijska stvarnost in agrarno uprašanje

Od posebnega dopisnika »Borbe«

New Delhi, nov. 7. Glejte tistile griček tamle s sešimi palmami! Za njimi se razprostirajo polja, ki jih bomo obdelali. Pojdite tja, kakor gre otrok v naročje svoje matere. Kdo bi bil zadovoljen s takšnim redom, v katerem raste po tem rodovitnem polju trava, na tisoče ljudi pa je brez zaslužka in kruha? Zda se začne boj proti temu redul Zakoni so polni pomankljivosti in brez moči proti zemljiški gospodi. Kjer zakon ne pomaga, mora zmagati človeška volja.

Tako je pozdravil v septembru zbrane kmete eden izmed voditeljev »nenasilne demonstracije« Išvarbai Desaj na področju Pardi v državi Bombay. Kakih 15.000 kmetov je spremljalo prostovoljce, ki so se lotili naloge, da bi zarezali z motikami in plugi v nedotaknjeno zemljiško lastnino veleposestnikov.

Pozneje so bili dogodki manj pesniški. Policija je aretirala 1048 ljudi, ki so jih drugi dan izpustili, pridržali pa so 11 voditeljev gibanja, med njimi tudi voditelja indijskih socialistov Ašoka Mehta. Njega so 2. novembra v mestu Surat obsojili na 11 mesecev zapora zaradi »kaznivih dejanj«. Ostalih 10 voditeljev so obsojili na manjše kazni. Vse to pa ne bi vzbudilo tolikšnega zanimanja, niti razburjenja v tej deželi »satjagraha« (to je indijski izraz za nenasilno demonstracijo ali stavko, ki o njenih podrobnostih policija že vnaprej obvesti), da tokrat, kakor vse kaže, niso globoko zarezali v občutljivo in pereče vprašanje sedanje indijske stvarnosti, namreč v agrarno vprašanje.

INDIJA DEŽELA KMETOV

V Indiji se od štirih ljudi trije preživljajo s kmetijstvom. Petletni načrt gospodarskega razvoja to upošteva in daje kmetijstvu prednost. Pristojne oblasti so določile področja za umetno namakanje in za sekanje gozdov. Indija je dobila tovarne za proizvodnjo umetnih gnojil, vlada je določila denarna sredstva za kmetijske znanstvene postaje in vzorna posestva. Že v prvem letu načrtnega gospodarstva so dosegli lepe uspehe. Prvih nekaj sto traktorjev je zamenjalo lesene pluge. Med kmete so razdelili na sto-

Bave Vinoba

tisoče ton semena skupaj s prvimi tonami umetnega gnojila. Izsekali so mnogo gozdov, postavili črpalke za umetno namakanje in trasirali prekope. Se nevedno neizkoriščeno zemljo vzdolž železniških prog so že obdelali in posejali.

Vsi ti ukrepi pa še niso zadostovali. Samo tehnično zboljšanje zaostalega kmetijstva ni moglo odstraniti potrebe po spremembah v socialni ureditvi vasi, ki v tem oziru niso nič manj zaostale, kakor je zaostala agrotehnika. Saj 82% prebivalcev Indije živi na vasi in nima dovolj ne hrane ne dela. Neznatno število veleposestnikov ima v rokah večino rodovitne zemlje, večina kmetov pa mora najeto zemljo obdelovati in dajati sadove svojih žuljev zemljiški gospodi.

Zadnje čase se tudi množe primeri, da zemljiška gospoda zakupnike prežene z zemlje. V Pendžabu, kjer določa zakon o agrarni reformi pravico zakupnikov, da lahko zemljo odkupijo, če jo obdelujejo 12 let, zemljiška gospoda noče sklopiti pogodb več kakor za pet let. Pa tudi če tega ne bi bilo, so možnosti kmetov zelo majhne, saj lahko samo v izjemnih okoliščinah razpolagajo z denarjem, potrebnim za odkup zemlje. V Gudžratu v državi Bombay polovica rodovitne zemlje ni obdelana. Povsod raste trava. Ker veleposestniki sami ne morejo zemlje obdelati, boje pa se pravice, ki bi jo pridobili kmetje z obdelovanjem, spre-

najo njtve v travnike. Razen tega pa donos s teh polj ni manjši, kakor bi bil veleposestnikov delež v primeru, če bi zemljo obdeloval zakupnik ali podzakupnik.

Akelja kmetov brez zemlje

Agrarno reformo, ki sodi tako glede izdajanja zakonov, kakor tudi glede izpolnjevanja v izključno pristojnost državnih vlad, so dosledno uveljavili samo v Kašmiru. Tam so zemljiško posest omejili in veleposestnikom vzeli zemljo brez odkupnine.

BUDAN IZ SATJAGRAHA

Pred dvema letoma je neki Gandhijev učenec zaslužil nevelj, ki je pretila zaradi neurejenega agrarnega vprašanja. Bil je Bave Vinoba, zdaj že legendarna osebnost Indije in vse Azije. Njegov načrt je bil za evropske pojme do naličnosti fantastičen. Sklenil je v desetih letih odkupiti od zemljiške gospode 25 milijonov orolov zemlje in jo razdeliti med kmete, ki je nimajo. Budan — dajanje zemlje — tako je imenoval svojo akcijo, ko je začel peš hoditi po indijskih vaseh. Imenoval jo je tudi »mirna revolucija«. Ne smemo misliti, da je prosjačil. Bave je močna osebnost. Dolga leta je predsedel v ječi in dolga leta se je boril za svobodo Indije. Zelo dobro pozna ne le razmere v Indiji, marveč tudi marksizem ter položaj v Sovjetski zvezi. Znal je vplivati na ljudi. Morda je v prizadevanju tega poštenega borca nepojasnevo samo to, zakaj je pobijal prav sovjetsko stvarnost, čeprav dobro pozna Marxa, Stalina in marksizem.

Zdaj je okrog njega zbran že cel štab, celo gibanje. Sadovi njegovega prizadevanja pa še niso dovolj znani, niti proučeni. Znano je le, da je zbral poldrugi milijon orolov zemlje, ki pa je večidel slaba ali celo neuporabna. Pravi uspeh pa je po njegovem mnenju v tem, da se ljudje zdaj bolj zaveda, da zemlja ne pripada

zemljiški gospodi, marveč ljudem, ki jo obdelujejo. »In vse to sem dosegel brez nasilja, brez prepilov in krvi«, pravi Vinoba Bave. »Revolucija je nastala v dušah ljudi«.

Toda zadnje čase to gibanje prepričevanja menda dopušča nekatere spremembe in celo prerasča v štadij »satjagraha«, kar pomeni v indijskem jeziku metoda nesodelovanja. Eden najuglednejših pristavec Vinoba Bave, socialistični prvak Džajprakaš Narajan, je nedavno izjavil: »Upam, da bo zemljiška gospoda razumela, da je treba neenakosti v socialni in gospodarski sestavi dežele odstraniti. Če se to ne bo kmalu zgodilo, se bo zemljiška gospoda znašla pred nasiljem«.

V tej luči akcija Ašoka Mehta za obdelovanje neizkoriščene veleposestniške zemlje navezuje na gibanje budan. Socialisti se zdaj na vse kriplje branijo »obtožbe«, da so prekorajili mejo »pasivnega odpora« ali »satjagraha« in posegajo v pravice zemljiške gospode, »storili nasilje«. S temi vprašanji pa si kmetje Gudžrata niso belili glav. Akcijo so kratko in malo pozdravili in vzklkali Ašoka Mehta in njegovim prostovoljcem v vseh vaseh, skozi katere so šli, enako navdušeno, kakor Vinoba Bave ali Džajprakaš. Med ljudmi, ki so pozdravljali Ašoka, seveda ni bilo zemljiške gospode. Veleposestniki pa tudi voditelji gibanja budan

Ašoka Mehta

niso pozdravljali povsod enako. Nedavno je neki veleposestnik rekel predstavniku gibanja, »da mora priti s puško, kdor hoče dobiti zemljo od njega«.

Ljudstvo pozdravlja predstavnike te akcije. Končni cilj: »zemlji tistim, ki jo obdelujejo«, je napisan enako prepričljivo na zastavah vseh gibanj in strank. Kaže pa, da indijski kmet čedalje bolj ceni svoje voditelje po neposrednih akcijah, ne pa zgolj po deklaracijah.

L. Bruner

Milijon Nemcev živi od avtomobilov

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, novembra.

Vzemi deset povprečnih Nemcev in posadi jih v tanke, pa imaš deset tankistov. To dokaj razširjeno in točno mnenje kaže na stopnjo mehanizacije v Nemčiji. Lahko bi rekli, da je Nemčija dežela na kolesih. Motor in »Butterbrot« sta neogibni potrebščini vsakdanjega življenja.

Uradna statistika pravi, da živi od avtomobilov milijon Nemcev. Ne gre za tiste, ki se vozijo, marveč za tiste, ki izdelujejo avtomobile (250.000 delavcev) ali jih popravljajo, umivajo in prodajajo (750.000) ter pazijo nanje, kadar njihovi lastniki v varietetu poslušajo program ali pa posejajo po kavarnah. Tam, kjer se hkrati nabere po več sto avtomobilov (denimo, ko je Sonja Henie plesala na ledu v Berlinu), si razdele čuvaj prostor na področju, kakor natakarij kavarno. Vse tujce pa brez izjeme pozdravljajo in ogovarjajo z nekaj angleškimi besedami, ki so se jih za silo naučili, ne toliko iz spoštovanja do molčečih Angležev, kolikor do napitnine, ki jim jo dajejo hrupni ameriški vojaki. Ker pa vsak tujec ni Američan, se tudi angleščina čuva v spremeni v običajni nemški »Auf Wiedersehen«.

KDO SO KUPCI

Dne 1. julija je bilo na avtomobilskih cestah Nemčije 3 milijone 950.000 motornih vozil. Od teh je nemška industrija v prvih šestih mesecih dobavila 412.000 (233.000 motociklov). Lani so izdelale nemške tovarne 428.000 avtomobilov, od teh 301.089 luksuznih, ostali pa so bili tovorni avtomobili in avtobusi. Za letos raču-

najo, da bo proizvodnja avtomobilov za kakih 100.000 večja od lanske. Po izvozu avtomobilov je zdaj Nemčija tretja dežela na svetu.

Če hoče človek v Nemčiji kupiti avto, mora čakati več mesecev, da pride na vrsto. Vse tovarne obratujejo s polno zmogljivostjo. Izdelujejo največ cenejih in praktičnih avtomobilov, ki porabijo malo bencina in ki jih ni težko popraviti. V tem oziru je tako imenovani »Volkswagen« še zmeraj brez konkurence. Dobro tretjino vseh motornih vozil Nemčija izvozi. Za pospeševanje izvoza uživajo izvozniki posebne ugodnosti. Pičlo tretjino motornih vozil pokupijo Nemci ter vojaki in uradniki zasedbenih oblasti. Pravi, da je minister Erhard nekoč rekel, da tihotapstvo nikjer ne cvete tako, kakor pri nakupu avtomobilov. Če namreč hoče človek kupiti avto za lastne potrebe, mora plačati visok davek, za potrebe ustanov ali podjetij pa je davek neznaten. In zato so doslej kakih 80% avtomobilov kupili za potrebe podjetij.

SEJEM STARIH AVTOMOBILOV

V Duisburgu so imeli nedavno sejem rabljenih avtomobilov, ker je izraz »starih« preoster, saj so mnogi med njimi stari komaj pol leta. Tolikšno je namreč tekmovanje med tovarnami, da postanejo avtomobili hitro »stari«, ali bolje rečeno staromodni. V Nemčiji pa so ljudje za modo zelo občutljivi. Razen tega uradnega imajo v vsakem večjem mestu še neuradne sejme starih avtomobilov. Celotno mesto upokojuje v Bonnu, polnem tujcev in star-

FILIPINI PRED ODLOČITVIJO

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Tokio, konec oktobra

Na Filipinih bodo v ponedeljek, 9. t. m., predsedniške volitve. Kandidata sta liberalci Elpidio Kirino, dosedanji predsednik, in nacionalist Ramon Magsajaj, bivši vojni minister v Kirinovi vladi in bivši voditelj gverilcev proti Japoncem ter poveljnik vladnih čet proti povojni gverili, mož iz ljudstva, borec proti korupciji in, kakor ga imenujejo tu na Japonskem, »filipinska sinteza Eisenhowerja in Pancha Ville«.

Kirino podpirajo velekapitalisti, zemljiška gospoda in učinkoviti aparat liberalne stranke, ki ima v rokah oblast. Magsajaj pa se naslanja na nekakšno »združeno opozicijo« iz bivših kvizitinskih elementov, zbranih okrog nacionalističnega veterana Hose Laurel, prek tako imenovane »demokratske stranke« bivšega zunanjega ministra Carlosa Romula do heterogene volilne zveze malih strank in skupin, izobražencev male buržoazije in sindikatov.

Za Kirino zunaj Manile malokdo ve, a Magsajaj je narodni tribun in heroj. Od njega kmetje pričakujejo zemljo, sindikati pozitivno delavsko zakonodajo, dobromisleči meščani pa pošteno in strogo vestno upravo. Razen tega od njega mnogi politiki pričakujejo položaje, na katerih so zdaj pristajali predsednika Kirina. V trditvah mnogih, ki so zadnje čase zapustili Kirinovo liberalno stranko — češ da so zapustili Kirino zaradi korupcije v upravi — je resnica, da je uprava korumpirana, in neresnica, da je bil to razlog, da so prešli v opozicijo.

Liberalci so se v zadnjih sedmih letih, odkar so na krmilu, izrodili v korupcijsko režimsko stranko, ki se je, ker ji primanjkuje zakonitih in praktičnih možnosti, da bi v celoti uveljavila »jerezovsko« diktaturo, odločila za sredstva podkupovanja in neuradnega terorja, političnih atentatov v glavnem mestu ter pandurske strahovlade na podeželju. Zato jih vse prebivalstvo Filipinov sovraži in zato je vse proti njim. Edino njihovo upanje je še v kombinaciji volilnega terorja in ponarejanja izidov.

NEODVISNOST

V bistvu se Kirino in Magsajaj ne razlikujeta v bistvenih vprašanjih notranje in zunanje politike, ker sta oba zagrizena protikomunisti, oba pristaša privatne iniciative, oba za tesne stike z ZDA in za upostevanje normalnih odnosov z Japonsko, na katero so Filipini gospodarsko navezani in ki je po važnosti zanje takoj za ZDA. V bistvu torej razlike niso načelne, marveč osebnostne tako med Kirinom in

Magsajajem, kakor sploh v filipinskem političnem življenju glede na tujce. Glavno Magsajajevo volilno geslo je boj proti Kirinovi korupciji, glavno Kirinovo geslo pa boj proti Magsajajevi demagogiji. V ostalih medsebojnih obtožbah se vloge menjajo v enakomernih presledkih za 180°

Nacionalisti so še nedavno liberalno upravo razkrinkavali kot privesek ameriške zunanje politike, sami pa so silili v osredje kot borci za popolno neodvisnost Filipinov. Zdaj pa nacionalistični prvak Laurel zahteva, naj bi nadzorstvo nad volitvami zaupali ameriškim četam, da bi preprečili volilni teror in ponarejanje izidov. Kirino pa je to dobrodošlo, da obtožuje nacionaliste, češ da so ameriška peta kolona in da svačeno izjavlja, da ne bo dovolil takšnega teptanja filipinske neodvisnosti.

Kar se tiče ZDA, sta z njihovega gledišča oba kandidata enaka, nedvomno pa je boljši proameriški kandidat, ki uživa med ljudstvom ugled, od proameriškega kandidata, ki ga ljudstvo sovraži. Kar pa se tiče filipinskih volivcev, vprašanje odnosov nasproti ZDA še daleč ni tako važno, kakor denimo v protiamerikozem Japonski. Japonska verjema protiamerikanizma je nastala po vojni, v obdobju naraščajoče ameriške brezobzirnosti, in prav v tem obdobju so Amerikanci »de in re« končali svoje pol stoletja trajajoče vladanje na Filipinih in s tem v očeh Filipincev samo pridobili Povprečno politično zainteresiranemu Filipincu zdaj ne gre za poslabšanje odnosov z Ameriko, pač pa za okrepitev Filipinov. To pa je prav tisto, kar pričakujejo od Magsajaja in naciona-

HUK-BALAHAB

Odločilno vlogo pa bo imelo dejstvo, da so Filipini lastnina Amerike, ne pa satelit. Pičlih 10 odstotkov narodnega bogastva in proizvodnih sredstev je v filipinskih rokah. Ostalo, kolikor ni čisto ameriška lastnina, odpade na tako imenovani mešani kapital, ki mu Filipinci dajejo farmo, Američani pa sredstva. Skratka, Filipini so popolnoma odvisni od ZDA in Magsajaj bo moral, če postane predsednik, v praksi ne glede na svoje obljube v volilni kampanji nadaljevati Kirinovo politiko neomejene podrejenosti Ameriki.

Tisti del volivcev, ki zdaj podpira nacionaliste proti liberalcem, kot nacionalno stranko proti satelitski in kompradorski, se bo počasi in neogibno razočaral in začel obračati Magsajaju hrbet. V takšnem položaju bo politično pridobila:

a) »Tretji mož«, t. j. demokratski voditelj Romulo, ki je napovedal, da bo kandidiral na volitvah leta 1957, in

b) Huk-Balahab. Huk-Balahab je gverilsko gibanje, ki nima mnogo tal pod nogami, dokler nosijo nacionalisti zastavo boja za neodvisnost. To gibanje je zdaj mnogo bolj podobno hajduštvu, kakor organiziranemu gibanju, toda v prihodnosti pomeni resno nevarnost za vse filipinske režime. Zraslo je iz kmečkega boja za zemljo, ki je imel protispanjski, pozneje pa protiameriški značaj. Med pacifiško vojno je dobil Huk-Balahab značaj narodnosvobodilnega gibanja. Po kapitulaciji Japonske, ko je nacionalistična gverila (pod Magsajajevim vodstvom) prešla v legalnost in opustila sodelovanje, se je socialna baza Huk-Balahaba spet omejila na kmete (bolje rečeno na kmete brez zemlje), politična baza pa se je čedalje bolj ožila s čedalje širšo politiko vodstva in s čedalje bolj odkritim povezovanjem z moskovsko zunanjo politiko.

Ko je gibanje zaradi zgrešene politike vodstva dovolj opesalo, je prišel »veliki udarec« vladnih čet (pod Magsajajevim poveljstvom), ki se je spremenil v pravi pokol in praktično uničil Huk-Balahab kot pomembno vojaško silo. Ostalo je samo nekaj tisoč gverilcev, razpršenih po filipinski džungli, ki so zdaj za posamezne naseljene kraje čisto krajevna nadloga.

Ostalo pa je nedotakljivo vodstvo, ki zdaj nekeje v globoki ilegalnosti najbrž snuje »novo linijo«. Praktične možnosti za uveljavljenje te linije, pa naj bo kakršna koli, bodo nastale, brž ko se bo pokazal bankrot Magsajajevnega režima, kar se lahko zgodi že v bližnji bodočnosti.

Kosta Timotijević

ZAČETKI LADJEVJA IN LETALSTVA

V Hamburgu građe zdaj dve največji ladijski cisterni na svetu. To je na splošno malenkost, ki pa kaže na nov polet nemškega ladjedelništva, za zdaj seveda samo trgovinskega. Iste ladjedelnice pa so izdelale tudi svetovni podmornici, ki so v drugi svetovni vojni potapljale v pristaniščih zasidrane angleške torovne in vojne ladje, ki so imele zavetišča po vsem svetu. Po vojni je ostalo Nemčiji od 4.000.000 brt. predvojnega trgovinskega ladjevja samo 118.000 ton. V začetku Nemci tega niso niti čutili kot hudo vrzel, ker je bilo treba obnovljati in graditi šele industrijo. Zdaj pa v Nemčiji čedalje pogostejše sliši o trgovinskem ladjevju in letalstvu.

Ob koncu letošnjega leta bo imela Nemčija poldrugi milijon brt. trgovinskega ladjevja. — V Nemčiji so izdali tudi poseben zakon in odobrili poseben kredit za pospešitev ladjedelništva. Pravi, da bo prihodnje leto tudi prvo povojno nemško letalo preletelo ocean.

»BUTTERBROT«

Brez obloženih kruhkov si v Nemčiji ne moreš misliti delovnega človeka stoječega v izmenah ob tekočem traku, v tovarnah avtomobilov ali ladjedelnicah. — Ko gre v Nemčiji delavec zjutraj z doma, nikoli ne pozabi vzeti s seboj obloženega kruhka. Ko čaka na tramvaj ali ko sedi med premorom v tovarniški kantini, slastno je svoj »Butterbrot«. To je njegov dnevni obrok in neogibni spremljevalec malega človeka. Če bi hoteli s podrobnostjo prikazati sliko vsakdanjega življenja delovnega človeka v tej deželi, preplavljeni z motorji, kjer je število brezposelnih padlo pod milijon, tedaj bi bila »Butterbrot« in krompir na častnem mestu.

lioi. Železnica ima v avtomobilskem prometu nevarnega tekmeča. Po podatkih ustanov, ki zagovarjajo avtomobilski promet, je le-ta cenejši od železniškega. Tem cenejši je torej motocikel. — V Nemčiji pravijo, da si delavec z motociklom prihrani na leto posteljno perilo in obleko.

Naj bo že kakor koli, motociklov je na nemških cestah čedalje več in čedalje bolj tudi tekmujejo z avtomobili, zlasti v karambolih. Prav zdaj strokovni tisk zahteva, naj bi tudi za motocikliste veljali predpisi o izpitih, kakor veljajo za šoferje. Redki so šoferji, ki niso doživeli še nobene nesreče. Enega takega srečnega iz Weperthala, ki šofira že 50 let, pa ni povzročil še nobene nesreče, so odlikovali z zlatim lovrovim listom.

Avtomobilska cesta med Karlsruhe in Stuttgartom

OBROBNE OPOMBE K PELLOVEMU OBISKU V TURČIJI

Zakaj je Pella tako pohitel v Ankaro

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Istanbul, novembra

Naglice, s katero je Pella takoj ko je prišel na krmilo, sprejel ponovitev lanskega vabila predsednika turške vlade, naj obišče Turčijo, se večina politikov v tej deželi ni razveselila. Tisk je celo kar naravnost sprožil vprašanje, ali je bilo sploh umestno, da je turški veleposlanik v Rimu takoj prenesel na Pello vabilo, poslano že prej de Gasperriju. Pella, ki je takoj začel reševati svoj ugled ter notranji socialni in politični položaj z napadi na Trst in Jugoslavijo, se ni obotavljal, da bi ta vpljudnostni prenos vabila na novega predsednika italijanske vlade čimprej uresničil. V tej zvezi so začeli v Turčiji govoriti, da sprito sedanji odnos med Italijo in Jugoslavijo ta obisk nikakor ni dobrodošel in da bi bilo treba njegov pravi smisel oziroma Pellovo naglico iskati v italijanski želji glede novih spletk proti balkanskemu paktu. Zato so uradni ankarški krogi odkrito izjavili, da ne gre za novo vabilo Pelli, marveč samo za ponovitev starega vabila, in da bo Turčija tudi tokrat pojasnila svoje stališče, da se ne smeševati v spor med Italijo in Jugoslavijo, ker med Italijo in Jugoslavijo, ker želi, da bi uredili to vprašanje z medsebojnimi pogajanjimi med zainteresiranimi strankama.

Naši javnosti je v glavnem znano stališče večine političnih krogov, javnosti in tiska v tej deželi v najnovejši fazi italijansko-jugoslovanskih odnosov, ki je nastala po italijanski provokaciji na jugoslovanskih mejah ter sklepu ZDA in Velike Britanije z dne 8. oktobra. Malone vsi turški listi, razen dveh, treh reakcionarnih in protitalijanskih so se zavzemali za ureditev tržaškega vprašanja in bili med prvimi na svetu, ki so sklep z dne 8. oktobra označili za »izvršeno delo« in ultimatum Jugoslaviji ter opozarjali na nedogledne posledice, do katerih bi utegnili priti, če bi ta sklep obveljal.

ODMEV IREDENTISTIČNIH DEMONSTRACIJ V ZDA

Ameriški tisk si prizadeva, da bi uspeh in pomen demonstracij še povečal

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

New York, 7. nov.

»Sedanje nasilje v Trstu ne more koristiti sklicanju konference petih,« piše popoldanski »World Telegram«. To je edini časnik, ki je konfederalno govoril v Trstu, ni pa posegel globlje v razloge teh neredov. Ameriški tisk se še zmeraj omejuje na to, da ne tolmači resničnega ozadja italijanskih spletk, katerih namen je minirati konfederalno o Trstu, ki bi ustrezala načelom mirnega obravnavanja mednarodnih sporov.

Tukajšnji uradni tisk ni obsodil raznih italijanskih spletk, katerih namen je onemogočiti pogajanja in doseči diktat veleni na škodo življenjski koristi Jugoslavije. Tudi ob poročanju o neredih v Trstu si ameriški tisk prizadeva povečati pomen teh demonstracij, ki jih je organizirala italijanska vlada. Zato si posamezni časniki glede stališča demonstrantov ter ranjenih in ubitih nasprotujejo. »New York Times« je davi poročal, da je razgrajalo po Trstu kakih 1000 študentov. Popoldanski časniki pa so to število že dvignili na 50.000, število v spopadu s policijo ubitih pa kar na 20.

Edina zanesljiva informacija o resničnem ozadju teh »studenjskih neredov« je tista, ki govori o razgovoru predsednika italijanske vlade Pella z ameriško veleposlanico v Rimu gospo Luce. Po teh vesteh je Pella zahteval, naj ZDA in Velika Britanija takoj izpolnita svoj sklep z dne 8. oktobra. Ker je prišla ta intervencija prav v času neredov v Rimu in Trstu, to dovolj jasno kaže tudi na cilj, ki si ameriški predstavniki želijo doseči. Če imeli pred očmi organizatorji neredov, ki so se odločili za ponovitev demonstracij, kakršne so uprizarjali pri prvi svetovni vojni pred fašističnim napadom na naše kraje. Edina razlika je v tem, da je bila Jugoslavija takrat šibka in da je imela voditelje, ki so bili privrženci prodani narodni koristi, zdaj pa ima italijanski imperializem pred seboj zmagovito Jugoslavijo, ki je na strani zavezničev prispevala velikanski delež k porazu fašizma, ki pa ji niti na mišl ne pride, da bi dovolila, da bi se Italijanka, ekspanzija razširila proti nam, ki smo v rumska vlada sklenili, da bi morala tako prisistati zahodne države, da bi podprle njeno vzklikanje v Trst.

V tem oziru so zahodne države doslej podpirale italijanske fašistične prolektarje, odločen odpor Jugoslavije je zadržal, da se svoje naklonjenosti ne uresniči. Jugoslovanski predlog glede sklicanja konference, ki bi poravnala ta spor, je naletel na popoln odklonilno stališče Italije, zahodne države pa so, sodeč po izjavah svojih predstavnikov, privolile v takšen izhod. Zato so se Varšavskega sveta že dvakrat preločili z utemeljitvijo, da se diplomati razgovarjajo o sklicanju konference neposredno med zainteresiranimi državami. Ta razprava na podlagi zahtev Sovjetske zveze, naj bi Varšavski svet ukvarjal s tržaškim vprašanjem, je zaključil s trditvijo, da je diplomatska pot, ki jo svetovna zveza prireja na običajni točki, da se izpolnjujejo prevzete mednarodne obveznosti.

Svojege enostranskega sklepa o Trstu z ničem ne morejo opravičiti samo sporazumi neposredno zainteresiranih držav — Jugoslavije in Italije — bi lahko povzročili usta sovjetskemu delegatu v konferenci na svetu in preprečili, da se ne bi izdal za zaščito.

Po vihrnem ogorčenju v Jugoslaviji turški tisk ni varčeval s prostorom, ko je objavil mnogo poročila o razpoloženju v Jugoslaviji, fotografije demonstrantov, njihova gesla in zahteve, naj zahodne države krivici sklep razveljavijo. Skratka, turški tisk je hotel nepristransko obvestiti svoje bralce o vzdušju, ki je nastalo v Jugoslaviji. Govori in intervjuji predsednika Tita, v katerih je poudarjeno, da bodo naše čete vkorakale v cono A, če bi prišli tja Italijani, so šli v Turčijo od ust do ust. Tisti redki posamezniki, ki so v Turčiji kot pristajali nekaterih zahodnih politikov govorili o sklepu ZDA in Velike Britanije kot nekakšni »salomonski« rešitvi, so kmalu spoznali, da je nujno potrebno, da zahodne države stališče, izraženo v sklepu z dne 8. oktobra, revidirajo. Tako so v celoti podprli akcijo turške vlade, ki je zagovarjala jugoslovanski predlog o sklicanju mednarodne konference.

Posebno je treba poudariti, da reakcije Jugoslovancov v Turčiji večinoma niso razumeli napučno, marveč je ustavljeno ogorčenje Beograda in ostalih jugoslovanskih mest našlo razumevanje, hkrati pa je vzbudilo zaskrbljenost. Najbolj je prišla do izraza zaskrbljenost v tem, da so se ljudje v Turčiji bali, da bi utegnili Jugoslovanci po vseh teh dogodkih izgubiti zaupanje v Zahod. Značilno je, da so se prvi glasovi in članki v tem smislu pojavili že pred 8. oktobrom, takoj po izizvalni koncentraciji italijanskih čet na jugoslovanskih mejah, med velikimi manevri JLA in med spušcanjem »poskusnih balončkov«, ki so napovedovali anglo-ameriški sklep. Pisni člankov so odkrito izražali mnenje, da ohladitev Jugoslavije nasproti Zahodu pravzaprav ne bi bila nič nenaravnega in da je prav zdaj treba storiti vse, da Jugoslavija ne bi izgubila zaupanja v zahodne zaveznike.

Kot članica balkanskega in atlantskega pakta je bila Turčija v kočljivem položaju. Zato tudi menijo, da je najnujnejša naloga ohraniti v tem silnem jadranjskem in sredozemskem viharju enotnost balkanskega pakta, zlasti pa prijateljstvo z Jugoslavijo, ki je pri srcu vsem preprostim ljudem v tej deželi. Zato lahko mirno rečemo, da zadevajo vse spletko proti balkanskemu paktu in prijateljstvu z Jugoslavijo v Turčiji na gluha ušesa.

Na koncu še nekaj.

Napačno bi bilo misliti, da stališče pošteno stališče turške javnosti nasproti Jugoslaviji, ki se je lepo pokazalo zadnje čase v zvezi s tržaškim vprašanjem, ter ostru obsodba italijanskih imperialističnih skominov po jugoslovanskem ozemlju, zgolj sad prijateljskih čustev do Jugoslavije, vezanih na balkanski pakt. Takšno gledanje na jugoslovansko-turške odnose bi bilo v bistvu idealistično in ne bi ustrezalo stvarnosti. Politiki v tej deželi, pa tudi ljudstvo samo, imajo mnogo tehtnih razlogov, da verjamejo Jugoslaviji in da jo hkrati prav glede Italije nezaupljivi. Zgodovina ne pozna nobenega jugoslovanskega imperializma. Pasma samo osvobodilno borbo Jugoslovancov. Jugoslovanci nikoli niso segali po tujem ozemlju, marveč so bili zmeraj od raznih strani napadeni in prisiljeni braniti svoje.

To pa ne velja za Italijo. Za dokazi ni treba segati daleč nazaj. Zadostuje, če se le na kratko ozremo na razvoj italijansko-turških odnosov samo v 20. stol., pa vidimo, kakšni so bili in ostali naklepi Italije. Zato tudi celotni rodovi zrelih ljudi v tej deželi Italijanov ne verjamejo in jih nimajo radi, poč pa verjamejo Jugoslovancem, kadar le-ti pravijo, da bi hotela Italija vladati na Balkanu in da je zato zagrizen sovražen slehernega balkanskega sodelovanja.

Kadar pa Jugoslovanci govorijo o italijanskih skominah po Trstu kot poskusu, da bi se Italija polastila ter vrta za nadaljnje prodiranje italijanskega imperializma in kadar trdijo, da ne gre samo za Trst, marveč za Balkan in še za več, Trst pa je samo prva etapa, tedaj te besede za ljudi v ZDA in Veliki Britaniji morda ne pomenijo mnogo, pač pa tu v Turčiji ljudje dobro razumejo njihov pravi smisel. Ni naključje, da so v Turčiji enodušno obsodili Pellov nastop v parlamentu, ko je rekel, da sklep ZDA in Velike Britanije z dne 8. oktobra »ne po obliki, ne po vsebini nikakor ne prejudicira načina priznanja zakonitih pravic Italije na vse ozemlje« (mišljena je cona B). Upledni časnik »Dunya« je spričo te izjave pisal: »Ali imajo v Italiji demokristjansko vladno, ali pa sta na krmilu Salandri in Sonino? Ali smo v letu 1953 ali v letu 1915? Govori v parlamentu nas spominjajo na gesla rajnega Sonina, londonski pakt in sever-sko pogodbo, skratka italijanski imperializem in njegove skomine po tuji zemlji, in da so jih čutili na lastni koži, to dokazuje nedavna minulosť de dežele, ko se je borila proti italijanskim osvajačcem v Anatoliji.

(Konec prihodnjic)
Zdravko Pečar

Demonstracije tudi v Rimu

Razočaranje ge. Boothe — Sestanek »sokrivcev«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Rim, 6. nov. »Smrt Angležem«, »Smrt Američanom«, »Smrt Jugoslovani in Titu«, tako je vpila fašistična drhal danes tudi po rimskih ulicah in na čelo sta se jim postavila poslanca neofašističnega »Italijanskega socialnega gibanja« Almirante in Mievile. Drhal sta spremljala dva avtomobila z vozniki, ki so ji diktirali parole in vzklike. Demonstracije so spet začeli študentje, ki so jih izpustili iz šol. Razdelili so se na nekaj skupin in korakali po glavnih ulicah mesta. Tudi v Rimu je prišlo do izgrediv.

Glavni objekti fašističnih razgrajev so bili tokrat anglo-ameriška predstavništva in državljani, kolikor se niso utegnili o pravem času umakniti v obe veleposlaništvi, ker je tudi nje zastavila policija, ko je s hidranti in solzavcem nastopila proti demonstrantom. Fašisti so se znešli nad angliškimi ter ameriški turisti in njihovimi avtomobili, pa tudi nad anglo-ameriški trgovinami, ki jih je zlahka spoznati po njihovih angleških napisih. Mestoma se je hajka za angleškimi turisti končala po trgovini.

IZ VČERAJSNJE DRUGE IZDAJE

Mrak je legel na Trst

Jezuitski župan pa »v imenu prelite krvi« terja, naj Zahod izpolni svoje obete

Trst, 6. nov. (Tanjug). Dopisnik Tanjuga Aleksander Antonić poroča: »Nocoj po 18. uri so bile tržaške ulice spet prazne. Samo ponekod so še dalje postajale skupine po 50 do 100 ljudi, predvsem tam, kjer so policija in anglo-ameriške oborožene sile blokirale ulice. Pred zgradbami anglo-ameriške vojaške uprave se je policija razporedila v polni pripravljenosti. Zgradbe obdajajo kordoni policije, zatem kordoni angleških vojakov, pred njimi po dve vrsti policijskih in vojaških kamionov. V zgradbe je moglo priti šele po nekaj policijskih kontrolah. Angleški vojaki s puškami v rokah in z bajoneti, nasajenimi na njih, preiskujejo vsakogar, ki hoče v zgradbe. Tudi v notranjosti zgradb so razvrščeni vojaki. V glavni zgradbi na Velikem trgu (z iredentističnim imenom Unità), kjer je prišlo danes

ponovno do spopadov, so policijski kamioni postavljeni tesno eden poleg drugega. Na trgu Goldoni na križišču Portici di Chiozza, na križiščih na Korzu so prehodni blokirani. Po Korzu je je policija v dolžini nekaj 100 m onemogočila sleherni promet. Nekoliko vstran se zbirajo ljudje in se ozirajo na napol požgano pohištvo in arhive Tržaške fronte neodvisnosti, ki so jih fašistične tolpe zmetale na ulico.

Sirene samitetskih avtomobilov in policijski zvonci

Drugače zvečer dobro razsvetljene ulice v centru so nocoj mračne in prazne. Po ulicah je prižganih le nekaj uličnih svetilk in avtomobilskih žarometov. Skozi oknice zaprtih oken privatnih

stanovanj je komaj opaziti kako luč Avtomobilov, ki jih je v Trstu drugače vse polno, so malone izginili s cest.

Mestnih ulic nihče ni osnažil. Veter raznaša prah, odpadke, saj je iredentistične letake, zlokobno znamenje krvavih dogodkov zadnjih treh dni.

Zvečer se je pojavila na pomolu »bersaljerov« razpotegnjena vrsta mladicev. Nihče jih ni razpodil. Na trgu pred glavno pošto so v dveh vrstah razporejeni beli sanitetski avtomobili. Večerni listi pozivajo ljudi v bolnišnico, da bi oddali kri za ranjence. Nekaj belih avtomobilov brzi po ulicah. Njih sirene tulijo. Mestoma šinejo iz ulice v ulico policijski avtomobili. Njih značilno zvonjenje odmeva od praznih sten. Od časa do časa se pojavljajo tudi kamioni z vojsko in policijo. To je nocoj pravzaprav ves tržaški promet. Le še redki majhni motocikli z enim ali dvema civilistoma se pojavljajo tod in tam. Kaže, da so »kurirji« organiziranih razbijačev.

Zadnje vesti potrjujejo, da je bilo večeraj in danes ubitih skupaj 11 policistov in demonstrantov. Danes je bilo ranjenih okrog 40 ljudi. Skupaj z večerajšnjimi pa kaže, da jih je bilo več sto.

Inspekcija polkovnika Foddena v civilu

Iz sodišča, ki sta ga prav tako blokirali vojaštvo in policija, se je okrog 20. ure odpravil z džipom po mestu šef angleške policije polkovnik Fodden. Bil je v civilu. Spremljal ga je kamion, na katerem je bilo okrog 30 angleških vojakov s strojnimi. Pred njim je vozil drug džip prav tako oborožen z več strojnimi. V nedeljo bodo pokopali umrle demonstrante in policiste. Iredentistični župan Bartoli je sklenil, da bodo mrtve demonstrante pokopali na občinske stroške.

Tržaško ljudstvo, danes že vse mesto, se s tegobo vprašuje, ali in kako bodo v Rimu izkoristili poslednje prelite krvi za »diplomacijo udarov in izsiljevanj«. Dejansko je Bartoli na nocojšnji seji občinskega sveta govoril samo o dogodkih teh dni, besno napadal tržaško policijo, slavil demonstrante kot »borce, ki so padli za veličino domovine«, in pozival velesile »v imenu mrtvih, naj izpolnijo svoje obete in vrnejo mestu mir«.

Ogorčeni protesti iz vse cone B

Koper, 6. nov. Vsa jugoslovanska cona Svobodnega tržaškega ozemlja je danes ogorčeno obsodila fašistično divjanje v Trstu. Prebivalci Kopa in bližnjih krajev so se zbrali v ljudskem gledališču k protestnem mitingu, na katerem so govorili Mario Abram, zastopnik Italijanske unije Leo Fusili in zastopnik koprskih prostovoljcev Leopold Caharija.

Se enkrat ponavljamo, je dejal Mario Abram, da ne bomo nikoli dopustili, da bi fašisti okupirali Trst. Izrazil je burno pritrjevanje in vzklikanje bratstvu in edinstvu ter JLA.

Ko so danes popoldne prispele vesti o današnjih krvavih dogodkih v Trstu, se je v Izoli zbralo okrog 1500 delavcev pred tovarno Arrigoni, ki so burno protestirali proti popušcanju italijanskim imperialistom v Trstu.

Protestno zborovanje je bilo tudi v Piranu, kjer je govoril predsednik krajevnega odbora Tomazin, ki je poudaril, da je ameriška in angleška politika kriva, da sedaj fašistične tolpe divjajo po tržaških ulicah.

Protestna zborovanja so bila tudi drugod. Z vseh so poslali protestne resolucije Zveznemu izvršnemu svetu v Beogradu, v katerih izražajo pripravljenost braniti interese prebivalstva Tržaškega ozemlja in Jugoslavije.

V Washingtonu in Londonu

Washington, 6. nov. (Reuter). V ameriških diplomatskih krogih napovedujejo, da bodo morale anglo-ameriške čete ostati v Trstu dalje, kakor je bilo prvotno mišljeno. Še doslej nekaj položaj se je že poslabšal. Nekateri ameriški funkcionarji je izjavili: »Eksplozivna situacija v Trstu nikakor ni v prilogi italijanski vladi.« Nocoj je še vodja tiskovnega urada pri zunanjem ministru Henry S. Lydam v razgovoru z novinarji

poudaril, da zunanje ministstvo kar najresneje gleda na tržaške dogodke.

V Londonu je dal nocoj enako izjavo tudi zastopnik angleškega zunanjega ministristva, V Foreign Office pričakuje nadaljnjo poročila iz Trsta in Rima. Ni pa še mogel potrditi, da bo angleška vlada protestirala v Rimu, kakor to napovedujejo v angleških diplomatskih krogih.

NE, KDO JE ZAČEL, MARVEČ

KDO JE KRIV?

Trst, 6. nov. (Tanjug). — Tržaški radio je nocoj kmalu po 20. uri objavil posebno uradno poročilo anglo-ameriške vojaške uprave o današnjih incidentih.

Po tem poročilu se je položaj, ki je nastal zadnje dni v mestu, poslabšal zaradi splošne stavke. Prvi incident, pravi poročilo, se je pripetil danes ob 9.30, ko so demonstranti iztrgali policijsko karabinko in dve pištoli ter začeli streljati na slovensko Zadržno tiskarno, pred katero so se demonstranti zbrali. Potem so vdrl v prostore Tržaške fronte neodvisnosti, zmetali iz njih opremo in jo zažgali. Gasilci so prostore obvarovali pred požarom.

Na Velikem trgu, pravi poročilo dalje, so demonstranti prvi streljali na policijo, tako da je bila prisiljena braniti se z ognjem iz pušk. Nato so intervenirali angleški vojaki.

Pred vhod v zgradbo prefekture je bila vržena bomba, a tem pa še štiri ali pet drugih. Relativni red na tem kraju so vzpostavili ameriški vojaki. Ob 16. uri sta bili vrženi pred prefekturo

še dve ročni bombi. Okrog 18.30 je bil Veliki trg očiščen demonstrantov.

Poročilo pravi nazadnje, da so bile danes štiri osebe ubite, 30 pa ranjenih. Nekaj demonstrantov je bil ubit, ko je streljal na policijo z ugrabljeno policijsko karabinko.

Zdaj so že vidni veliki uspehi našega dela

Švica — izvoznik kapitala

Stara Jugoslavija je zanemarjala velike možnosti za razvoj industrije predvsem v Bosni in Makedoniji. Toda ti časi so že daleč za nami in se nikoli ne bodo več povrnili. Brž ko je prevzelo oblast delovno ljudstvo, se je začel mogočen razvoj industrije v vseh predelih države, kjer so za to dani pogoji, oziroma so razvili industrije narekivale potrebe skladnega ekonomskega razvoja. Začetek se je industrijski polet prej zanemarljivih področij, močno pa se je razvila industrijska delavnost tudi v bolj industrializiranih področjih, kakor je Slovenija.

SLOVENIJA DAJE 37 VSE ELEKTROENERGIJE V JUGOSLAVIJI

Čeprav gradimo danes velike elektrarne v vsej državi, je Slovenija na področju elektrifikacije dosegla največ uspehov. To je razumljivo, kajti druge republike so si morale šele s težavo ustvariti potrebne tehnične pogoje in kadre, ki jih je Slovenija več ali manj že imela. — V kratkem bo začela v Vuzenici na Dravi obratovati peto po vojni zgrajena hidroelektrarna v Sloveniji, drugo leto pa bo dograjena tudi velika termoelektrarna v Šoštanj.

Močan razvoj zaznamuje po vojni tudi rudarstvo v Sloveniji, čeprav zaznamuje na tem področju še večji vzpon Srbija in Bosna, ki imata velike šale neizkoriščene zemeljske zaklade. Celotna proizvodnja premoga je danes v Sloveniji za 50 % večja, kakor je bila pred vojno. Med posameznimi vrstami premoga zaznamuje največji vzpon proizvodnja lignita, ki je dosegla 3 in polkrat predvojni obseg, kar je rezultat velikih investicij za razvoj velenjskega premoga. Velik polet zaznamuje tudi proizvodnja svineceno-cinkove rude v Mežici, ki se je povzpela že na štirikratni predvojni obseg. Hkrati pa je razširjeni celjski Cinkarni uspelo povečati proizvodnjo cin-

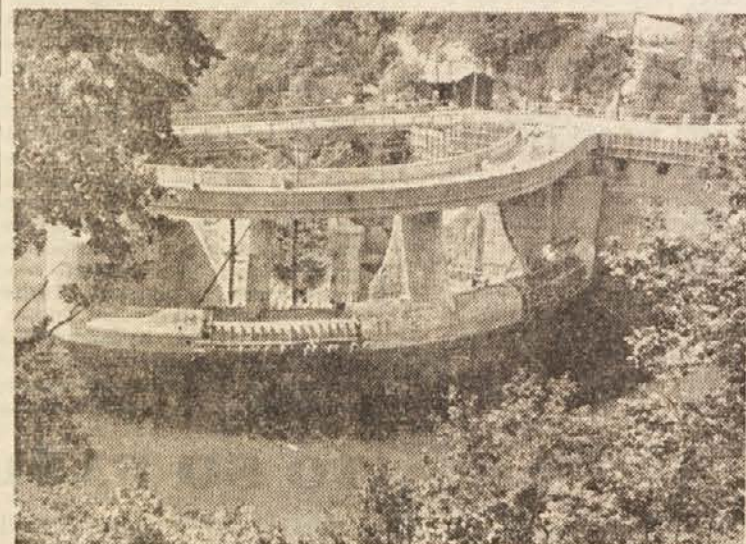
nova velika valjarna debele pločevine za letno proizvodnjo 60 tisoč ton. S svojo proizvodnjo je ta valjarna zlasti omogočila razvoj ladjedelstva, saj odpade pri gradnji čezmorskih ladij ni manj kakor 60 % uporabljenega materiala na debelo pločevino. Po rekonstrukciji pločevinskega železa št. 2 in zgraditvi visokih kaverijev za segrevanje zraka je jesenjskim plavžarskim delavcem uspelo povečati proizvodnjo surovega železa ob znatnem prihranku koksna na 9000 do 10.000 ton mesečno nasproti 5000 tonam predvojno. Zdaj grade na Jesenicah novo jeklaro, ki je že dobila prvo veliko Siemens-Martinovo peč, zgrajeni so novi predelovalni obrati, ki jih sestavlja pet med seboj povezanih dvoran s skupno površino 20.000 kvadratnih metrov. V kratkem pa bo povečana in modernizirana tudi valjarna tanke pločevine, ki bo poslej dala na leto 40.000 ton pločevine namesto dosedanjih 18.000 ton. Vsega smo po vojni investirali na Jesenicah okrog 10 milijard dinarjev današnje vrednosti.

Tudi jeklarne v Ravnah, ki se je specializirala za proizvodnjo plemenitih vrst jekla, je zrasla kot skoraj novo podjetje in je dosegla že štirikratno predvojno proizvodnjo. Tu je zgrajena največja jeklovilarna v naši državi z lani zgrajeno novo mar-

skoraj brez pomena. Danes pa se lahko ponosimo v teh strokah z vrsto velikih novih podjetij: v strojni industriji prednjačijo poleg ljubljanskega »Litostroja« mariborska tovarna avtomobilov, nova tovarna rudarskih strojev v Trbovljah, skoraj nova tovarna kovinskih konstrukcij v Mariboru, tovarna koles in tovarna računskih strojev v Ljubljani; v elektroindustriji pa zavzema prvo mesto tovarna telefonskih

»Novoteks« v Novem mestu, tovarna sudnih izdelkov »Belsad« v Crnomlju itd. Med velikimi tovarnimi, ki jih še gradimo, pa naj omenimo tovarno rotacijskega papirja v Vidmu, ki bo dajala na leto 20.000 ton časopisnega papirja, in tovarno peroksida »Belinka« v Podgorici pri Ljubljani.

Vsa ta nova kakor tudi številna razširjena industrijska podjetja so dala velike možnosti za

Most hidrocentrale »Mostec«

aparatur in električnih merilnih instrumentov »Iskra« v Kranju poleg tovarne radijskih aparatov »Telekomunikacije« v Prizanju pri Ljubljani, tovarne elektro-motorjev v Škofji Loki ter tovarne elektromateriala »Elma« v Črnučah in »Elektrokovina« v Mariboru.

Dolga je vrsta novih podjetij tudi v ostali predelovalni industriji. Naj tu navedemo le najpomembnejša, kakor so: velika tovarna pohištva v Novi Gorici, nova tovarna usnja na Vrhniki, tovarni čevljev v Zireh in v Kranju, tovarna organskih barvil v Celju, nova tekstilna tovarna

zaposlitev delavcev. Tako je število v gospodarstvu v Sloveniji zaposlenih delavcev (brez uslužbencev) letos v maju prvič v zgodovini slovenskega gospodarstva preseglo 200.000. Te velike nove možnosti zaposlitve so rezultat osemletne intenzivne investicijske delavnosti. V teh dobrih osmih letih je vrednost investicij v gospodarstvu Slovenije dosegla okrog 250 milijard dinarjev. S temi investicijami je ljudska oblast ustvarila v novi socialistični Jugoslaviji pogoje za mogočen gospodarski polet, kakršnega sicer ne bi dosegli v desetletjih.

I Z LJUBLJANE IN OKOLICE

Gradisov nebotičnik v Ljubljani

Ni Ljubljane, ki se ne bi ustavila pred gradbiščem velike »Gradisove« stanovanjske zgradbe na Titovi cesti, ki je dosegla že impozantno višino. Že prejšnji mesec so mnogi ugibali, češ zdaj pa so gotovo prišli do vrha. Toda stavba raste še naprej in bo — kakor jo vidimo danes — zrasla še za dve nadstropji, tako da bo strop dar poslednjega nadstropja dosegel višino terase na nebotičniku, to je okrog 40,5 m nad cestnim nivojem. Gre torej za največjo zgradbo, ki smo jo po vojni začeli graditi v Ljubljani, za nov nebotičnik. Gotovo boste vprašali, koliko nadstropij bo imela ta stavba. Na to vprašanje pa ni tako lahko odgovoriti.

TRINAJST ETAZ OV TEMELJEV DO VRHA

Nad pritličjem, pod katerim sta dva kletni etaži, se visoko dvigajo stebri nosilne konstrukcije, ki segajo v višino dveh nadstropij. Ti prostori so namenjeni bodoči restavraciji. V enem delu bodo še pozneje napravili višinski strop. Nad in restavracijo pa bo komaj 1,6 m visoka etaža, ki vsebuje največ zanimanja in komentarjev. Služila bo izključno instalacijam in po dovršitvi stavbe sploh ne bo vidna. Potem pa sledi šest stanovanjskih etaž, ki so že zgrajene, nad njimi pa bosta nekoliko umaknjeni še dve terasni etaži. Če torej ne upoštevamo nize instalacijske etaže, bo stavba imela od temeljev do vrha 13 etaž oziroma nad pritličjem 10 nadstropij.

To, kar vidimo danes, je seveda železobetonski skelet stavbe, sestojel iz 51 vitkih stebrov in stropnih betonskih plošč, v katerih so skrite vodovodne preklade med stebri. Tisto skrivnostno nizko vmesno nadstropje je nastalo deloma iz statičnih ozirov, deloma pa iz potrebe dobre arhitektonske ureditve restavracijskih in pritriljskih prostorov. Konstruktor mora namreč misliti ne le na vertikalno obremenitve, marveč tudi na obremenitve v horizontalni smeri, ki jih pri tako visoki stavbi lahko povzroči močan veter ali potres. S tem nizkim vmesnim nadstropjem, ki ima močno železobetonsko vez med stebri, je konstruktor dosegel oslutenje oziroma utrditev celotne skeletne konstrukcije, hkrati pa je prihranil sto ton železa, ker bi morala biti v nasprotnem primeru celotna konstrukcija močnejša. Ta originalna rešitev je omogočila združiti v tem nadstropju vse instalacijske naprave, zlasti odtočne cevi sanitarnih naprav iz višjih etaž, ki bi se sicer v tečajih vodovodne vade. Vse to odtoke bodo v tem nadstropju združili v dveh do treh mestih in jih pravilno razvetrovali odvajali skozi nižje prostore, tako da ti odtoki ne bodo delali težav pri arhitektonski ureditvi restavracijskih in pritriljskih prostorov. V tem instalacijskem nadstropju bodo tudi avtomatske črpalke za dovajanje vode z večjim pritiskom do najvišjih nadstropij, tu bodo združene vodovodne naprave z dušilkami proti prenosu nju šuma po vodovodnih ceveh, razdelilne naprave za električno omrežje in centralno kurjavo.

KONSTRUKCIJA ZDRŽI TRIKRAT VEČJO OBTEŽO

Na stavbi bi bilo vse leto videti le malo delavcev (poleti jih je bilo največ 80 do 100), ker je vse delo močno mehanizirano. Veliki stolpni žerjav, ki se pomika vzdolž stavbe, prinaša zdaj potrebno gradivo že v vrtočlavi višini, in sicer prav do vsakega mesta na stavbi. Težav tudi ne bo, ko bo treba prenesti betonsko

mešanico v višino 40,5 m za betoniranje poslednje stropne plošče. Gramoz, ki so ga pridobili pri izkopu in ga spravili na velikanski kup, ne uporabljajo neposredno za pripravo, po potrebi drobijo, sejejo po velikosti zrn, potem pa spet sestavijo za zrnivosti, ki je predpisana za dober beton. Tako pripravljeni mešanici peska avtomatično dodajajo dozirane količine cimenta in vode, vse okrog 40,5 m nad cestnim nivojem. Sprito mešanico celotnega postopka in transporta je pri tem delu za poslenih le 5 ljudi. Pri gradnji najbolj obremenjenih delov, zlasti stebrov, uporabljajo specialni cement. Trdnost betona pa sproti preizkušajo v laboratoriju na gradbišču in v Institutu za preiskavo gradbenega materiala. Pri tem so vzorci pokazali trdnost nad predpisanimi povprečjem. Čeprav se zli konstrukcija izredno lahka, zdrži trikrat večjo obtežbo, kakor je dejanska. Obremenitev vsakega kletnega stebra znaša n. pr. 400 ton, stebel pa zdrži tudi 1200 ton.

TRGOVINE, RESTAVRACIJA, KINO IN 66 STANOVANJ

Sedela tudi vsakogar zanima, kakšnim namenom bo služila stavba. V pritličju bodo sedela trgovski lokali, razen v sredini pročelja, kjer bo široka avla za dohod v restavracijo in v veliko kinodvorano za 1200 oseb, ki jo bodo zgradili v posebnem nizkem traktu v smeri proti Kersnikovi ulici in bo lahko služila tudi za manjše predstave in kulturne prireditve. Garderobe, za potrebe kina in za primer večjih prireditev, bodo v kletnih prostorih, kjer bo tudi kletni dvorani. V kletih bodo poleg potrebne naprave za dovajanje kinematografskega zraka v prostore kinodvorane in restavracije, ki bo zavzemala prostore nad pritličjem v vsej dolžini fronte. Vse etaže nad vmesno instalacijsko etažo pa bodo urejene za stanovanja, h katerim bodo vodila tri stopnišča z dvigali. Vsega bo 66 stanovanj, in sicer 48 družinskih stanovanj in 18 samskih z predsobo, kopalnico in majhnim prostorom za kuhinjo. Najvišje terasno nadstropje pa bo urejeno za umetniške ateljeje.

Pogled na »Gradisov« nebotičnik s Titove ceste. Stavba bo zrasla še za dve terasni nadstropji

injo. Najvišje terasno nadstropje pa bo urejeno za umetniške ateljeje.

V VSEJ ZGRADBI NE BO NOBENE OPEKE

Železobetonski skelet stavbe, ki bo letos dovršen do vrha, bodo priložne leto izpopolnili s potrebnimi stenami. Za sodoben način gradnje te velike stavbe je zlasti značilno, da v vsej zgradbi ne bo nobene opeke. Betonski skeletno konstrukcijski bodo najprej obdali s penastim betonom, steno pa bodo zgrajene iz lahkega betona, pri katerem bodo namesto peska uporabili lahkega penastega zdrobljenega blata iz jesenjskih plavžev. Obložene pa bodo stene s porcelanastimi ploščami (z dvojnimi zračnimi predeli), ki bodo hkrati služile pri delu kot opad namesto lesa. Takšne 25 do 35 cm debele voličaste stene nudijo boljše toplotno in zvočno izolacijo, kakor 60 centimetrov debel opečni zid.

Z »Gradisovim« nebotičnikom bo Ljubljana dobila zares moderno stanovanjsko zgradbo, zgrajeno po načelih sodobne gradbene tehnike, ki bo ustrezala vsem zahtevam stanovanjske kulture. Projekt za celotno zgradbo je izdelal univ. prof. ing. Edo Mihelc, ki mu je kot statik pomagal univ. prof. ing. Lapajne, konstruktivne in izvršne načrte pa so izdelali v »Gradisu«.

Ljubljani se obeta vzpenjača na Grad, mostičarsko naselje na Barju in še marsikaj

Ljubljani se obeta vzpenjača na Grad, mostičarsko naselje na Barju in še marsikaj

Ljubljana, 7. novembra. Na včerajšnjem običnem zboru ljubljanskega Turističnega društva so zbrani delegati sklenili več stvari, ki ne bodo zanimale le Ljubljane, temveč tudi širšo javnost. Dogovorili so se, da bo 11. ljubljanski festival od 30. junija do 14. julija, hkrati pa predvidevajo v desetletnem načrtu za razvoj turizma v Ljubljani redne vsakoletne festivale. Po tem desetletnem načrtu bomo, kot je videti, v Ljubljani pridobili nekaj prav privlačnih novih turističnih točk in zanimivosti.

Med drugim predlaga Turistično društvo Mestnemu ljudskemu odboru, da bi v bodočih letih napeljali vzpenjačo na ljubljanski Grad, uredili tako imenovano Slovensko akropolo na Golovcu, na Barju pa zgradili mostičarsko naselje. Do obeh točk bodo promene zveze zagotovljene. Urediti nameravajo tudi več kopalnic in bazenov, dalje letno gledališče, za večje število obiskovalcev Ljubljane pa naj bi povečali kapaciteto prenočišč s prevzemom dosedanjega Doma JLA, dograditvijo novega traktar s preureditvijo Akademskoga kolegija za Bežigradom v hotelske namene. Načrti predvidevajo razne druge preureditve, ki bodo povečale sloves Ljubljane kot turističnega kraja, polnega privlačnosti.

M. N.

Montažna dvorana Mariborske tovarne avtomobilov

ka od predvojnih 4900 na 14.500 ton letno. Z milijardnimi investicijami smo razvili docela novo proizvodnjo nafte v Prekmurju, v Kidričevem pri Ptuju bo kmalu začelo obratovati eno izmed največjih industrijskih podjetij v naši državi: tovarna glinice in aluminija.

VEC KAKOR POLOVICO VSEGA JEKLA

Na področju železarstva ima sicer največ pogojev za razvoj Bosna, kjer bo kmalu dovršen orjaški železarski kombinat v Zenici, vendar se je tudi slovensko železarstvo v teh letih močno razvilo, pri čemer je prevzelo posebne naloge. Na Jesenicah je že leta 1949 začela obratovati

tinovko in električnimi pečmi; tu je postavljena in opremljena nova velika kovačnica z vsemi potrebnimi napravami. V štokski železarni, kjer so usmerili proizvodnjo zlasti v izdelovanje industrijskih valjev, pa se že visoko dviga zgradba prvega elektroplazva v Jugoslaviji, ki bo dajal 20.000 ton surovega železa na leto. Samo v prvem letošnjem polletju so dale slovenske železarne 134.000 ton jekla (toliko kakor pred vojno v enem letu), kar predstavlja še vedno 55 % celotne jugoslovanske proizvodnje jekla.

ZRASLE SO NOVE VELIKE TOVARNE

Strojna industrija in elektroindustrija sta bili pred vojno

NA HRVATSKEM BODO RAZVIJALI INDUSTRIJO, KI BO OMOGOČALA IZBOLJŠANJE KMETIJSTVA

Zavod za gospodarsko planiranje Hrvatske je izdelal osnutek načrta o možnostih perspektivnega desetletnega razvoja gospodarstva na področju LR Hrvatske.

Do konca letošnjega leta bodo investirali za kapitalno gradnjo na Hrvatskem okrog 25 milijard dinarjev. Z graditvijo novih in razširitvijo sedanjih zmogljivosti se je povečala vrednost industrijske proizvodnje od 105 milijard v letu 1951 na 294 milijard v letu 1952, kar pomeni 2,8-kratno povečanje. Ta porast bo še znatno večji, ko bodo začeli obratovati tudi ostali objekti, ki jih zdaj grade.

OGROMNE MOZNOSTI

V načrtu perspektivnega razvoja predlagajo zgraditev novih industrijskih objektov, ki bodo predvsem prispevali k izboljšanju kmetijstva (umetna gnojila in zaščitna sredstva, kmetijski stroji in živilska industrija).

PREDNOST NOVIH GRADENJ

Predlagajo, naj bi v prihodnjih desetih letih vložili v industrijo okrog 30 % skupnih investicij v gospodarstvu. Od tega bi, kot predlagajo, dve tretjini odpadli na elektroindustrijske pa-

noge, na industrijo nafte, na kemično in živilsko industrijo, ena tretjina pa na ostalo, zlasti predelovalno industrijo. Od teh investicij bodo za novogradnje porabili okrog 79 %, 21 % pa za zamenjavo obrabljenih naprav.

Strokovnjaki Zavoda za gospodarsko planiranje, ki so ta načrt izdelali, menijo, da bi bilo treba v prihodnjih desetih letih dati večje investicije za izboljšanje kmetijstva, obnovo cest in za promet sploh, pa tudi za razširitev gospodarstva komunalne skupnosti.

Lj. V.

Dva tisoč kamionov letno

Tovarna avtomobilov v Priboju je slovesno začela obratovati 30. oktobra, ko so montirali prvi kamion. Sum prvega motorja je napovedal novo razdobje in tem doslej industrijsko nerazvitem kraju.

Doslej so za graditev te tovarne porabili več kot dve milijardi dinarjev. Sezidali so šest velikih tovarniških dvoran s površino 11.000 m², zgradili tovarniške ceste, vodovod in kanalizacijo. Za zdaj bodo montirali kamione z nosilnostjo 4,5 tone in 6 ton.

4721

DELO NAŠIH ZALOŽB

O bogati dejavnosti „Mladinske knjige“

Naš list želi seznaniti bralce z delom naših založb, z njihovimi problemi, težavami in načrti. Spričo dejstva, da spada knjiga med temeljne kamne kulture in da njen vse večji razvoj ovirajo razne težave, ne bo odveč, če si ogledamo problem knjige z raznih strani. Naš sodelavec Vojko Novak se je s tem namenom najprej obrnil z nekaj vprašanji na glavnega urednika založbe »Mladinska knjiga«: tovariša Ivana Potrča.

Založba Mladinske knjige je požela doslej vsako leto bogato žetev. Bi nam spregovorili o tem v številkah?

Da, z leti začenjajo govoriti tudi številke! Založba je doslej, to je v 8 letih, izdala 428 knjig, v nakladi cca 2 milijona 600 tisoč izvodov. Samo v letošnjem letu smo natisnili že 42 knjig, dotiskali pa jih bomo še kakih 33, se pravi, da bo letošnja žetev obsegala cca 75 knjig, lanska (1952) je obsegala 60 knjig, celotna naklada pa je dosegla cca 370 tisoč izvodov, torej jo bo letošnja preselila in moremo smatrati letošnjo žetev za najplodnejšo. Če pa primerjamo lansko leto z enim predvojnimi leti, recimo z 1938, ko je izšlo vsega 25 otroških in mladinskih knjig v nakladi 98.000 izvodov, potem moremo reči, da sedanje številke govore kar zavirljivo za nas — trikratno do štirikratno presega mo povprečno predvojno leto, tako po številu posameznih knjig kakor po skupni nakladi. Vedeti moramo tudi, da bi vsako preveliko zmanjšanje letnega programa bilo osiromašenje naše knjige za otroke. Nič tako rožnato pa ni pri prodajanju, kjer tudi pri novi založbi založbe iz leta v leto naraščajo. Tu bo treba še marsikaj stori, kulturnejši in ne zgolj komercialni odnos pa bodo morale pokazati do prodaje knjig nekatere knjigarnice oziroma prodajalne knjig po podeželju, čeprav je tudi tudi marsikje veliko trud in razumevanje. Gre za to, da bi zadnja prodajalna knjig vedela, da knjiga ni samo trgovski artikel, ampak da knjiga v prvi vrsti bralca prosvetja in plemeniti.

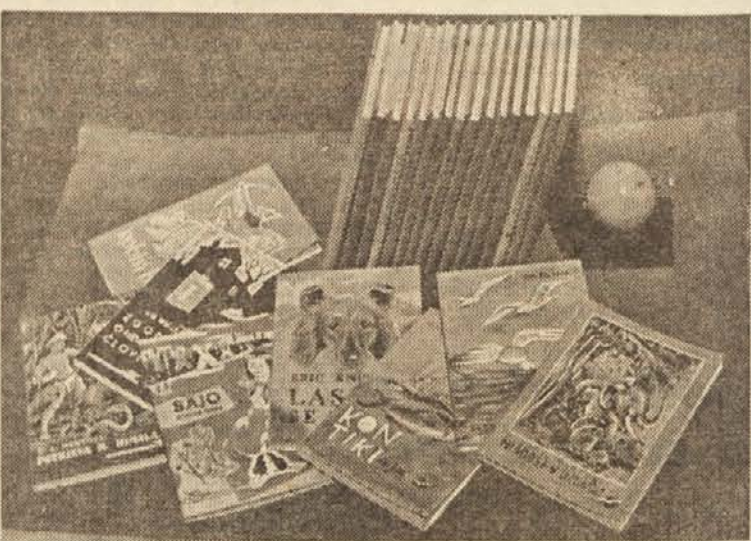
Najbolje so se uveljavile pri bralcih doslej redne knjižne izdaje. Zato je založba poleg že tradicionalne knjižne zbirke ob koncu šolskega leta, ki smo jo krstili zdaj za Levstikovo knjižnico, in poleg knjižnice Sinjega galeba, ki izhaja za šolsko in dijaško mladino, ustanovila letos še »Čebelico«, knjižnico za otroke; pri le-tej bo težišče tako na risbi kakor na tekstu, nekatere Čebelice knjige bodo natisnane z velikimi črkami. Namen teh knjig je poceniti knjigo kar se le da in spraviti kvaliteto branje v čimbolj širokem obsegu med otroke in mladince. V Levstikovi knjižnici je izšlo do sedaj 617.000 izvodov knjig, na leto okoli 80.000 izvodov. Knjižnica Sinjega galeba je izdala preteklo šolsko leto 9 knjig v povprečni nakladi 13 do 14 tisoč izvodov, prva knjižnica Čebelice (brata Grimm: »Rdeča kapica« z risbami Marlene Stupice) je bila natisnana v 10.000 izvodih in je razprodana do zadnjega izdava že s prednaročili. Če smo knjige Levstikove knjižnice prodajali po 70 dinarjev, knjige Sinjega galeba pa po 90 dinarjev in smo jih prodajali knjigo Čebelice po 50 dinarjev, potem moremo govoriti o nekih založniških uspehih. Take številke in taka dejstva, pa tudi povedo, da ni pri nas prav nič potrebno izdajati dvomilijonarne literarne plaže za mladi svet, zgornje tri zbirke so dokaz, da mladina rada sega po kvalitetni knjigi.

In kako je s številkami pri periodičnem tisku, pri mladinskih listih in časopisih?

Letošnje leto kaže tudi v primerjavi z lanskim domala povsod prirastek, se pravi, da se več naročuje; upamo, da to ni zgolj pojav začetka leta. Najvišje sta porastla »Pionirski list« in »Pionir«, prvi kar za 7000 in drugi kar za 6000 izvodov, da je zdaj naklada »Pionirskega lista« 38.000 in naklada »Pionirja« 21 tisoč izvodov, sploh je »Pionirski list« dosegel to leto doslej največje naklado. »Cicibanova« naklada se je dvignila z lanskim letom za 10.000 izvodov ter in a mesečnik zdaj 51.000 naklade. Kljub temu, da sta imela »Ciciban« in »Pionir« pred leti zdaleka večji nakladi, prvi kar 90 tisoč in druga kar 50 tisoč izvodov, moremo smatrati, da sta obe letošnji nakladi veliki. Sploh pa se ne dajo primerjati naklade povojnega mladinskega periodičnega tiska s predvojnimi, ko je dosegel na priliko »Naš rod« povprečno naklado 25.000 izvodov. Naklada srednješolskega mesečnika »Mladih poti« je ostala ista cca 8000 izvodov, za nekaj se je dvignila naklada glasbenega časopisa »Grlica«, ki je pa še vedno nizka s svojimi 1000 izvodi, medtem ko bo taborniški časopis, »Tabor«, prenehal zaradi finančnih težav, in tudi na žalost zaradi neplačevanja. Padla je naklada »Mladine«, in to kar za tretjino.

Kaj pravite o letošnji žetvi? Kako kaže v bodoče?

Nekaj so povedale že številke, no, številke še niso program. Tudi letošnje leto skušamo realizirati pot, kar se vsebinske plati knjig tiče, ki jo vsako leto prehodimo in je marsikje že ustaljena. Kljub temu, da imamo pri slikaricah težave, predvsem zastoje v tiskarnah, bo do konca tega leta izšla še vrsta slikanic in knjig z risbami za otroke. Novo v programih je to, da smo začeli sistematične izdajati knjige pravljic in knjige potopisov. Redakcija založbe se zaveda, da te knjige, mislim na pravljice, včasih prerastejo okvir otroške pravljice knjige, ali Mladinska založba ni kriva, ker pri nas doslej sploh še nimamo nobenih kompletnih izdaj niti domačih niti svetovnih pravljic, iz katerih bi mogli črpati otro-

Knjige »Sinjega galeba« so najbolj brane

ške in mladinske zbirke. Pravljice niso nikoli bile zgolj pripovedovanje za otroke, ampak so bile prvenstveno pripovedovanja za starejši svet. Tako mora redakcija in morajo zbiralci naših knjig pravljic izvršiti prenekaterekrat pionirsko delo. Rezultat tega našega dela je, da naša mladina ne dobiva samo šopkov pravljic, kakor so to včasih delali, ampak dobiva domala do kraja izpopolnjene izdaje, naj omenim dve knjigi Andersenovih pravljic, ali knjigo slovenskih narodnih pravljic. Podobno je s potopisnimi knjigami. Ni da bi povedal, kako grozno malo je na slovenski jezik prevedenih klasičnih potopisnih del (na pr. Marko Polo, Magellan), prav tako so redki prevodi naprednih potopisnih knjig. Ni prosvetljenosti brez spoznavanja sveta, zato bo začela založba še bolj sistematično izdajati potopise; samo prihodnje leto bodo izšle štiri knjige, med njimi tudi Gideova knjiga o kolonialnem gospodarstvu v Afriki (Pot v Kongo). Kar se ostalega programa tiče, bomo kot doslej izbirali klasična in novejša dela svetovne mladinske književnosti, prevajali bomo dela drugih jugoslovanskih avtorjev, ponatiskovali bomo še nadalje dela iz domače mladinske književnosti, predvsem pa bo kot vedno težišče novega založniškega dela pri izvorni knjigi.

Da, znano je, da izdajate veliko izvornih del, da pisatelji sodelujejo z založbo, enako naši slikarji. Kako sodi založba o risbi naše mladinske knjige? O tem je bilo dosti napisanega...

To, da naši pisatelji veliko pišejo za mladi svet, to je že v tradiciji naše literature, naj omenim Levstikovo otroško pesem, Stritarja, Erjavca, Valjavca, potem Milčinskega, Ketteja, Župančiča, Grudna, Golarja, Golio, Finžgarja, Seliškarka, Magajno, Ingoliča in plodovitega Bevka, da ostanem samo pri nekaterih imenih; v naši mladinski književnosti domala ni več samostojnih mladinskih pisateljev, ki so včasih pisali za vsako ceno mladinsko literaturo, izpodrinila jih je umetniška pisana beseda pisatelja ustvarjalca. Prav letošnje leto je še posebno plodno, kar se izvorne knjige tiče, saj bo cca 24 izvornih knjig, to je tretjina programa. Poleg že znanih imen v mladinski književnosti, bomo letos tiskali Juša Kozaka knjigo o »Alešu« in zbirko novel Miška Kranjca »Imel sem jih rad«, dragoceno knjigo pisateljevih spominov o njegovih prekmurskih otroških letih. Za prihodnje leto je oddala zbirko pravljic Mira Miheličeva, povest je oddal mladi Vladimir Kavčič in še kdo. Tudi na natečaj je prišlo 12 del. Enako je s slikarji. Sodelujejo. Enako ko v literaturi, moremo tu-

di tu govoriti o tradiciji. Smrekar, Pirnat, Gaspari, Vavpotič, Birola, Sirk, Podrekar, katerih risbe založba tudi ponatiskuje, so nesporno ustvarili temelje risbi za našo knjigo, tudi za mladinsko. Njihova risba je bila jasna, duhovita in živa, kar resda o naši danes vedno ne moremo govoriti. Nekateri slikarji, predvsem nekateri mladi, bi radi po vsej sili eksperimentirali in bili tako moderni, pri čemer se pozablja, da mora biti prav risba za otroka poleg tega, da je umetniška, tudi jasna in nazorna. Vendar tega pri nas ni veliko. Slikarji, tako srednja kakor mlajša generacija ilustratorjev Mladinske knjige, je ustvarila dela, ki so veliko pripomogla k doslej največjemu umetniškemu razcvetu knjižne ilustracije pri nas (T. Kralj, Mihelič, Sedej, Debenjak, Pregelj, Pengov, Sajovic, Grom, Petrič, Stupičeva, Subić, Vidic, Vogelinkova in še kdo). Dnevna kritika je ob lanski že tradicionalni razstavi ilustracije mladinskih knjig mnogo povedala, izdaleka pa še ne vsega. Doslej je ni napisano delo, ki bi zajelo v celoti in kritično slovensko mladinsko knji-

ževnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

Da, predvsem o zbirki »Iz življenja živali«. Ta zbirka je prvo na široko zasnovano poljudnoznanstveno delo pri nas, ki bo tvorila neko celoto. Založba se pred leti ni mogla odločiti za ponatis ali za redigirano izdajo Erjavčevih knjig, niti se ni mogla odločiti za ponovno izdajo Brehma. Marsikaj v teh knjigah je zastarelo, tudi pomanjkljivo napisano in daleč proč od naprednega pogleda na svet. Tako smo potem

žejnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

Žejnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

Žejnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

Žejnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

Žejnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

Žejnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

Žejnost, prav tako nimamo celotnega kritičnega dela o naši pretekli in sodobni knjižni risbi. Kritika priznava pionirsko delo založbe; kolikor mi je znano, bi ob njem lahko spregovorili tudi o vaši poljudnoznanstveni knjižnici.

šli po edini, pravi poti: po posvetovanju z našimi prirodoslovnimi delavci smo začeli izdajati zbirko »Iz življenja živali«, ki jo pišejo največini domači avtorji, tudi risbe, enako barvne risbe, so večinoma domače delo. Doslej so izšle štiri knjige: Iz življenja žuželk (Polenec), Iz ribjega sveta (Zelj), Iz življenja pajkov (Polenec) in Iz življenja ptičev (Heinroth), sledile jim bodo knjige o okamenelom življenju (C. Siebinger), o prvakah (B. Škerlj), o sesalcih in o plezalcih (oboje Zelj), o nastanku življenja (Polenec), s čimer pa zbirka še ni zaključena.

Govora je o tem, da na knjižnem trgu ni svetovnih mladinskih dramskih del. Ne bi izdajanje takih del ugodno vplivalo na našo mladinsko igro?

Začel bi z našo mladinsko dramatikom. Ta ni tako zanič, kakor se rado govori. Slab sloves naš mladinski igr je prinesla preplava nekvalitetnih igr za otroke. Lani smo izdali Golieva »Igre«, zdaj pa pripravljamo še eno ali dve knjigi mladinskih igr, ki bodo obsegale delo Milčinskega in dela preostalih domačih mladinskih dramatikov, se pravi, našo preteklo kvaliteto mladinske igr. Tudi to je in bo pionirsko delo, izbrana slovenska mladinska dramatika bo prvič pokazala, kaj imamo. Gotovo bo pa tudi ugodno vplivala na ustvarjalce. Preko tradicije naše mladinske dramatike, to je že pokazal Golia, se ne bo dalo.

A kar se svetovnih dramskih del za mladino in otroke tiče, je to v prvi vrsti stvar naših mladinskih gledališč. Mladinsko ali otroško dramatično težko samo prevedemo, taka dela je treba pogosto prenesti na domača tla, če hočemo, da bodo mladini razumljiva, treba jih je nadalje preizkusiti na odru — šele tu pride založba na vrsto.

V Zagrebu precej razpravlja jo o ustanovitvi otroške galerije. Založba je že večkrat pomagala pri zbiranju otroških risb za razstave, tudi za razstave v svetu. Ste že mislili na knjižno izdajo risb? In kako bi bilo pri nas z umetniškim časopisom za mladi svet?

Tako otroško galerijo bi bilo treba samo pozdraviti, enako umetniški časopis za mladi svet; bo pa časopis precej draga zadeva, kajti brez večbarvne risbe si tega časopisa ne moremo zamisliti. To reš opravljajo doma vsi mladinski časopisi, od »Cicibana« do »Mladih poti«, »Grlica« še posebej. Mogoče bi bilo potrebno v časopisu še bolj sistematično prinašati otroške risbe. Kar se same knjige barvnih reprodukcij tiče, pa to že prerašča okvir založbe, zato smo s tako knjigo, o kateri se je v redakciji že razpravljalo, tudi običali.

Pedja Miloslavjević: Padec Dubrovnika

Kako je z absolventskim stažem

Na vseh fakultetah v državi je s posebno uredbo določeno trajanje absolventskega staža, to je časa od absolutorija do končane študija. V tem času imajo absolventi še status študentov, na podlagi česar uživajo celo vrsto ugodnosti, kakor n. pr. štipendije, otroške dodatke, zdravstveno zaščito, popust na železnice, odgoditev kadrovskega roka in podobno.

V zadnjem šolskem letu se je število absolventov naglo večalo, čeprav so se tendence čutille že prej. Mnogi izmed absolventov niso uspeli končati študija v roku, ki je predviden z absolventskim stažem in so zaradi tega izgubili študentske pravice. Tako je samo na zagrebškem vseučilišču od začetka letošnjega leta izgubilo študentske pravice 2700 študentov, v prihodnjih mesecih pa bo to število na večini univerz še nadalje naglo rastlo, ker vse analize kažejo, da študija ni mogoče končati v predvidenem roku.

Del študentov zares slabo študira in je zaradi malomarnosti izgubil študentske pravice, vendar je večina takih, ki jih niso izgubili po svoji krivdi. Med študijem sedanjih absolventov so namreč fakultetni sveti stalno menjavali učni načrt in večali program z uvajanjem novih predmetov in izpitov. Čeprav je bil učni načrt povečan in študijski program razširjen, je študentski staž ostal nespremenjen, zaradi česar ogromna večina študentov, posebno na tehničnih in medicinskih fakultetah, ni uspela dokončati študija v določenem času. Naj navedemo samo nekaj primerov.

Na elektro-odseku tehnične fakultete v Zagrebu traja študij osem semestrov s sedemmesečnim absolventskim stažem. Od leta 1945 do 1. januarja 1953 je

bilo diplomiranih v skupini »Jakega toka« 96 študentov. V petih letih je končalo študij 1,1 %, v šestih letih 29 %, v šest in pol letih 29 % itd. Torej niti en študent ni končal študija v določenem roku. Na gradbenem odseku tehnične fakultete v Zagrebu traja študij 9 semestrov, s sedmimi meseci absolventskega staža. Od vseh študentov, ki so se vpisali leta 1945, je do konca lanskega leta končalo študij 50. Izmed njih niti eden ni končal študija v predpisanem roku, v povprečju pa so študirali po sedem let in šest mesecev. Samo iz teh dveh primerov lahko sklepamo, da krivda za pretrgano dolg študij ne more biti na strani študentov, ampak ga je treba iskati v učnem načrtu in programu. To je videl tudi proforski zbor tehnične fakultete v Zagrebu, ki je predlagal, naj po sedanjem učnem načrtu in programu traja elektrotehnični študij šest let in šest mesecev (ne osem semestrov in sedem mesecev staža), na gradbenem odseku pa prav tako 6 let in 6 mesecev (in ne 9 semestrov in 7 mesecev absolventskega staža).

Zvezi študentov Jugoslavije doslej niso uspela vsa prizadevanja, da bi dosegla revizijo učnih načrtov in programa, oziroma podaljšanje absolventskega staža, zato je dala vlogo Zveznemu izvršnemu svetu, naj prouči problem absolventskega staža, obenem pa bodo študentje nadaljevali tudi borbo za revizijo učnega načrta in programa.

Mika Tripalo

SODOBNA ŠVICARSKA GRAFIKA

Letošnje pomlad je bila v ljubljanski Moderni galeriji razstava sodobne švicarske grafike, ki jo je za Thurgauische Kunstgesellschaft organiziral znani prireditelj umetniških razstav, Albert Graf-Bourquin iz Stachen Arbona v Švici. Razstava je v Ljubljani zbudila tolikšen interes, da so jo kasneje prenesli v Beograd, od tam pa v Zagreb, kjer je bila nedavno zaključena.

Razstavno gradivo, nad 200 listov najrazličnejših tehnik in približno 30 avtorjev, bo v najkrajšem času poslano v Celovec, kjer bo v odnotnem Deželnem muzeju prirejena razstava. Tako je za prireditve, ki je bila organizirana po pobudi Moderne galerije v Ljubljani prav nalašč, nudila tudi v drugih mestih ljubiteljem umetnosti priliko, spoznati visoko stopnjo sodobno švicarsko grafično umetnost.

Spomenik pesniku Jovanu Jovanoviću - Zmaju

Ocenjevalna komisija je po pregledu predloženih osnutkov za postavitev spomenika pesniku Jovanu Jovanoviću-Zmaju odločila, da ne more nobenega izmed njih ne glede na slog, v katerem so izdelani, upoštevati za izdelavo spomenika pesniku, ker ne ustrezajo izrazu Zmajevе osebnosti kot pesnika.

Najprivlačnejša osnutka je predložil kipar Bakić, pa tudi ta dva ne podajata pravega značaja Zmaja. Zato se je ocenjevalna komisija odločila, da bo odboru predložila alternativno rešitev: ali da odbor razpiše nov natečaj s tremi nagradami, ali pa da povabi kiparja Bakića, da izdela nov osnutek.

Na seji dne 5. novembra je odbor po daljšem razpravljanju sprejel drugo alternativno ocenjevalno komisijo. Ocenjevalna komisija naj se ponovno sestane ter povabi na sestanek tudi kiparja Bakića ter naj se z njim sporazume o izdelavi enega ali več novih osnutkov za Zmajev spomenik, ki naj jih umetnik predloži ocenjevalni komisiji.

Zasedanje komisije za reformo šol

Tudi v mnogih drugih krajih je premalo prostora za šoloobvezne učence.

To vprašanje pa je mnogo resnejše v BiH. Čeprav teče pouk v njihovih šolah v dveh, treh ali celo štirih izmenah, je ostalo še vedno okoli 70 tisoč otrok v starosti od 7 do 11 let, ki ne obiskujejo šol, na 400 področjih pa sploh ni nobenih šol. Poleg tega, da primanjkuje šolskega prostora, so tudi obstoječa poslopja neprimerna za sodobni pouk. Po večini so brez učnih sredstev, šolskih igrišč, knjižnic itd. ali pa nezdružna, 80 odstotkov šol je n. pr. zgrajenih leta 1919.

Na zasedanju je bilo sklenjeno, da bodo resno spregovorili o tem vprašanju, tako da bo že prihodnje leto najnujnejše rešeno, in sicer, da bo sta ukinjeni tretja in četrta izmena in da bo pouk zajel vso šoli doraslo mladino. Komisija bo o tem poročala ljudski skupščini.

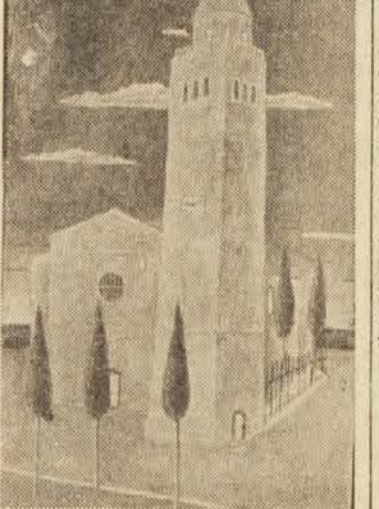
V razpravi o družbenem in materialnem položaju učiteljev je bilo med drugim govora o svobodnem sklepanju pogodb prosvetnih delavcev z občinami ali okraji, nadalje o nagrajevanju učiteljev, ki delajo čez normo ter o vprašanjih v zvezi z upravljanjem na prosvetnem področju. Kar se tiče obveznega osemletnega šolanja, se v vsej državi javlja skupen problem: kako ga oživiti. Zato bodo republiške komisije in zvezna komisija posvetile temu vprašanju polno pozornost.

Gostovanje članov zagrebske Opere

V začetku prihodnjega meseca bodo člani Opere Hrvatskega narodnega gledališča gostovali v Beogradu, Novem Sadu in Subotici. Izvajali bodo opero »Lukrecija« Benjamina Britna pod vodstvom dirigenta Mladena Bašića. Gostovanje bo trajalo od 6. do 9. decembra.

Naši mladi umetniki v Beogradu

Skupina sedmorice mladih umetnikov: M. Berbuć, M. Cetin, F. Peršin, M. Suštaršić, Drago Tršar, Marijan Tršar in M. Vovkova, ki so pretekli mesec razstavljali v ljubljanski Moderni galeriji, je dne 1. novembra odprla razstavo v Beogradu, o čemer je naš list že poročal. Prireditve je slovesno odprl dr. Aleš Bebler, namestnik državnega sekretarja za zunanje zadeve. V svojem nagovoru je naglasil, da je ta razstava pomembna predvsem zato, ker dokazuje, da naši mladi umetniki sicer vztrajno in dosledno iščejo sodobnega izraza za svoja dela, da pa pri tem ne posnemajo suženjsko niti zahodnih, niti sovjetskih modnih tokov. Zato je ta razstava, ki predstavlja enega izmed redkih pojavov vzajemnega umetniškega sodelovanja pri nas, tudi s tega stališča še posebno dragocena, saj so prireditve umetnikov iz drugih bratskih republik pri nas in v Zagrebu in Beogradu prav redke.

Marko Suštaršić: Cerkev

našemu času in našim življenjskim pogojem ustrezno obliko. Če smo prav poučeni, so nekatera dela že prodana.

Za bralke se nekaj posebej

Otrok naj že v mladosti vzljubi delo

V nevezanem razgovoru pred začetkom rodiljskega sestanka smo slišali marsikaj o napačni vzgoji otroka za delo. Medtem ko se je ena izmed mater pritoževala, da ves dan dela in da ne utegne v hiši odpraviti nereda, ki ga otroci puščajo za seboj, ter iskala nasveta, kako bi otroke pripravila k delu, je druga mati zagovarjala staro, napačno mnenje mnogih staršev, da je treba otrokom prihraniti vsako delo. Druge je zanimalo vprašanje, kako to, da hoče otrok, dokler je še majhen, pomagati pri vsakem delu, čeprav mu tega ne dovolimo, pozneje pa, ko odraste, noče delati niti tega, kar bi moral. Na koncu je prišlo do obravnave tudi vprašanje, ali je treba otroka sploh zaposliti ali ne.

Vprašanje je običajno, toda za mnoge starše še vedno nerešeno. Zato je prav, da o njem sprejmemo, čeprav le na kratko.

Otrok mora brezpogojno sodelovati v družinskem življenju. Razen tega, da se sam uči delati, ga navajamo ceniti tudi delo drugih, tako da s spoštovanjem gleda na delo matere, očeta, sestre in drugih družinskih članov. Delo razvija pri otroku skrb in vzbuja zavest odgovornosti. Otroci se čuti krivega, če kaj polomi ali uniči. Dekle, ki je enkrat poribala tla, bo vselej brez

bi jo čim boljše opravil. Ko delo konča, ga pohvalite. Poudarite njegov trud pred očetom in ostalimi družinskimi člani ter drugimi ljudmi. Toda ne napihuje njegovega prizadevanja, da ne postane domišljav, niti ga ne obsipajte z darili, ker se bo sicer navadil delati samo zato, da bi kaj dobil. Tako starejši, kakor mlajši otroci morajo imeti dolo-

čene dolžnosti v hiši. Čim večji je otrok, tem večje naj bodo njegove dolžnosti.

Mlajši, šoli nedorasel otrok naj se sam obleče, umije, po igri pospravi igrače, razen tega pa pripravi mizo, založi drva v kuhinji, zalije cvetice, postelje svoje postelje itd. Teh nalog otroku ni treba dajati kot ukaz, pač pa na drug, mnogo učinkovitejši način. Lahko mu n. pr. rečemo: zelo se mi mudi, toda ne morem vsega sama narediti, če mi boš ti pomagal, bova brž gotova. Otroku nenavadno ugaja zaupanje, ki ga kažejo starši, in se v tem primeru zelo rad loti dela. Ko opravi delo, bodite ne glede na to, kako ga je opravil, zadovoljni, kajti zavedati se morate, da se šele uči. Po takih drobnih nalogah in najobičajnejših domačih poslih bo otrok vzljubil delo. Če v začetku ni vse prav, ga pustite, da se uči, kajti treba je, da se delovne navade utrduje pri otroku že v najzgodnejši mladosti. V tem primeru pozneje ne bo treba iskati načinov, kako otroka pripraviti k delu.

Navajanje otroka k delu zahteva od staršev nenavadno mnogo takta in potrpljenja. Roditeljem se nikdar ne sme tako muditi, da ne bi imeli časa za otroke. Toda prav pri tem se najpogosteje delajo hude napake. Mnogokrat se starši pritožujejo, da jim gredo otroci na živce, ker hočejo delati vse, kakor oni. Toda želja za uveljavljanjem, ki se kaže na vsakem koraku, je docela normalen pojav pri otroku. Treba jo je vzpodbujati, ne pa zavirati. Dovolite otrokom delati in o pravem času izkoristite njihovo voljo za to.

Starejši, šolski otrok mora imeti več dolžnosti. Sodelovati mora pri vsakdanjih nakupih za gospodinjstvo, pospravljati svojo sobo in pomagati staršem in ostalim članom družine pri njihovem delu. To otroka ne bo nič oviralo, da ne bi izpolnil tudi obveznosti do šole. Nasprotno, začel bo racionalneje izkoriščati čas in bo svoj delovni polet prenesel tudi na učenje. Na drugi strani pa menjavanje duševnega in fizičnega dela odlično učinkuje na povečanje delovne sposobnosti na enem in na drugem področju. Se vedno bo otroku ostalo dovolj časa za igranje in zabavo.

V družini, kjer je življenje pravilno organizirano, kjer imajo i starši i otroci svoje določene obveznosti, se laže in hitreje opravljajo dolžnosti. V takih družinah, kjer vsi člani enako delajo, mati ni suženja, pač pa

enakopraven član hišne skupnosti. Ona ugaja svojim otrokom zaradi vedrega razpoloženja, poznavanja vsakdanjih dogodkov in sodelovanja v javnem življenju. Mati bo imela dovolj časa za vse, to pa le, če bo hišno delo enakomerno porazdeljeno na vse članke družine.

S pravilnim odnosom in vzgojo bo delo postalo radost in ne težavna obveznost za otroke. Naša dolžnost do otrok in družbe je, da jih vzgajamo v tem duhu.

Radmila Milenković

Posebnost pri kostumu je jopica. Podložena je s krznom, ki pokriva tudi šal-ovratnik

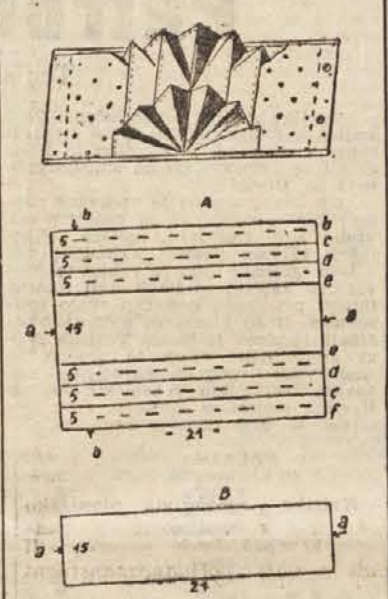
Čiščenje preprog

Preproge čistimo z vlažno krpo ali vodo, ki smo ji dodali kisa. Vendar zmeraj tako, kakor jih krtačimo. Tudi surovo kisljo zelje osveži barve. Razen tega lahko čistimo preproge v snegu ali pa z vlažnimi čajnimi listi in usedlino črne kave, pa tudi z drobno narezanim listjem zeljnatih glav, zelja in sladkorne pese. Lahko uporabimo tudi mešanico istih količin kuhinjske soli in pšeničnih otrobov. Mešanico pustimo stati na preprogi čez noč, naslednje jutro pa jo dobro izčistimo. Mešanica terpentinskega olja in bencina je uspešno sredstvo za čiščenje preprog. Preizkušeno sredstvo je žaganje pomešano z bencinom. Vsa ta sredstva vsiljivega vonja so tudi dobro zaščitno sredstvo proti moljem.

Uporabljamo lahko tudi gobo, namočeno v topli vodi, ki smo ji dodali raztopljenega boraksa. Preproge izčistimo z razredčeno boraksovo raztopino kakor tečejo nitke. Gobo moramo večkrat izprati v čisti vodi.

Torbica za nylon nogavice

Nogavice po navadi spravljamo v škatlo, v papirnate vrečke ali pa jih kar nalagamo v predalu. Če pa zanje še tega nimamo, jih zavijamo v papir in prelagamo sem ter tja. Zato bi vam svetovala, da si zlasti za občutljive nylon ali perlon nogavice napravite torbico, kakršno kaže naša slika.

Torbica je iz ovojja in notranjih žepkov za nogavice. V njej imamo lahko spravljene tudi svilene šale, tenke rokavice in podobne drobnarije. Izdelamo jo iz vzorčastega blaga, batista ali pa iz polivinila, kakršnega prodajajo za zavese (vitraž). Osnovna ploškov je iz kretona in je dolga 35 in široka 16 cm. Okrog in okrog dodamo 1 cm za rob. Za podlogo odrežemo prav tako velik kos blaga, samo da ne dodamo nič za rob. Tako položimo manjši kos blaga na večje in centimeter roba zapognemo navzgor. Za žepke pa odrežemo plo-

škov, kot jo kaže slika pod črko A. dve ploški pa taki, kakor kaže slika B. Vsi robovi, ki so označeni s črko A, dobijo še 1 cm za rob. Tam kjer pa so robovi označeni s B, pa po pol centimetra. Tam, kjer je označen rob, ga takoj zašijemo. Nato pa upognemo od dela A črte c, d in e, kot je naznačeno na risbi, da dobimo robove kakor harmoniko. Nato vložimo po en del B v gubi D in C ki jih skupaj z delom B tesno ob robu prišijemo. Tako dobimo žepke. Zdalj žepke prepognemo čez polovico, da dobimo sredino in položimo na ovoj prav tako v sredino ter prišijemo približno 13 cm v sredini. Nato prišijemo žepkov napust za rob na notranjo stran in pri tem pritrdimo robove, ki so označeni s črko F. Zdalj končamo še ovoj, in sicer na oboji strani prišijemo na eno stran

platnen trak, da dobimo čvrsto podlogo, na katero prišijemo gumbo ali stiskače. Zdalj zašijemo še okrog in okrog robove. Robova zgornjih dveh žepkov pritrdimo skupaj in tako dobimo sedem žepkov za nogavice. Na eni strani ovojja prišijemo gumbo, na drugi napravimo gumbo, če pa želimo, lahko torbico tudi zapenjamo s stiskači. Delo je sicer precej zamotano, vendar boste, z malo spretnosti napravile prav lepo torbico in ko jo boste uporabljale, vam dela za njo ne bo nikdar žal.

Sicer pa lahko napravite žepke za nogavice tudi na drug način. Sošijte iz pisanega blaga vrečko, ki naj bodo 16 cm dolge in 12 cm globoke. Zgornje robove med seboj združite z ometico, N vsak rob prišijete obroček, skozi katerega potem potegnemo trak, z njim pa zavežete vrečko.

Masaža obraza

Masaža obraza je koristna. Lahko pa je tudi zelo škodljiva, če začnemo obraz masirati pre zgodaj, če ga masiramo premočno in predolgo. Le v izjemnih primerih ga lahko masiramo pred 25 letom. V teh primerih naj masaža obraz strotkovnjak.

Premažna in predolga masaža utruja obrazne mišice, nateguje in draži kožo. Mnogo žensk zapelje dejstvo, da je v nekaterih primerih obraz po daljši masaži mladostnejši. Če pa isti obraz pogledamo po dveh do treh urah ali naslednji dan, bomo šele opazili pravi učinek masaže. Obraz se bo zdel pretrujen in uvel. Trajno škodo zaradi nepravilne nege lahko opazimo že šele, ko je prepozno ali pa vsaj, ko je ne moremo popraviti.

Zato ne smemo obraza masirati dnevno dalj ko dve do tri minute, in sicer le tedaj, ko si vtiramo hranljivo kremo. Enkrat tedensko, ko

posvečate negi obraza večjo pozornost, lahko masaža traja pet minut. Najbolje jo, da se masirate pred ogledalom, ker lahko tedaj takoj opazite, ali se koža nateguje ali ne.

Le tiste ženske, ki imajo mehke in gibljive roke, gibe pa lahkotne in spretno, se lahko same masirajo. V nasprotnem primeru je bolje, da se sploh ne masirajo, kajti preden se boste na lastnem obrazu naučile, kako je to treba delati, si boste že prizadejale veliko škodo.

Masirajte se zvečer po temeljitnem čiščenju obraza, ko si vtirate v kožo hranljivo kremo. Kremo naložite po vsem obrazu, nekoliko pa tudi na prste, preden pričnete masirati.

Vsaka se lahko nauči tehle preprostih gibov:

1. strnite prete obeh rok, iztegnite roki in masirajte z obema rokama hkrati. Začnite od brade in nadaljujte ob čeljusti do ušesa;
2. s istim položajem rok masirajte od ušnih kotičkov do ušesa;
3. roki v latem položaju, gib od nosu do sene;
4. prste strnite sredi čela nad nosom in dobro pritisnite (to lahko storite le na čelu). Masirajte od srede čela do sene;
5. vrat, ki masažo pogosto nujno potrebujete, se masira s sprednje strani od brade, toda z vso roko. Začnite pri ušesu in nadaljujte do ključnice na nasprotni strani. Leva roka začne od desnega ušesa in gre do leve ključnice in tako izmenoma;
6. z zadnje strani masiramo vrat od spodaj proti bradi s krožnimi gibi ter s krepikim pritiskom;
7. okolič oči je treba masirati v krogu. Začnite pri nosu in nadaljujte po robu kosti ob očesni duplini do sene, odtod pa nad obrvmi do korena nosu. Odtod pa spet na začetni položaj. Ta gib izvršite počasi deset do dvajsetkrat. Področnikov ni treba masirati, temveč le z lahkim tolčenjem kremo vtreti.

Ponovimo torej: masirati je treba kratko in lahno, razen na čelu in tialiku, kjer lahko nekoliko bolj pritiskamo: masaža pred 25 letom ni potrebna; za masažo uporabljajte dobro kremo, ki ne vsebuje nobenih dražečih sredstev, niti parafina ali vazelina, ki v tem primeru ne koristita. Če boste tako ravnali, vam bo masaža koristila, koža bo hranljivo kremo bolje vpija in jo bolje izrabila. Krvni obtok se bo okrepil in mišice utrile. Vse to pa boste dosegli le, če boste pazljive in previdne.

Greta Kontino

Kraj mladoletnih zakonov

Negotinska Krajina je kraj brez deklet. Lahko se vam zgodi, da greste skozi desetino vasi in da ne vidite nobenega dekleta. Ženske so tu oropane dekletstva. Zaostalost in primitivizem jih v tem prikrašujeta.

Otrok ženskega spola postane tu žena in mati že v 12. ali 14. letu. Žena je tako rekoč suženj.

Krajina krčevito brani svoje stare običaje. Kakor da ni zakona o zakonem življenju. Dejanja goja ni, ker ga redko kdo upošteva. Letos je bilo v krajinskem okraju sklenjenih 500 mladoletnih zakonov. V vseh Jabukovcu in Uroviču je 150 takih zakonov. Toliko jih je prijavljenih pristojnim organom, toda koliko je še neprijavljenih? Po vsem tem se človek vpraša, če je v tem okraju, izvenem Negotinu, v letu 1953 sklenjen en sam zakonit zakon. Javno tožilstvo ne utegne obtožiti vseh teh nezakonitih dejanj. Doslej je uvedlo postopek proti 133 ljudem, ki so prekršili predpise. Toda kaj bi bilo, če bi vsak primer kaznovali!

Zakon je tu pravzaprav — trgovina. Poroke sklepajo skoraj izključno starši novoporočencov. Da pa to razumemo, je treba predvsem pojasniti tako imenovani sistem enoga otroka.

Cele vasi so, kjer imajo zakonci samo po enega otroka. In dokler je ta še majhen, starši že iščejo njegovega bodočega zakonskega druga. Pogajajo se in mešetarji tako dolgo, dokler ne pride do kupčije. Ko je dekle dopolnilo 12 ali 13 let se že poroči. Vse premoženje roditeljev, ženina in neveste, združijo, tako da mladi par šeg noč postane bogat. Siromakejši zakonski drug se navadno vključ v bogatejše gospodinjstvo. Zakoni mladoletnih tako rekoč v nobenem primeru niso posledice normalnih običajev med moškimi in ženskimi, temveč običajna trgovina med roditelji.

Toda ne gre samo za to. Pogubni običaj — imeti samo enega otroka, lahko pripelje do izumiranja celih vasi. V pogojih zaostalosti se namreč pogosto zgodi, da umre edini otrok. Žene so razumljivo, po mnogih sprovizih nesposobne, da bi se rodile. Če bo šlo to svojo pot, bodo pri sedanjih umrljivosti posamezne vasi v 100 do 150 letih kratkoma izginali.

Prezgodnji zakoni imajo za ženske tudi fizične posledice. Pri njej se že v 20. letu lahko opazijo vidni znaki nenormalnega življenja. Starikavost, nerazvitost, in nagubanost obraza ka-

žejo sliko prezgodaj ovenele cvetice. Vse to kajpak ima tudi vpliv na njen porod. Otroci so rahlički, bolelni in slabotni. Mlada in nedoročena mati jim niti ne zna, niti ne more nuditi ustreznega nega.

In še nekaj. Prezgodnji zakoni niso dolgoživost. V krajinskih vajah, posebno kjer so Vlahi, težko najdemo moškega, ki ni bil drugič oženjen. To izpodbija temelje rodbine in negativno vpliva na vzgojo otrok. Dogaja se celo to, da moski po dogovoru zamenjajo ženo. One sicer lahko temu nasprotujejo, toda volja moškega bo zmazala.

Osemletke, ki jih je dovolj, vsekar mnogo pripomorejo k pravičnejšemu življenju mladih ljudi. Toda roditelji jim živajo nasprotujejo. Nekateri ne

žejo sliko prezgodaj ovenele cvetice. Vse to kajpak ima tudi vpliv na njen porod. Otroci so rahlički, bolelni in slabotni. Mlada in nedoročena mati jim niti ne zna, niti ne more nuditi ustreznega nega.

In še nekaj. Prezgodnji zakoni niso dolgoživost. V krajinskih vajah, posebno kjer so Vlahi, težko najdemo moškega, ki ni bil drugič oženjen. To izpodbija temelje rodbine in negativno vpliva na vzgojo otrok. Dogaja se celo to, da moski po dogovoru zamenjajo ženo. One sicer lahko temu nasprotujejo, toda volja moškega bo zmazala.

Osemletke, ki jih je dovolj, vsekar mnogo pripomorejo k pravičnejšemu življenju mladih ljudi. Toda roditelji jim živajo nasprotujejo. Nekateri ne

Koblánjeo. Bukovce in druge vasi, toda nikjer nisimo videli — dekleta. Seveda, če pod tem imenom ne smatramo otrok osnovne šole. Tudi Negotinsko Krajino, oziroma njen vsoj del je treba imenovati — kraj brez deklet. Naleteli smo na uslužbenca, ki ima 18-letno hčerko. Prišloval se je, da je ne more poročiti. Dejal je, da je nihče ne mara, ker je »stara«. Zaradi tega mož vztrajno zahteva premostitev, da bi se njegova 18-letna hčerka lahko poročila tam, kjer teh let še nimajo za starost.

Komunisti Krajine, ki imajo sicer polne roke dela, pravijo, da so zakoni mladoletnikov najtežji problem. Oni se morajo dejansko z vsemi silami boriti z vsakovrstno zaostalostjo, vendar se pri sklepanju za-

Mladinke iz Kumodraža na tečaju za zdravstveno prosveto

devoljujejo otrokom hoditi v šolo, zlasti ne dekletom. Ni redke primer, pravijo učitelji, da se dekleta poroče iz šolskih klopi. Ljudska oblast je skušala to odpraviti z raznimi merami. Posamezniki so bili celo kaznovani.

Šli smo skozi Prahovo, Dušanovac, konov brez moči. Nedvomno, da tega ni mogoče spreminiti čez noč. Mnogokrat je popolnoma brezuspešno pričevanje, pa tudi kaznovanje, ker zaostalo prebivalstvo goni svojo. To je preizkusni kamen za mnoge komuniste, da vztrajajo v borbi proti temu, kar je stoletja veljalo.

J. R.

Obleka je iz volnenega enobarvnega blaga in bo primerna tudi za popoldne in zvečer

Po jesenskem pospravljanju

Bržkone smo jesensko čiščenje že opravile. Ostale pa so še malenkosti, ki jih moramo očistiti in pospraviti, ker jih pozimi ne bomo uporabljale. Pa začnimo pri kopalnih oblekah.

Vse kopalne obleke operemo v hladni milnici zjutraj, da izgine vsaka sled po soli. Če so volnene, jih moramo tudi zavaruovati pred molji. Kopalne obleke iz lasteksa operemo v zelo gosti otrobovi vodi. In sicer jih položimo v otrobove za 24 ur. Nato zmenčamo in splaknemo v mehki vodi. Naahko iztisnemo in posušimo na senci.

Platnene copate najprej očistimo vseh madežev. Zelene madeže očistimo z alkoholom. Nato pa copate umijemo z milnico in jih namažemo z belimol. Dobro posušene zavijemo v čist papir ter stisnemo v omario ali v kovček, ki ga ne bomo rabili.

Bluze iz belega platna operemo ter zadnji voli dodamo nekoliko plavila in pest soli in tem bluzo dobro izperemo. Posušene in nealkane bluze zavijemo v moder papir, da ne postanejo čez zimo rumene.

Ko smo šli na dopust smo uporabljali kvečke. Tudi nje moramo zdaj očistiti. Najbolje je to napraviti zdaj, ko vemo da nekaj časa ne bomo šli na pot. Najprej jih dobro izprašimo. Odstranimo vse morebitne etikete, pregledamo ključavne, če so morda potrebne popravila. V kovček privzamemo kvečke, če je ključavnic dobra, jo premažemo z oljem, kvečke zavijemo v papir in jih spravimo.

Gumijaste stvari umivamo z milnico in vodo, ki smo ji dodali nekoliko salniljaka, nato jo izplaknemo s čisto vodo in jih še enkrat premažemo z vodo, pomešano z glicerinom. Nato pa jih pospamo s smukcem. Če gu-

Jabolčni narastek

V skledi umetamo 7dkg masti, dodamo dva rumenjaka, 8dkg sladkorja in pet velikih jabolok. Le-te pred tem spečemo in prelačene damo te-mu. Med testo zametamo še sneg dveh beljakov in pet žlic žemljnih drobtin, nekoliko sesekljane limonine lupine ter malo cimeta. Narastek pečemo v dobro namazanem pekaču.

DANASNI
SPORTNI PROGRAM

LJUBLJANA

Ob 8. uri: Nadaljevanje namiznoteniskega turnirja za prvenstvo Ljubljane v Domu Ilijine v Zg. Sisk (Vodnikova cesta 175).

Ob 14. uri: Turnir pod Smarno goro prikaz najmodernejšega gorskoga reševanja. Prireditelj PD Ljubljane.

Ob 14. uri: Prvenstvena rokometna tekma ženske slovenske lige Svoboda - Branik. Igrališče Svoboda, Maribor.

Ob 14.30: Prvenstvena tekma hrvatsko-slovenske lige ZNK Ljubljana - Kvarner (Reka). Stadion Železničarja v Sisku.

Ob 15. uri: Prvenstvena tekma republiške nogometne lige Svoboda-Branik.

MARIBOR

Ob 14. uri: Nogometna pokalna tekma na stadionu Železničarja Železničar B - Branik B.

HRVATSKO-SLOVENSKA LIGA

Svoboda - Kladiar, Metalac - Tekstilac, Split - Slaven, Lokomotiva - Korotan, Ljubljana - Koarner

SLOVENSKO-REPUBLIKA LIGA

Zahodna skupina: Postojna - Jesenice, Železničar (G) - Aurora, Krim - Piran, Slovan - Branik, Domžale - Odred B.

Vzhodna skupina: Rudar (Trb.) - Proletarac, Rudar (V) - Aluminij, Svoboda - Drava, Nafta - Železničar (Mrb.), Celje - Kovinar (S).

Zaradi kvalifikacijske tekme za svetovno prvenstvo Jugoslavija: Izrael tekme I. in II. zvezne lige odpadejo.

PRED KOŠARKARSKIM DVOBOJEM S FRANCIJO

Priložnost za povračilo

Na koncu sezone čaka naše košarkarje težavni dvoboj z najboljšo francosko ekipo. V Parizu bodo skušali 12. novembra dobiti zadoščenje za poraze na evropskem prvenstvu v Moskvi in na tekmovalnem prvenstvu v Istanbulu.

Doslej so Francozi zmagali petkrat, naša reprezentanca pa trikrat. Zanimivo je, da so izmed dosedanjih osmih tekem samo po eno igrali v Parizu in Beogradu, ostale tekme pa na raznih turnirjih, največ v Istanbulu.

Prvikrat je naša reprezentanca igrala proti Franciji oktobra 1949 v Napoliju. To je bil hkrati tudi do sedaj naš največji poraz. Izgubili smo 49:25. Edino tekmo v Parizu smo igrali 17. februarja 1950 in tudi izgubili 46:35. Prvo zmagalo smo si priborili v Beogradu v začetku novembra 1951. To je bila velika zmaga, dotlej največja in najpomembnejša. Francozi so zapustili Beograd poraženi z 56:46. Leta 1951 smo v Istanbulu premagali Francoze s 54:55 in bili na tem turnirju prvi, naslednje leto pa je naziv zmaga 38:36 bila naša reprezentanca druga v tekmovalnem prvenstvu v Istanbulu.

REPRESENTANCA ODPOTUJE JUTRI V PARIZ

»Kaj mislite, kje bo težavnejši dvoboj — v Parizu ali v Bruslju? — smo vprašali zveznega kapetana Aco Nikolića.

»To je veliko vprašanje, presenečenje pa ni izključeno. Naša javnost ne pozna dovolj belgijske košarke.

FILMSKE NOVOSTI

štev. 45

- Tržaški problem
- IZ DOMOVINE:
 - Povratek naše delegacije z 8. zasedanja OZN
 - Volitve v svet proizvajalcev v tovarni »Ivo-Lola-Ribari«
 - Govor Milovana Djilasa na volilnem zborovanju v Banja Luki
 - Tovarna aluminija »Kidričev«
 - Razširjenje rudnika »Vareš«
 - Otvoritev nove tovarne avtomobilov v Pribroju
 - Napredna makedska vas Kolišino
 - Pregled pomladke »Rdečega križa« v Osijeku
- IZ TUJINE:
 - Jesenska razstava avtomobilov v Parizu
 - Nenevarni volan

Redakcija - Beograd
tel. 21-191

Zahtevajte, da o naših kinematografskih redno predvajajo filmske novosti!

DANES VELIKI DOGODEK V SKOPLJU

KVALIFIKACIJSKA TEKMA ZA SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

IZRAEL : JUGOSLAVIJA

Tekmo sodi belgijski sodnik Allsten — Vsi se boje dežja — Napoved skopljanskih ljubiteljev nogometa 5:1 za Jugoslavijo

Skopje, 7. nov. Zaradi poškodb nekaterih izraelskih igralcev je bila sinoči pozno zvečer sporočena postava izraelske reprezentance, ki bo jutri igrala svojo drugo kvalifikacijsko tekmo za svetovno prvenstvo. Izraelska reprezentanca bo dokončno nastopila v naslednji postavi:

Hodorov, Benh, Dror, Litvak, Brut, Sneider, Fux, Glaser, Goldstein, Gisburg, Studinski, Mirmovich. Kapetan izraelskega moštva bo Levi Krieger Fux.

Jugoslovanski nogometaši bodo jutri nastopili v rdečih, gosti pa v modrih dresih. Tekma se začne ob 14.15. Sodil bo belgijski Allsten, njegova pomočnika pa sta Wersip in Rondia.

Tekmo bo prenašalo več radijskih postaj. Med njimi tudi Beograd, Zagreb in Skopje, za ljubitelje nogometa v Izraelu pa posebni reporter Radia Tel Aviv.

VSI SE BOJE DEŽJA

Po zadnjem treningu izraelske reprezentance so je kapetan Artur Baar, nezadovoljen zaradi vremena pritoževal, ker ni videl slepega makedskega sonca. Pritoževal pa se ni samo on. Vsi v Skopju se boje dežja, ki neprenehoma dežuje že dva dni.

Nekateri se zmeraj upajo, da so bo vreme izboljšalo.

Težko je odgovoriti na vprašanje, kdaj bo pri skopljanskih sportnikih najbolj priljubljen jugoslovanski nogometaš.

Je nastal v Skopju kot malokdaj praveci lov na avtograme. V tem prednjači zlasti šolska mladina. Slikeri bi rad imeli na raznih sportnih slikah, košku papirja ali razglednici podpis Čajkovskega, Bobeka in Vukasa.

ANKETA

Se nikdar ni bilo v Skopju takšnega izrednega zanimanja pred tekmo. To je dogodek, ki se ga bodo ljubitelji nogometa vedno spominjali.

Nek sportni novinar je napravil zanimivo anketo med ljubitelji nogometa, ki so gledali trening tekmo državnega moštva z »Metalacem«. Izmed več kot 200 odgovorov na vprašanje, kakšen bo nedeljski rezultat, se ni noben glasil manj kot 2:0 v prid naše reprezentance. En odgovor se je glasil 0:0, v poraz jugoslovanskega moštva pa verujejo samo štirje. Če smemo verjeti številkam in statistiki, bi moral biti povprečni rezultat nedeljske tekme po prognazah ljubiteljev nogometa v Skopju 5:1.

SKOPLJANSKI POZDRAVLJAJO BOBEKOV JUBILEJ

Jutrišnja tekma z Izraelom je ta mesec največji dogodek v naši državi. Za Skopje je to dogodek leta, za Stepana Bobeka, dolgoletnega igralca Partizana in člana državne reprezentance, pa redki jubilej. Bobek igra jutri svojo 50. tekmo za jugoslovansko državno reprezentanco. Bobekovo ime je slavno v našem nogometu. Je prvi nogometaš, ki igra po volji že 50. tekmo za državno moštvo. Svoje moštvske nogometne sposobnosti bo vsakogar pokazal tudi danes, ko mu bodo gledalci prisrčno ploskali, se veselili in slavili skupno z njim njegov jubilej.

Hodorov, vratar izraelske državne reprezentance

gometiš. Podoba je, da so stari vsi še vedno najbolj priljubljeni Čajkovski, Vukas, Bobek, Beara itd. ne morejo niti v miru kositi, ker jih vedno oblegajo simpatizerji. Tudi te dni

DESET NAJBOLJŠIH TENISKIH IGRALCEV V LETOŠNJI SEZONI

Petrović pred Palado

Teniški igralci sami sestavili vrstni red

Teniška sezona je zaključena. Naši najboljši teniški igralci so se preselili sedaj v dvorane. V Zagrebu in Beogradu se pripravljajo na zimsko turnejo po Evropi.

Ob koncu sezone je vsakogar najbolj zanimivo, to pa je tudi navada vsako leto, ugotoviti, kakšen je letošnji seznam desetih najboljših teniških igralcev. Bilo je veliko tekmovalj, v katerih so imeli naši teniški igralci priložnost dokazati svojo sposobnost. Uradni seznam najboljših teniških igralcev je izdala Teniška zveza Jugoslavije. Toda še preden je znan uradni seznam najboljših, ponavadi sestavljajo v teniških krogih številne neuradne sezname, med katerimi so tudi izredno zanimivi.

- PALADA:**
1. in 2. Petrović
 3. Palada
 4. Milojković
 5. in 6. Plečević
 7. Laszlo
 8. in 9. Jagec
 10. in 11. Ružić
 12. Sarić

Petrović je sestavil dva vrstna reda najboljših. Prvi sloni na letošnjih rezultatih, drugi pa na kvaliteti igralcev.

- Po rezultatih: 1. Petrović, 2. Palada, 3. Milojković, 4. Panajotović, 5. Plečević, 6. Panajotović, 7. Laszlo, 8. Nikolić, 9. Jagec, 10. Ružić, 11. Sarić.
- Po kvaliteti: 1. Petrović, 2. Palada, 3. Milojković, 4. Panajotović, 5. Plečević, 6. Laszlo, 7. Legenstein, 8. Jagec, 9. Ružić, 10. Sarić.

Petrović je pri sestavljanju vrstnega reda po rezultatih postavil Plečevića pred Panajotovića zavoljo tega, ker je Plečević v neposrednem srečanju premagal Panajotovića.

Prosili smo štiri naše znane igralce Palado, Petrovića, Laszla in Panajotovića, naj nam sestavijo svoje sezname najboljših. Le-ti so se odzvali našemu povabilu, poudarili pa so, da se niso vselej ravnali samo po doseženih rezultatih, pač pa so v nekaterih primerih upoštevali tudi druga dejstva. Vsi se strinjajo glede razvrstitve prve trojice. Četrto in peto mesto sta sporni in sta na večini seznamov Panajotović in Plečević, spodnji del vrstnega reda najboljših pa je malone pri slehernem igralcu drugače sestavljen.

Poglejmo mnenje Palade, Petrovića, Panajotovića in Laszla o desetorici najboljših v tej sezoni:

- PANAJOTOVIĆ:**
1. Petrović
 2. Palada
 3. Milojković
 4. Plečević
 5. Laszlo
 6. Nikolić
 7. Legenstein
 8. Jagec
 9. Sarić

Ce primerjamo vse te sezname najboljših z lastnimi, vidimo, da se domala vsi igralci strinjajo s tem, da je Petrović potisnil Palado s prvega mesta, in da sta se Panajotović in Plečević povzpela za dve mesti na račun Laszla in Legenstein.

- LANSKI SEZNAM NAJBOLJŠIH**
1. Palada
 2. Petrović
 3. Milojković
 4. Laszlo
 5. Legenstein
 6. Panajotović
 7. Plečević
 8. Nikolić
 9. Sarić
 10. Ružić

Ce primerjamo vse te sezname najboljših z lastnimi, vidimo, da se domala vsi igralci strinjajo s tem, da je Petrović potisnil Palado s prvega mesta, in da sta se Panajotović in Plečević povzpela za dve mesti na račun Laszla in Legenstein.

Slavka grških nogometnih reprezentantov

Grški list »Ateniki« piše, da so grški reprezentanti pred tekmo z Izraelom stavkali, zahtevajoč od nogometne federacije milijon drahem za nastop v tej tekmi. Igralci so zapustili taborišče, kjer so se pripravljali na tekmo. Edini, ki ni staval, je bil Rusidis. Stavka je trajala do tekme, ko so igralcem obljubili, da jim bodo milijon izplačali.

»Vima« piše, da je nacionalna zveza sklenila izključiti iz vseh organizacij kapetana reprezentance Moratisa, vse igralce razen Rusidisa pa kaznovati za vedno s prepovedjo igranja v državni reprezentanci.

Diskvalificirani igralci bodo lahko igrali samo v svojih klubih, medtem ko bodo Rusidisa, ki ni hotel stavkati, odlikovali in javno pohvalili.

Naši atleti
za mednarodni cross
v Bruslju

Bruseljski časopis »Le Soir« bo 22. novembra organiziral v Bruslju veliki mednarodni cross, na katerega so povabljeni tudi naši atleti. Za to veliko tekmovalje so določeni: Mihalić, Ilić, Ceraj in Četinić.

ODBOJKA

Petkrat državni prvaki

Vrsta Partizana, petkratnega državnega prvaka v odbojki

Odbojkarji Partizana so preteklo nedeljo osvojili državno prvenstvo. S tem so si že petič po vojni priborili naslov prvaka države. To je vsakokrat uspeh, s kakršnim se lahko pohvali le malokateri klub. Uspeh je popolnoma zaslužen. Moštvo je vsako tekmo zelo resno in se v vsaki tekmi borilo do zmag. Izmed 86 prvenstvenih tekem je Partizan v ted-

Veterani Partizana so Popović, dr. Kovačević in Marković. Le-ti so branili barve svojega društva od ustanovitve odbojarskega kluba leta 1946 na vseh osmih prvenstvih. Dr. Kovačević in Popović sta tudi danes skupno z Radosavljevičem stebra svojega moštva. Največ tekem je odigral Popović, ki je branil barve svojega kluba 226-krat, Marković 214-krat in dr. Kovačević 208-krat.

Igralci Partizana pa niso s svojim znanjem in borbenostjo prinašali uspehe samo svojem klubu. Često so njegovi odbojkarji oblekli dres državnih timov in pripomogli k uspehom državne reprezentance. Dr. Kovačević je bil najčesteši reprezentant, in sicer 24-krat, Marković, Soldatović in Radosavljević pa 17-krat.

PRVAKI JUGOSLAVIJE

1946 — Partizan; 1947 — Partizan; 1948 — Mladost; 1949 — Partizan; 1950 — Partizan; 1951 — Crvena zvezda; 1952 — Mladost; 1953 — Partizan.

ku 8 prvenstev odločil v svojo korist 78 tekem, v osmih letih pa je izgubil samo 8 tekem.

Borbenost tega moštva pa ni bila nič manjša v prijateljskih tekmah, kjer ima Partizan še ugodnejšo bilanco. Zapustil je igrilišče 122-krat kot zmagovalac in samo 6-krat je bil premagan. Na mednarodnih tekmah je bilo moštvo petkratnega državnega prvaka prav tako naš najboljši predstavnik. 29 tekem s tujimi moštvimi — 27 zmag.

LESTVICA ODIGRANIH TEKEM

	Prvenstvenih	86	78
Prijateljskih	128	122	6
Mednarodnih	29	27	2

Skupno 243 227 16

Delovni posvet funkcionarjev Partizana

Ljubljana, 7. nov. — Danes dopoldne so imeli na Taboru okrajni funkcionarji Zveze za telesno vzgojo Partizana — Slovenije prvi del delovnega posveta, ki je obsegal sprejem proštevaj za leto 1954 in predavanje o prireditvah v Rotterdamu in Hamburgu. Z vajami so se predstavile vrste pionirjev in pionirk, mladinci in članice ter mladincev in članov.

Drugi del delovnega posveta, ki bo jutri, pa bo obsegal predelavo proštevaj, razpravo o tekmovalnem programu in načina tekmovalstva za leto 1954.

SLOVENSKO-HRVATSKA ZENSKA ROKOMETNA LIGA

Svoboda : Zagreb 6:4 (0:2)

Ljubljana, 7. nov. — Danes je v tekmi slovensko-hrvatske ženske rokometne lige domača Svoboda premagala večkratnega državn. prvaka Zagreb s 6:4 (0:2).

Tradicionalni dvoboj med angleškim Arsenalom in pariškim Realom se je končal z zmago Angležev 4:2 (3:1).

FILATELIJA

ZNAMENITE OSEBE NA JUGOSLOVANSKIH ZNAMKAH

Med znamkami, ki so izšle v novi Jugoslaviji v počastitev spomina znamenitih mož, sta posebej dve vredni spominski Svetožara Markovića, Petra Petrovića Njegoša dve, Vuku Karadžiću ena, zagrebški jugoslovanski akademiki, ustanovitelju zagrebške jugoslovanske akademije Djuru Daničiću ena, Franju Bačkemu ena in Josipu Juraju Strossmayerju ena. Idejnimu pobudniku za izdelovanje poštinskih znamk Lovrencu Koširju pet, Francetu Prešernu tri, Primožu Trubarju ena, Marku Maruliću ena, Carju Dušanu ena, Nikoli Tesli dve, Nikoli Kareviću ena, junakom NOB v seriji 10-letnice ljudskih vstaj šest in predsedniku republike Josipu Brozu-Titu rednih franco znamk 20, priložnostnih (za 60-letnico tri, za izvolitev za predsednika republike pa 4).

Za čono B STO so izšle v pretekli znamke Trubar, Marulić, Tesla (dve) in Tito (pet). Zraven teh pa serija treh spominskih znamk Trubarjevoga sodobnika reformatorja Petra Pavla Vergerija.

J. V.

OBVESTILO

OBVEŠČAMO VSE USLUŽBENCE IN DELAVCE, KI SO BILI PRED VOJNO ALI PO VOJNI ZAPOSLENI

v Ministrstvu za zunanje zadeve,

v Državnem tajništvu za inozemske posle FLRJ,

v bivšem Ministrstvu za zunanjo trgovino FLRJ,

v Direkciji za informacije pri vladi FLRJ,

DA BO PODPISANI SEKRETARIAT IZDAJAL POTRDLILA O SLUŽBOVANJU V IMENOVANIH USTANOVAH SAMO DO 1. JANUARJA 1954. — PO TEM ROKU BODO VSE USLUŽBENSKE LISTINE IZROČENE DRŽ. ARHIVU.

Iz Državnega sekretariata za inozemske posle FLRJ.

4766

Kaj ko bi se vendarle malo ustavili? Kaže, da se lahko. Iz Vrhovnega štaba je prišlo povelje: »Odrinite takoj, odpočitje si in čakajte na ukaz!« In še preden smo prispeli tja, kjer bi bili morali počivati, je nas že čakal kurir: »Pripravite se na pohod.« Saj smo že na pohodu, samo nadaljujemo ga. In vse to gre zapored. Od trenutka do trenutka, menda tudi komandant zapisuje v svojo beležnico — »Ko bi šlo vsaj od dneva do dneva.«

Tako mora biti. Saj smo povezana veriga, dolga več kilometrov, in hitimo proti sovražniku.

Samo še čez Treskavico...

Kaj neki bo ... s sovražnikom... slišim v koloni.

Z lakoto in brez sna smo nekako prispeli na grebene Treskavice. Praviijo, da je tudi Treskavica vpisana med turistične gore. Jaz te njene lepote nisem videla, za zmeraj pa sem si jo zapisala v spomin:

Visoka 2000 metrov, vrh gore, v juniju, pa — blato.

Lije nepretrgoma, deževnica se zliiva v potokce, leze do golega telesa, najde poti po hrbtu in prsih, pod grlom se zbira v jamicah med kostmi, ki so od dne do dne večje. Nizko brinje, sebično in zverženo, ne da, da bi človek vsaj glavo naslonil, ne dopušča, da bi zakuril ogenj, cvrči neprijetno, ko da ga cvrče na ognju. Okrog

njeja se vije klobčič bele megle. Ta svetlosivi klobčič je vse, kar vidiš. Namesto oblakov nad visokimi hribi s te prve gore ne vidim nobenega vrha. Njeno višino čutim samo po napreju sklonjenem telesu in napetih žilah pod koleno in bolečinah v metih svojih nog.

Kako temna je koža mojih mladih tovarišev, kako globoko se je zajedla v Lolino gubo okrog ustnic grenkoba.

Dračje cvrči. Dež kaplja počasi in vztrajno. Prebudimo se v potoku. Sluzasto blato nam sega do gležnjev, ko vstanemo. Šumadinci in Užičani so podobni slikam iz Albanije. Eden izmed starih se spomni, da je Vidovdan. Samo da se mi po vojni ne bi začeli pripovedovati mladeži: »Ko sem bil v Sibiabdelu...« kakor je meni v otroških letih vsakokrat začel pripovedovati svojo vojno zgodbo ded moje tovarišice. Da ne bi — in da bi: »Ko sem jaz bila na Treskavici...« Kaj neki še bo?

Zebe me. Niti nogavic nimam, na sebi imam le nekakšno tenko krilo, hlače do nas partizank se niso prispale. Pritožujemo se med seboj, da bi nam vendarle bile nujno potrebne. Na nogah imam razpadajoče neustrojene črnogorske opanke. Sama sebe se sramujem, da nimam vsaj nogavic, vem pa, da si jih po odhodu iz Črne gore nisem mogla prisrketi, v slabi obutvi pa so prejšnje razpadle na kose. Sezula sem jih in vrgla proč. Noge imam do kolen blatne. Tako mi vsaj ni treba vsak hip potiskati nogavic v opanke.

Tovariš me je videl boso, ko sem šla mimo, in čez nekaj ur, ko smo neke počivali, mi je prinesel dolge črne nogavice. »Vem, črnih nimaš rada,« — in oba sva se temu mirnodobnemu opravičevanju smejala.

Zdaj mi je topleje. Od nogavic in od srečanja.

Pa tudi Treskavica ni tako visoka gora, da ne bi mogli priti čez. Ob vznožju se v Dujmovcih že vijejo iz hiš tenki oblaki dima.

In tu, poleg nas, se divje igrajo še neobzdrani konji, najbrž konji kakega bosenskega bega.

Narave nisem dovolj poznala, razen v detinstvu. V Črni gori sem prvokrat tudi videla, kako se senca oblakov izprehaja po gori na nasprotni strani. V našem domačem kraju ni visokih gor. Divji konji zdaj tu hrzajo, ko da nikoli niso videli živega človeka. Debeli od planinske trave skačejo po planini, ali pa se še bolj divje zbero v trop. Dolgo jih gledam in se zabavam. Gozda se ne bojim, gore me ni strah, čez vsako pridremo. Po spominu in znanju radovedno iščem, koliko jih imam že za seboj in do katerih bi še lahko prišla.

Kakor zmeraj v tej naši vojni se mi zdi, da so nas ta divjina in nepregledni zelenogorski gozdovi nekaj dni pritiskali, da bi bil prehod vratolomnejši in nenadnejši, zmaga radostnejša.

Ko zastava, ne — ko perjanica, ko bakla, kakor vse to skupaj zdrvi v enem samem naletu — čeprev hodimo utrujeni in lačni korak za korakom — Prva z Drugo, Tretja s Četrto po Treskavici do toplih kmečkih hiš, do še vročih železniških tračnic za sovražnikom, razbijejo mu na desetine kilometrov proge in postajo v Paveličevem rojstnem kraju. Ko da gledaš vse to na filmu, ki ga še nikoli nisi videl.

Po prehodu čez Treskavico mi pripoveduje tovarišica čudno zgodbo: hodila je v koloni, pa je jela dremati in pozabljati, kje je. Zdelo se ji je, da je kolona film, ona pa glavna igralka, junakinja, in vedla se je, da jo snemajo... Zabavala se je, da ne bi zaspala.

VAŽNI NASLOVI
V LJUBLJANI

Uredništvo »Ljudske pravice«
Borbe, nočni urednik ima
telefonsko št. 23-261

Reševalna postaja, Zaloška 25,
tel. 22-444

Porodnišnica, Slajmerjeva 3,
tel. 20-215

Otroška klinika, Ulica Stare
prave 4, tel. 20-975

Dežurna lekarna, Prešernov trg
št. 5, tel. 20-115

Zavod za socialno zavarovanje,
Miklošičeva 20, tel. 23-081-983

Zdravstvena dežurna služba,
Miklošičeva 20, tel. 23-081

DOZ, Miklošičeva 19, tel. 21-776

Notranja uprava, Prešernova
ul., tel. 21-100 in 21-200

Gasilska milica, Krekov trg,
tel. 23-555

Dežurni tajništva za notranje
zadeve Ljubljana-mesto, tele-
foni 21-100, 21-200, 21-600, 21-700

Dežurni za prometne nesreče,
tel. 20-603

Putnik, Titova 2/1, tel. 20-472

Elektrarna, Magistral, tel. 22-121

Plinarna, Resljeva 28, tel. 20-555

Vodovod, Krekov trg 10,
tel. 20-554

Železniška postaja, Trg OF,
tel. 20-708

Avtošolska postaja, Masaryko-
va, tel. 23-085

Jug. aerotransport JAT, Mi-
klošičeva 12, tel. 20-845

Hotel »Union«, Miklošičeva 1,
tel. 20-570

Mestni avtotaksi, Slomškova 6,
tel. 21-278

Kurivo, Masarykova cesta 15,
tel. 20-570

Veleblagovnica NA-MA, Ljub-
ljana:
uprava — sekretariat, 22-563
komercialni oddelki, 22-571
računovodstvo, 23-059
centralno skladišče, 22-550
poslov. pri »Pošti«, 21-066
posl. pri »Tromostovju«, 22-551
poslov. »Pohistov«, 20-496

Trg. podj. »Unije«, Ljubljana,
Wolfova 1/11,
direktor, 20-042
komerc. 22-354

Grosistični oddelki za usnje,
Trubarjeva 41, 22-281

Detaljna poslovalnica za usnje
»Unije«, Trubarjeva 41, tel.
22-281

Detaljna poslovalnica za usnje
»Koža«, Trubarjeva 16, 22-179

Grosistični oddelki za obu-
te, Gradišče 10, 20-517

Trg. podjetje »Volna«, Ljub-
ljana, tel. 22-562

Prodajalna »Volna«, Ljubljana,
Nazorjeva 3, tel. 20-683

Prodajalna »Korotana«, Ljub-
ljana, Celovška 71, tel. 22-083

Slovenija Impex, trg. agen-
tura za izvoz in uvoz
Beethovnova 14/1, tel. 23-515

Galanterija, trg. grosistično
podjetje, Ljubljana:
direktor, 23-273
komercialni, 23-271
skladišče, 23-275
računovodstvo, 23-276

Trg. podjetje »Izbrana«, Ljubljana,
Wolfova 1/11:
uprava, direktor, 23-521
komercialni odd., 20-235
skladišče, 20-123 — »Manona«,
Prešernov trg 5, 21-572 —
»Moda«, Nazorjeva 5, 20-255
»Okraja«, Copova 54, 21-149
»Svrvana«, Trubarjeva 31,
tel. 20-441

Agrottehnik export-import,
Ljubljana, tel. 20-143

direktor, 21-446

oddelki za uvoz in prodajo,
21-778, 20-547

oddelki za les, 21-053, 23-048,
20-577

oddelki za stivo, 20-365

oddelki za tehnično službo,
20-143 (int. 19)

oddelki za posredovanje in
tiskarske izdelke, 21-820

oddelki za servisno službo, 21-305

trgovina, Gospodarska c. 3,
tel. 21-658

Mestno prevozno podjetje
»Meprom«:
uprava — mehanične delav-
nice, karoserijske delavnice,
tapetarske delavnice, ličarska
delavnica, vulkanizerska de-
lavnica — tel. 21-392

Prometna pisarna — Prevozi,
garaje — tel. 20-823

Speditelj — Ljubljana, podjetje
za tuzemake in mednarodne
transporte, uprava Titova 33,
tel. 21-392

direktor, tel. 20-851

kosovna odprava, Metelkova
št. 4, tel. 21-719

avtodisponenca, tel. 21-690

avtogarazja, Središka 1, 23-290

DNEVNE NOVICE

Dr. Drago Benedik, specialist za
kožne in spolne bolezni, zbirno
ordinira: Ljubljana, Tavčarjeva ul. 2.

Šolska poliklinika v Ljubljani
razpisuje mesto zdravnika za splošno
praksu. Prednost imajo zdravniki z
večletnim delom v ambulantah. Pro-
nje, opremljene s potrebnimi doku-
menti, vložite na šolski polikliniki,
Aškerčeva 26, do 15. novembra 1953.

KONCERTI

Zaradi nenadne odpovedi dirigenta
Matačiča bo 8. izredni koncert Slo-
venske filharmonije, z istim solistom
(Melita Lorković) ter ostalim napo-
vedanim programom, vodil dirigent
Samo Hubad. Nabavljene vstopnice
ostanejo v veljavi; obiskovalci, ki
žele vstopnice vrniti, to lahko stori-
do ponedeljka, dne 9. t. m. do 12 ure
v koncertni poslovalnici. — Poznejši
reklamacije ne bo mogoče upoštevati.

Operni solisti Hočevarjeva, Ger-
lovčeva, Drakslerjeva, Smerkelj in
Kovač bodo v sredo, 11. novembra
peli Lipovškove samospseve. Pri klav-
irju skladatelj. Vstopnice od 100
dinarjev navzdol v koncertni poslo-
valnici.

Zaradi ogromnega zanimanja za
8. izredni simfonični koncert Slo-
venske filharmonije s solistko Melito
Lorković, ki izvaja Čajkovskega kon-
cert za klavir in orkester v 8. molu
ter dirigentom Samom Hubadom se
je uprava Slovenske filharmonije
odločila, da koncert ponovi in tako
ugodi želji onih, ki za prvo izvedbo
niso dobili vstopnic. Popust za abo-
nente velja tudi za ponovitve.

DANES IN JUTRI
GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Nedelja, 8. nov. ob 20: Salacrou: »Tak
kakor vsi«. Izven in za podoželje.
(Klaoula igra Demeter Bitenc).
Ponedeljek, 9. nov. ob 20: Salacrou:
»Tak kakor vsi«. Abonma red K.
(Klaoula igra Vladimir Skrbinec).

Torek, 10. nov.: Zaprt.

Sreda, 11. nov. ob 20: Salacrou: »Tak
kakor vsi«. Abonma red G.
Četrtek, 12. nov. ob 20: Molière:
»Zlahtni mešanec«. Abonma red G.
Petek, 13. nov. ob 20: Salacrou: »Tak
kakor vsi«. Abonma red S. dram-
ski.

Sobota, 14. nov. ob 20: Salacrou:
»Tak kakor vsi«. Abonma red C.
Nedelja, 15. nov. ob 20: Salacrou:
»Tak kakor vsi«. Izven in za po-
deželje.

OPERA

Nedelja, 8. nov. ob 19.30: Massenet:
»Werther«. V naslovni vlogi bo
gostoval Rudolf Franc, Sarlobo bo
pela Sonja Drakslerjeva in Zofija
Sonja Hočevarjeva. Dirigira Rado
Simoniti. Izven in za podoželje.
Ponedeljek, 9. nov.: Zaprt.

Torek, 10. nov. ob 19.30: Massenet:
»Werther«. Gostovanje Rudolfa
Francja. Abonma red K.

Sreda, 11. nov. ob 19.30: Delibes:
»Coppelia«. Balet. Abonma red J.
Četrtek, 12. nov. ob 15: Foerster:
»Gorenjski slavček«. Gostovanje
Rudolfa Francja. Zaključena pred-
stava za gimnazijo in Kamniku.

Petek, 13. nov. ob 19.30: Gounod:
»Faust«. Zaključena predstava za
sindikato Univerze in TVS.

Sobota, 14. nov. ob 19.30: Verdi: »Ri-
goletto«. Deloma zaključena pred-
stava za delegate Letne skupšči-
ne ZSJ.

Nedelja, 15. nov. ob 19.30: Dvořák:
»Rusalka«. Izven in za podoželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 8. nov. ob 15: M.G. Sauvajon:
»Trinajst jih bo«. Izven. Popoln-
danska predstava. — Ob 20.30: J. Zem-
ljan: »Odlotice«. Izven.

Torek, 10. nov. ob 20: J. Zemljan:
»Odlotice«. Red. Tork. Vstopnice
so tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Mestni dom

Nedelja, dne 8. nov. ob 20: Tavčar-
Marine. »Otok in Struga«, roman-
tična igra z godbo. Izven. — Pro-
daja vstopnic v Mestnem domu.
Rezerviranje tel. št. 20-923.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE

Rokodelski dom

Nedelja, ob 20: »Okence«, premiera!
Komedia v treh dejanjih.
Vstopnice dobite 2 uri pred pri-
četkom. Večje skupine imajo popust
in lahko naroče zaključeno pred-
stavo!

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete
Levstikov (Sentjakobski) trg

Nedelja, 8. nov.: Zaprt.

Petek, 13. nov. ob 17: Pengov-Simon-
čič: »Zlata ribica«.

Ročne lutke

Resljeva cesta 28

Nedelja, 8. nov. ob 17: Stemmler:
»Carovni klobuki«.

Torek, 10. nov. ob 16 in 17.30: Gosto-
vanje v Zagorju.

Sreda, 11. nov. ob 17: Gostovanje na
Ježici.

Četrtek, 12. nov. ob 15.30 in 19.30:
Gostovanje v Naklem.

Nedelja, 15. novembra ob 17: Karsch:
»Težave Petersiljkove mame«.

Prodaja vstopnic na dan predstave
od 11 do 12.30 pri blagajni Mestnega
gledališča v Gledališki pasaži in po-
ure pred predstavo, pri gledaliških
blagajnah.

KINO

KINO »UNION«: Ameriški barvni
film »Skrivnostno življenje Wal-
terja Mittyja«. Tednik. Filmske
novosti 44. Predstave ob 16, 18.15
in 20.30. Predprodaja vstopnic od
9 do 11 ter od 15. ure dalje. Ob
10. uri matineja istega filma.

KINO »KOMUNA«: Francoski film
»Gospod Hulot na poštnicah«.
Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in
21. uri. Ob 10. uri matineja istega
filma.

KINO »SLOGA«: Ameriški film »Ob
veliki ločnici«. Tednik. Predstave
ob 15, 17, 19 in 21. uri. Ob 10. uri
matineja istega filma. Predprodaja
vstopnic v obliki kinematografih
od 9—11 ter od 14. ure dalje.

KINO »SOCA«: Švicarski film »Kralj
kegljasev«. Tednik. Predstave ob
16, 18 in 20 uri. Predprodaja vstop-
nic od 9 do 11 ter od 15. ure dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški barvni
film »Plavajoče gledališče«. Pred-
stave ob 16, 18 in 20. Predpro-
daja vstopnic od 10 do 11 ter od
15. ure dalje.

KINO »SISKA«: Ameriški film »Taj-
ni tovariš«. Tednik. Predstave ob
16, 18 in 20. uri. Predprodaja vstop-
nic od 9 do 11 ter od 15. ure
dalje.

CELJE »UNION«: Ameriški film
»Krvna osveta«.

CELJE DOM: Ameriška barvna ri-
sanka »Veselo in brez skrbi«.

BLEJ: Ameriški film »Festival Char-
lija Chaplina«.

KAMNIK: Ameriški barvni film »Na
otoku s teboj«.

VEVČE: Ameriški film »Carrie«.

JESENICE — »RADIO«: Amer. film
»Abbot in Castello« — »PLAVZ«:
Jap. film »Gozdov«.

KOROSKA BELA: Francoski film
»Mojnik Bonifacije«.

KRANJ: STORŽIČ: Francoski film
»Zlata čelada« — »SVOBODA An-
gleški barvni film »Ljubzen je
lepa«.

RADIO

Dnevni spored za nedeljo, 8. nov.

6.00—8.00 Dobro jutro, dragi poslu-
šalci (pesni glasbeni spored), vmes
6.10—6.20 jutranja telovadba —
7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vre-
menska napoved, pregled tiska in ob-
java dnevnega sporeda — 7.15—7.25
Radijske reklame — 8.00 O športu in
športnikih — Zimska smučarska se-
zona 1953/54 — 8.15 Domače pesmi za
veselo nedeljsko jutro (peser spo-
red glasbenih narodnih pesmi) —
9.00 Literarno-glasbena oddaja: Cus-
ska pesem v besedi in glasu — 9.40
Slovenska simfonična glasba — 10.00
Prenos predvolilnega zborovanja iz
Murske Sobote. Govori podpredsed-
nik Izvršnega sveta LR Srbije Jo-
van Veselinov — 11. Od pravičice do
pravilnice — Josip Ribičič: Pulčki —
11.50 Glasbena medigra — 12.00 Po-
govor s poslušalci — 12.10 Laska
glasba — 12.30 Napoved časa, poro-
čila, pregled dnevnega sporeda in ob-
jave — 12.45 Zabavna glasba —
13.00 Za naše kmetovalce — 13.15 Od-
daja za kmečke žene — 13.25 Zeleni
ste — poslušajte vmes ob 15.00—15.10
Napoved časa, poročila in vremenska
napoved — 15.45 Radijska igra: N.
V. Gogolj: Revizor — ponovitev —
16.50 Glasbena medigra — 17.00 Ljud-
sko-prosvetni — 17.10 Pri-
jetno zabavo (lahka, zabav. in ope-
retna glasba) — 18.00 Radijska repor-
taža — Silvo Matelič: Kandidati za
zbor proizvajalcev — 18.20 Pesmi slo-
venske poskočine za ples, smo v šop-
ek zvezali, prav pester bo, — res!
Sodelujejo: Avgust Stanko, Branka
Strgar, Vasa godci in Fantje na
vsi — 19.00 Radijski dnevnik in ob-
jave — 19.30 Zabavna glasba, vmes
reklame — 20.00 Govor člana zvezne-
ga odbora SZDL Vladimira Dedijera
na predvolilnem zborovanju v Cr-
nomlju — 21.00 Jugoslovanski pevci
poljo operne arije — 22.00 Napoved
časa, poročila in pregled sporeda za
naslednji dan — 22.15 Za zabavo in
oditje — 22.25—23.00 Lahko noč —
23.00—24.00 Oddaja Radija Jugoslavija
za tujino na valu 827.1 m (Prenos iz
Zagreba)

RADIO KOPER

Nedelja, 8. novembra: 8.30 Za na-
še kmetovalce — 9.00 Mladinska od-
daja: Bamby — 11. nadalj. — 9.30
Za nedeljsko dobro jutro — 13.45
Glasba po željah — 15.00 Pogovor s
pionirji — 15.30 Melodije, ki so vam

včas — Jacques Offenbach — fanta-
zija iz opere »Hoffmanove pripoved-
ke« — J. Strauss: ouverture k ope-
reti »Netopir« — 16.00 Hladna jesen
že prihaja — 17.30 Glasba po željah
v hrvaščini — 18.15 Jurina in Fran-
cina — 18.30 Dober večer, dragi po-
slušalci: Evropa v zabavni glasbi.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Nedelja, 8. no-
vembra: Lekarna »Pri gradu«, Par-
tizanska c. 1.

RADIO MARIBOR

6.00—12.00 Prenos sporeda Radia
Ljubljana — 12.00—12.20 Oddaja v
madžarščini — 12.30—23.00 Prenos spo-
reda Radia Ljubljana

KINO MARIBOR

PARTIZAN: Švedski film »Pisala
je eno samo poletje«.

UDARNIK: Ameriški film »Zločin
v Nevadi«.

POBREZJE: Avstrijski film »Očarljivi
solju«.

STUPENCI: Angleški film »Srebrno
ladjevje«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 8. nov. ob 20. uri: Mascagni:
»Cavalleria rusticana«. Pucini:
»Gian Schicchi«. Premiera. Izven.
in za premierski abonma.

CELJSKE VESTI

Nedeljska zdravniška dežurna služ-
ba v Celju, 8. nov.: dr. Cerin Jože,
Celje, Cankarjeva ul. 9.

VESTI IZ TRBOVELJ

Dežurna zdravniška služba v Tr-
boveljah ob 7. nov. 15. ure do 9. nov.
7. ure: dr. Krasnik Virgilij v Splošni
bolnišnici.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje 7. novembra ob 7. uri:
Med Uralom in Azori se je sgradi-
lo področje visokega zračnega pritiska,
ki povzroča v zahodni Evropi pre-
težno lepo vreme. Balkan je še pod
vplivom frontalnih motenj in ima
zato oblačno vreme s padavinami.
V vzhodni Jugoslaviji je bilo da-
nes dopoldne ob 10. uri pretežno
oblačno vreme s padavinami, v za-
hodni pa delno do menjajoče oblačno
vreme. V severnem Primorju je bila
burja. Temperatura so bile v mejah
od 2 do 10 stop. C, ob Jadranu pa
od 12 do 18 stop. C.

Napoved za nedeljo, 8. novembra:
Lepo vreme z delno oblačnostjo. Zju-
traj po kotlinah rahla megla. Tem-
peratura ponoči do 2 stop. C, po-
dnevi do 15 stop. C. V Primorju po-
noči do 8 stop. C, podnevi do 16 sto-
pinj C. Prevalovalo bo zmeren vzhod-
nik, v Primorju burja.

DROBNI OGLASI

POZOR! — Osebo, ki si je v nedeljo
na tramvaju Moste—Pošta prilastila
mojo listino, naprošam, naj vrne
vsaj dokumente. — I. Gale, Zaloška
cesta 69.

IZLOŽBENE ARANŽERJE, sposobne,
išče državno podjetje v Mariboru.
Ponudbe na upravo lista v Mari-
boru pod šifro »Aranzjeri« M 126

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK in
stajalo poci pri prodam. Ogled od 14.
do 16. ur na Tržaški c. št. 81-II.

OTROKA vzamem v dobro oskrbo ter
prodam ročni voziček Murko, Ein-
spiljeva ul., Ljubljana. 1351

KROMBI siv — prvovrsten kupim,
eventuelno zamenjam playgeja za
silvega. Naslov: Hauptman Jože,
Vodnikova 13, Ljubljana. 1848

ZELEZEN STEDILNIK in dve otro-
ški postelji poceni prodam. Pos-
taja Verd pri Vrhniki. 1847

IZGUBLJENO DENARNICO z nekaj
gotovino in osebno izkaznico je
vrnil v oglašilni odd. »Ljudske
pravice-Borbe«, ali na ime na izkaz-
nici. Najditej denar lahko obrzi! 1348

KAROL SUHI

upokojenec

Pogreb pokojnika bo v nede-
ljo, 8. novembra, ob 15. uri iz
pred gasilskega doma v Novem
mestu na mestno pokopališče.

Zaljubljeni: žena Ana, sinovi Ste-
fan, Drago, Branislav, hčeri:
Marija in Anica ter ostalo
sorodstvo.

»Družbena ureditev s posebnim ozirom
na razvoj delavskega upravljanja«

je naslov predavanja, ki ga prireja Delavska univerza v
ponedeljek, dne 9. novembra ob 18.30 uri v predavalnici
Trgovinske zbornice, Beethovnova ulica 10/1.

Predaval bo tov. Rado Miklič, višji pravni referent
repub. inspekcije dela.

Člani sindikatov, delavskih svetov in upravni odborov
izobražujte se!

Vabljeni

LICITACIJE

A) PISMENA LICITACIJA PRI GOZDNI UPRAVI
VAREŠ

KI BO DNE 11. NOVEMBRA 1953 OB 11. URI

KJER BO PRODANI OKOLI 2000 m³ TEHNIČNEGA
SMREKOVEGA IN JELOVEGA LESA NA PANJU,
5 km OD ŽELEZNIŠKE POSTAJE VAREŠ —
V POŠTEV PRIHAJA GOLA SEČNA ZDRAVEGA LESA

Za podrobnejše informacije in ogled na terenu
se je treba obrniti na

ŠUMSKO UPRAVO VAREŠ

B) PISMENA LICITACIJA PRI GOZDNI UPRAVI
SARAJEVO

KI BO DNE 9. NOVEMBRA 1953 OB 11. URI

KJER BODO PRODANI NA PANJU: GOZDARSKI PREDEL
CRNA RIJEKA IN JELEZNICA, IN SICER OKOLI 150 m³
TEHNIČNEGA BUKOVEGA LESA IN 350 PRM BUKOVH
DRV TER OKOLI 800 m³ TEHNIČNEGA SMREKOVEGA IN
JELOVEGA LESA IN 200 PRM MEHKIH DRV

V GOZDNEM PREDELU KASINDOLSKA RIJEKA JE
OKOLI 1200 m³ TEHNIČNEGA SMREKOVEGA IN
JELOVEGA LESA IN 300 m³ MEHKIH DRV

Za podrobne informacije in ogled na terenu
se je treba obrniti na

ŠUMSKO UPRAVO SARAJEVO

CE PRI LICITACIJI NE BO DOSEŽENA ZADOVOLJIVA
CENA, SE BO ZAČELA JAVNA DRAŽBA!

DIREKCIJA ŠUMA

SARAJEVO

Štev. 8943/53

4753

Tovarna šamota

»DUŠAN PETROVIČ-ŠANE«

ARANDJELOVAC

vabi vse potrošnike šamota v državi, da sporoče svoje
potrebe po šamotnih proizvodih za leto 1954 v času od
10. do 20. novembra 1953 s potrebno dokumentacijo zaradi
sklenitve pogodbe.

Proizvajamo:

NORMALNE IN SPECIALNE SAMOTNE OPEKE
VSEH KVALITET

SAMOTNI OMET IN OGNJAVARNE MASE

ZGANO OGNJAVARNO GLINO

ZGANI BELI BOKSIT

Z dobavo naročenega blaga pošljemo laboratorijski izvid
o kakovosti!

4751

Zatemnitev

Roman o nacističnem
vohunstvu v Angliji
med drugo svetovno
vojno.

J. B. PRIESTLEY

55

GRETLEYJU

ILUSTRIRAL SABAHADIN HOZDČIĆ

Bil sem zelo zado-
voljen, ko sem se pri-
družil gospodični Axton.
Rekel sem ji, da so se
stvari naposled premak-
nile z mrtve točke. Zde-
lo se mi je, da me spet
gleda z izrednim zani-
manjem, ni me pa vpra-
šala, kdo je bil mož, ki
me je poklical stran.

Znašla sva se v
gneči med glavnimi vra-
ti. Slišal sem, kako je
nekdo rekel, da še zme-
ra živ.

»Zal mi je«, sem
dejal, in sicer odkrito-
srčno. »Popolnoma sem pozabil, da je Trefova dama tri kilo-
metre od tod, in dvomim, da bi imela srečo, da bi zdaj ujela
taksi.«

»AvtoBUS vozi čisto blizu lokal«, je odgovorila gospodična
Axton, »in vsak čas mora biti tu. Pohitiva malo!«

Pohitela sva in ujela avtoBUS. Sedežev v njem ni bilo in
morala sva stati med potniki in mokrimi oblekami. Vse

V založbi Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije

so izšle iz tiska naslednje brošure:

Razvoj naše industrije	20 din
Putevi razvitka naše poljoprivrede	25 din
Izgradnja i razvitak našeg saobraćaja	20 din
Prosveta FNRJ	20 din
Zdravstvena zaštita u FNRJ	20 din
Položaj žena u FNRJ	25 din
Socijalna zaštita u našoj zemlji	20 din
Staranje o deci u Jugoslaviji	20 din

tiskane v latinici in cirilici.

Zainteresirane organizacije in podjetja prosimo, da čim prej pošljejo svoja naročila, da bi mogli natisniti potrebno število brošur tudi za tiste, ki jih doslej še niso naročili.

Naročila pošljite: Izdavačko preduzeće »Kultura«, Beograd, Dečanska 29, telefon 24-011. Tekoči račun št. 102-T-77.

4769

NATEČAJ za stipendije Britanskog sveta za specializaciju v Angliji

Komisija za kulturne zveze z inozemstvom razpisuje natečaj za stipendije Britanskog sveta, ki bodo razdeljene v letu 1954/55 v svrhu specializacije v Angliji.

Pravico sodelovanja na natečaju imajo mlajši znanstveni delavci, docenti in asistenti naših univerz in znanstvenih ustanov, ki se bavijo z znanstvenim delom in ki jim je specializacija potrebna zaradi poglobitve njihovega znanstvenega študija, kakor tudi mlajši, izrazito nadarjeni umetniki, ki so končali eno izmed umetniških akademij.

Osebe, ki sodelujejo na natečaju, morajo znati angleško. Znanje jezika bo preizkusila posebna komisija.

Stipendija traja deset mesecev.

Prošnje je treba vložiti pri Svetih za prosveto, znanost in kulturo ljudskih republik. Osebe zveznih ustanov naj vložijo prošnje neposredno pri Komisiji za kulturne zveze z inozemstvom.

Prošnji je treba priložiti:

- a) v angleščino prevedeno diplomu v štirih izvodih, overljeno od univerze, ki je diplomu izdala;
- b) priporočilo dveh profesorjev fakultete, na kateri je prosilec zaposlen, v štirih izvodih in v angleščini;
- c) overovljen prepis izpiska iz rojstne knjige v angleščini;
- d) štiri fotografije velikosti 7 x 5 cm;
- e) zdravniško spravevalo.

Prošnje naj vsebujejo kratek življenjepis, šolske kvalifikacije, pregled sedanjega dela v službi, seznam objavljenih znanstvenih del, oziroma strokovnih člankov, naslov, podatke o prejšnjih bivanjih v inozemstvu, naslov institucije in ime profesorja v Angliji, pri katerem se hoče specializirati.

Predmet specializacije je treba pojasniti z najmanj 500 besedami.

Prošnje se sprejemajo do 15. novembra 1953.

(Iz Komisije za kulturne zveze z inozemstvom.)

4807

Gozdarske inženirje

sprejme

GOZDARSKA DIREKCIJA V SARAJEVU

za službo pri raznih gozdarskih delih

Plača po uredbi in dnevnice
za terensko delo!

Stanovanje zagotovljeno!

DIREKCIJA ŠUMA — SARAJEVO

8943/53

4754

»Venčac«

KAMNOLOM IN INDUSTRIJA
MARMORA V ARANDJELOVCU
telefon 45 in 7

PODRUŽNICA PODJETJA »VENČAC« V BEOGRADU
Karadjordjeva 61 - Telefon 26-190 - Poštni predal 287

Obveščamo vse potrošnike »Venčackega« belega marmora, da smo

globoko znižali cene

svojih proizvodov, ki veljajo od 10. novembra dalje, in sicer:

»Venčac« beli bloki, prvorazredni	m ³ 10 %
»Venčac« beli bloki, drugorazredni	m ³ 12 %
»Venčac« beli bloki, tretjerazredni	m ³ 15 %
»Venčac« bele plošče raznih velikosti	m ² 10 %
»Venčac« belo strugano blago	m ³ 15 %
»Venčac« roza bloki, prvorazredni	m ³ 10 %
»Venčac« roza bloki, drugorazredni	m ³ 12 %
»Venčac« plošče raznih velikosti	m ² 10 %
»Albatros« plošče	m ² 10 %
»Albatros« plošče raznih velikosti	m ² 10 %
Mozaik plošče, vrste beli in roza »Venčac«, velikost od 10 cm naprej	1 kg 10 %

IZKORISTITE ZNIŽANJE CEN NAŠIH PROIZVODOV!
NA USLUGO SMO VAM!

4781

Oglašujte v Ljudski pravici — Borbi!

List izdaja časopisno založniško podjetje »Borba« v Beogradu Kardeljeva ul. 31 telefon 24-001 — Uredništvo Ljubljana Kopitarjeva ul. 6/III, tel. 23-261 do 23-264 — Odgovorni urednik »Ljudske pravice« Borbe Ivan Sinkovec — Uprava Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2, telefon 23-261 do 23-64 — Telefon za naročnino in oglase 21-030 — Mesečna naročnina za našo državo 250 din, za tujino 500 din — Čekovni račun pri NB 6011-T-19, poštni predal 42 — Tisk tiskarne »Ljudske pravice« — Poština plačana v gotovini

ZADRUGA

»PARKETAR«

DOBAVA IN POLAGANJE
PARKETA

V LJUBLJANI

Trubarjeva 95

sporoča vsem naročnikom,
da ima

**ново telefonsko
število 22-437**

NATEČAJ

ZA STALNE PREDAVATELJE

(redne, izredne profesorje, docente ali predavatelje) za predmete:

Logika, estetika, zgodovina filozofije, zgodovina pedagogike, splošna pedagogika, metodika pouka srbskega jezika in književnosti, klasična filologija, arabski jezik in književnost, albanski jezik, sodobna slovnica albanskega jezika, nemški jezik, turški jezik in književnost in dva za nemško književnost;

ZA ASISTENTE PREDMETOV:

po enega asistenta za logiko, zgodovino filozofije, splošno zgodovino starega veka, splošno zgodovino novega veka, splošno zgodovino srednjega veka, staroslovenski jezik z vzporedno slovnico slovanskih jezikov, srednjeveško književnost, hrvatsko književnost, slovensko književnost, makedonsko književnost, narodno književnost, srednjeveško književnost od renesanse do racionalizma, francoski jezik in književnost; po dva asistenta za predmete: pomožne zgodovinske vede, srbohrvatski jezik, novo srbsko književnost, italijanski jezik in književnost, nemški jezik in književnost;

ZA LEKTORJE:

dva lektorja za francoski jezik in književnost, dva lektorja za slavistiko in en lektor za turški jezik;

ZA PROFESORJE SREDNJIH
SOL, DODELJENE NA DELO
ZA NASLEDNJE PREDMETE:

1 za logiko, 1 za psihologijo, 1 za italijanski jezik in književnost, 6 za angleški jezik in književnost, 3 za latinski jezik, 1 za arabski jezik in književnost, 1 za turški jezik in književnost, 2 za francoski jezik in književnost, 3 za nemški jezik, 1 honorarnega predavatelja za predmet splošna biologija in antropologija.

Prijave s potrebnimi dokumenti je treba vložiti pri dekanatu filozofske fakultete, Beograd, Studentski trg 1, v 15 dneh od dneva objave natečaja.

4767

SEKRETARIAT
ZA KOMUNALNE ZADEVE
MESTNEGA ODBORA
NOVI SAD

razpisuje naslednji

NATEČAJ

za sprejem v službo:

a) Za urbanistično projektivni biro:

2 ARHITEKTA-URBANISTA za revizijske posle in za podrobno obdelavo regulacijskega načrta mesta Novi Sad

2 ARHITEKTA-TEHNIKA za urbanistične posle

2 ARHITEKTA za splošno arhitekturo

1 INŽENIRJA-PROMETNIKA za urbanistične posle

1 INŽ.-KONSTRUKTORJA za statiko visokih gradenj

1 STAREJSEGA TEHNIKA-KALKULANTA

Plača po dogovoru v okviru tarifnega pravilnika po strokovni sposobnosti in izkušnjah. Stanovanje zagotovljeno!

b) V sekretariatu za komunalne zadeve MLO:

1 INŽ. GRADBENE STROKE v upravi za ceste na mestnem pomeju

1 STAREJSEGA TEHNIKA gradbene stroke v upravi za ceste

1 ARHITEKTA referenta za visoke gradnje

1 ARHITEKTA ZA VRTNARSTVO ali GOZDARSKEGA INŽENIRJA v upravi za zeleni pas mesta

1 INŽENIRJA-HIDROTEHNIKA

sanitarne stroke za upravo mestnega vodovoda

Plača po uredbi. Stanovanje zagotovljeno!

Ponudbe pošljite Sekretariatu za komunalne zadeve Ljudskega odbora mesta Novi Sad, II. nadstr., soba št. 25, telefon 34-78.

4729

RAFINERIJA NAFTE SISAK

gradi štirinadstropno poslopje v strogem centru mesta,
v katerem so predvideni tudi

moderni lokali

Vsa gospodarska podjetja vabimo, da se pravočasno javijo upravi Rafinerije nafte v Sisku zaradi dogovora v zvezi z oddajo lokala. — Poslopje je že v gradnji in bi bilo treba takoj začeti urejevati lokale po načrtih zainteresiranih.

2338

Industrijska podjetja, pozor!

»Nada Dimić« zagrebska trikotaža

ZAGREB — KULUŠICEVA b. b. — TELEFON 39-802

bo sklepala pogodbe

za industrijsko proizvodnjo naslednjih predmetov v letu 1954:

KEPER TRAKOVE, KAKOR TUDI VSE OSTALE PLETENE IN TKANE TRAKOVE

JAKONET, BOMBAŽNI IN SVILENI, RAZNIH DEBELOSTI

BOMBAŽNE IN SVILENE NOGAVICE ZA ELEKTROINDUSTRIJO

VEZALKE ZA ČEVLJE

VSE VRSTE GUMIJASTIH TRAKOV IN VRVIC ZA OVIJANJE

KABLOV, KAKOR TUDI DRUGE INDUSTRIJI POTREBNE

TEKSTILNE PROIZVODE

Po vzorcih in načrtih — Na željo pošiljamo pismene ponudbe s potrebnimi vzorci!

2366

Tudi vi rabite
AKUMULATORJE!

**MUNJA
ZAGREB**

tvornica akumulatorjev

VRBANIČEVA 50, TEL. 32-245

Kadar kupujete, ne pozabite:

»MUNJA« daje za svoje akumulatorje enoletno garancijo

»MUNJA« akumulatorji ne zaostajajo po kvaliteti za katero koli inozemsko znamko

»MUNJA« je prva in najstarejša tovarna akumulatorjev v naši državi

»MUNJA« izdeluje akumulatorje za avtomobile, motocikle, traktorje, elektrovozila, akumulatorje za radio aparate in telefone, postajne akumulatorske baterije vseh kapacitet

Naročajte v vseh trgovinah avtomobilskih potrebščin in električnega materiala »MUNJA« akumulatorje

»MUNJA« akumulatorji — sigurni start!

Stekleno volno

ZA IZOLACIJO

V VSEH KOLIČINAH

IN

betonsko železo

V VSEH DIMENZIJAH IN KOLIČINAH

KUPUJE

RAFINERIJA NAFTE SISAK

PROSIMO ZA PISMENE PONUDBE

2370